

glasilo delavcev
sozd
revirski
energetski kombinat
edvarda kardelja

srečno

PROBLEMATIKA investicijskih del v rudniku rjavega premoga Kanižarica

V rudniku rjavega premoga Kanižarica sedaj odkopavamo premog v območju »Kadunje«. V tem predelu je zalog premoga za odkopavanje samo še za dve leti (ca 200.000 do 250.000 ton) do 30. 6. 1983. Nadaljnje možnosti odkopavanja so v Severnem in Južnem polju.

Iz rudarsko ekonomskih razlogov moramo odkopavati najprej Južno polje. Ti razlogi so naslednji: Južno polje je v bližini »Kadunje«, zato bomo odpirali na njenem skrajnem robu. Smerne proge, vpadniki in nadkopi »Kadunje« bodo služili za transport, zračenje in instalacije, kar je potrebno za odpiranje Južnega polja. Južno polje leži nižje pod zemljo kot »Kadunja« in Severno polje, zato moramo izkoristiti prednost uporabe sedanjih jamskih objektov.

V začetku leta 1979 smo pričeli z izdelavo rudarskega projekta za odkopavanje Južnega polja. Rudarski inštitut Ljubljana je v sodelovanju z našim rudnikom izdelal projekt do janu-

Za nemoten transport je treba napraviti marsikaj. Redno vzdrževalno delo se bogato obrestuje. Posnetek iz jame premogovnika Trbovlje.

Foto N. Bizelj

arja 1980. Investicijski program odpiranja Južnega polja in modernizacijo proizvodnje je Rudarski inštitut Ljubljana izdelal do konca marca 1980. Nerevidiran program je bil predložen z vlogami financierjem. Ti so zahtevali revizijo programa. Imenovana strokovna revizijska komisija in poročevalci za pregled posameznih poglavij programa so program pregledali, na seji dne 30. 10. 1980 poročali ter sklenili, da se program razdeli na dve fazi:

— I. faza:

»IZVEDBA RUDARSKIH RAZISKAV IN ODPIRANJA RUDNIKA KANIŽARICA«

— II. faza:

»OPREMA ZA EKSPLOATACIJO IN MODERNIZACIJO PROIZVODNJE PROGRAMA V JUŽNEM POLJU«

Program za I. fazo je bil izdelan in obravnavan na seji revizijske komisije 24. 12. 1980..

Končne dopolnitve in spremembe programa za I. fazo so potrdili na seji revizijske komisije 18. 3. 1981. Vrednost investicije za osnovna in obratna sredstva po tekočih cenah in tranšah znaša:

	din
— za leto 1981	136,738.000
— za leto 1982	103,574.000
Skupaj I. faza	240,312.000

Vloge z vso revidirano dokumentacijo so bile predložene financierjem v začetku aprila 1981 z naslednjo dinamiko:

ni bilo zagotovljenih. Na končni instanci za naš program na Poslovnem odboru ISE SR Slovenije dne 8. 7. 1981 je bil program v celoti sprejet, celotna sredstva 130,249.000, — din bomo koristili v letu 1982. Pogodba še ni sklenjena. Z odstopom sredstev Zasavskih premogovnikov Trbovlje 15,000.000, — din za leto 1981 v okviru ISE bomo delno krili izpad tranše teh sredstev za leto 1981.

Združena sredstva premogovnikov SR Slovenije pri Plansko poslovni skupnosti so bila odobrena dne 24. 6. 1981 v celotni višini in predvideni dinamiki. Na račun tranše 1981 so nam bila iz tega vira odobrena sredstva 14,840.000, — din že v letu 1980, tako je bilo omogočeno izvajanje nujnih jamskih del po tem programu že v letu 1980.

Pri LB — TDB — p. e. Črnomelj smo zaprosili za spremembo dinamike koriščenja sredstev, tako da bi v celoti osnovna sredstva koristili v letu 1981. Podporo za odobritev ter koriščenje sredstev v letu 1981 smo dobili pri organih TDB Novo mesto in poslovne enote Črnomelj. Zataknilo se je zaradi združevanja sredstev pri LB — Združeni banki. (LB — Združena banka, LB — TDB p. e. Črnomelj, Rudnik Kanižarica). Za rešitev tega vprašanja potekajo intenzivni dogovori.

Lastna sredstva so zagotovljena v predvideni višini iz amortizacije za leto 1981.

in s tem tudi do prekinitve proizvodnje v Kanižarici, smo skrčili program del in nabave opreme za neodložljivo vlaganje v letu 1981 za 43,462.000, — din.

Z dokončnim sklepom LB — TDB — p. e. Črnomelj o odobritvi predvidenega kredita s sklenitvijo pogodb z navedenimi financierji bo zaključena konstrukcija financiranja I. faze »Izvedba rudarskih raziskav in odpiranja v Južnem polju rudnika Kanižarica« in s tem omogočeno nemoteno delovanje investicije glede na vire financiranja.

II. faza »Oprema za eksploatacijo in modernizacijo proizvodnje premoga v Južnem polju« bo izvedena v letu 1983. Vrednost teh vlaganj je ocenjena po cenah v začetku leta 1981 na 138.539.000, — din. Točna določitev opreme (odkopne mehanizacije) in program financiranja bo izdelan v letu 1982.

Intenzivna gradnja družbenih stanovanj je predvidena v letih 1981-1983. Program je izdelan, vendar ni bil potrjen zaradi rekonstrukcijskih ukrepov, pomanjkanja sredstev ISE in spremembe stanovanjske zakonodaje. Po tem programu je predvidena izgradnja 50 dvosobnih družbenih stanovanj, od tega 18 stanovanjski blok v Kanižarici, ostalih 32 stanovanj pa v Črnomlju. Skupna vrednost stanovanj (50 stanovanj s 60 m² po 21.000 din/m²) je 63,000.000, — din.

Pred pričetkom izvajanja del na odpiranju tega polja je bilo potrebno že v letu 1980 opraviti več del, in sicer:

- Obnova proge na K — 40
- Obnova proge št. 7
- Izdelava močvirnika na K — 115;
- Izdelava proge na K—125.
- Izdelava pomožnega jalovinskega bunkerja na K — 125.

Navedena dela so bila financirana iz sredstev PPS in opravljena v lastni režiji.

Dela pri odpiranju se lahko izvajajo iz dveh prijemališč, in to:

- na K — 40 s progo preko južne prelomnice;

znesek v tisoč din				
Viri	1981	1982	Skupaj	%
ISE SR Slovenije	74.112	56.137	130.249	54,2
Združena sredstva premogovnikov				
Plansko poslovna skupnost				
SRS	36.099	27.344	63.443	26,4
LB — TBD — p. e.				
Črnomelj	14.494	10.979	25.473	10,6
Lastna sredstva	12.033	9.114	21.147	8,8
Skupaj	136.738	103.574	240.312	100,0

Sredstva pri ISE so odobraval na več nivojih. Že na prvem je bil program kot celota podprt, a sredstev za leto 1981

Da bi pokrili izpadlo tranšo iz energetskih sredstev za leto 1981 in da ne bi prišlo do prekinitve izvajanja investicijskih del

— na K — 125 z vpadnikom preko prelomnice do K — 150.
Proga na K — 40

Z izdelavo omenjene proge smo pričeli v januarju 1981. Pri sami izdelavi je potrebno veliko predvrtavanja zaradi ugotavljanja debeline zaščitne plasti med premogom in osnovnim gorjem — apnencem, vodonosnosti in zagotovitve varnosti pri samem napredovanju zaradi vode ter plinov.

Hribina po kateri smo izdelovali progo je bila izrazito neugodna zaradi glin, ki ob prisotnosti vlage močno nabreka in povzroča velike pritiske. Spričo tega je bilo potrebno tesariti z ločnim TH podporjem zaključnega profila, in to zelo pogosto. Delo v takih pogojih je potekalo zelo počasi, tako da smo v obdobju januar — junij izdelali le 49 m proge, kar se da v normalnih pogojih izdelati v enem mesecu.

Proga je sedaj izdelana že preko južne prelomnice, kjer v laporju izdelujemo križišče vpadnika K — 40/ — 150.

Vpadnik K — 125/ — 150

Z izdelavo tega objekta smo pričeli v januarju 1981 in dela dokaj normalno izvajali do 15. 4. 1981.

Pri izdelavi omenjenega vpadnika smo veliko predvrtavali zaradi ugotovitve varnosti pri napredovanju. Ugotovljeno je bilo, da je kredna podlaga na zadostni oddaljenosti od slojev premoga, da pa je zelo vodonosna. Poleg tega je bilo ugotovljeno, da je vodonosna tudi južna prelomnica, kjer se med laporji nahaja tudi glina.

Do 15. 4. 1981 smo izdelali 68 m vpadnika, pri čemer pa je vseskozi primanjkovalo potopnih črpalk, kar je otežkočalo delo. Navedenega dne se je pri rednem predvrtavanju pojavila iz vrtine voda v količini 250 l/min pod pritiskom 28 atm, iz česar smo sklepali, da gre za kredno vodo. Vrtina je bila likvidirana, voda zaprta in delo na tem delovišču ustavljeno.

Problem so dne 24. 4. 1981 obravnavali na komisiji, kjer so bili navzoči: projektant, pred-

stavniki rud. inštituta, republiški rud. inšpektor, predstavnik GZ Ljubljana in predstavniki rudnika.

Na seji te komisije so se dogovorili:

— Vodonosno prelomnico poskusiti injektirati, k sodelovanju pa pritegniti ing. Vika Korena iz GZ Ljubljana, ki ima v zvezi s tem izkušnje.

— V prvi fazi izdelati in injektirati štiri vrtine, na osnovi rezultatov le-teh pa se dogovoriti o nadaljnjem delu.

— Vsa dela izvajati pod stalnim nadzorom.

— Pred pričetkom izvajanja teh del pa usposobiti črpališče na K — 95 za kapaciteto 8 m³/minuto, črpališče na K — 115 za kapaciteto 2 m³/minuto in na delovišču v vpadniku za kapaciteto 2 m³/minuto.

— Pridobiti ustrezno opremo in material za izvajanje injektiranja.

Vsa navedena dela so bila opravljena do 20. 6. 1981.

Dne 23. 6. 1981 smo se ponovno posvetovali o nadaljevanju teh del s predstavniki rudnika in projektantom. Dogovorili smo se o dodatnem izvrtanju osmih kontrolnih vrtin, nakar se bomo ponovno dogovorili o nadaljnjem delu. Vrtine so bile izvrtane do 5. 7. 1981. Na sestanku dne 6. 7. 1981 so prisostvovali: projektant, glavni rud. inšpektor in predstavniki rudnika in se dogovorili:

— Z deli na izdelavi vpadnika se lahko nadaljuje pod po-

gojem, da se vpadnik 7 m pred glino, po glini in 7 m izza glinice permanizira, predhodno pa izdelati projektant ustrezen odmik.

— Izdelati projekt odstreljevanja v tem odseku vpadnika.

— Vse obstoječe še nelikvidne vrtine zainjektirati.

— Vse nadaljnje vrtine, ki jih bomo vrtali po shemi v projektu, bomo morali vrtati s preventerjem ter po pridobitvi podatkov zainjektirati.

— Izkopavanje v glini izvajati brez miniranja.

— Pred pričetkom izvajanja del je potrebno izčrpavanje iz vpadnika kompletirati na 4 m³/min.

Pri navedenih ukrepih predstavljajo poseben problem črpalke, kajti na razpolago za črpanje vode imamo kapaciteto 2 m³/minuto, dodatno pa je treba vgraditi še dve črpalke po 2 m³/min., eno na delovišču in eno v močvirniku na K — 115.

Črpalke, ki jih potrebujemo je potrebno uvoziti iz Švedske, kar pa je trenutno prepovedano, pa tudi sicer so z uvozom težave. Zaradi navedenega z deloviščem stojimo, z investicijskimi deli pa smo že itak v zaostanku.

V primeru, da investicije ne bodo izvršene, pa z gotovostjo trdimo, da bo v roku okoli dveh let proizvodnje premoga v ka-nižarskem rudniku ustavljena. Posledice tega pa bi bile nepopravljive.

Vladimir Breznik

Sanacija jame Kotredež

Iz prejšnjih člankov o vodenem vdoru je bralec lahko razbral določene ukrepe, ki smo jih izvajali za sanacijo stanja, ko smo črpali vodo na 7. obzor oz. po zalitju tega na 6. obzor.

Na srečo voda ni prodrla na 6. obzor, ker smo jo uspeli z ustreznimi črpalkami FLYGHT (kapaciteta ca. 6,5 m³/min) zadržati

niže. Prvi pogoj za uspešno sanacijo jame Kotredež je bil ureditev črpališča oz. zagotovitev potrebnih črpalnih kapacitet na 6. in 4. obzoru.

Nepričakovano se je 4. avgusta dotok vode na 7. obzoru skoraj popolnoma ustavil in sedaj obratuje črpalka N — 73 nekaj nad dve uri dnevno. Kje in za

koliko časa se je voda začepila, je težko ugotoviti. Zaradi tega sanacija odkopov zaenkrat ne pride v poštev, ker ne moremo usposobiti transportnih poti, ki so zapolnjene z muljem. V kratkem bomo začeli odkopavati na 3. etaži v polju P—77, kjer predvidevamo proizvodnjo ca 200 do 250 ton na dan.

Ugotovitev, da ima vodni vdor neposredno zvezo z upadanjem nivoja vode v peizometrijski vrtni pri žagi, je verjetno potrjena s tem, da po prenehanju dotoka vode s 7. obzora nivo vode v piezometru raste s približno isto hitrostjo, kot je padal.

V kritični situaciji, ki je nastopila po zalitju 7. obzora v jami Kotredež, je bil sklican posvet rudarskih strokovnjakov. Na tem posvetu so obravnavali izhodiščne točke za pripravo sanacijskega programa in za operativno izvajanje sanacijskih ukrepov.

Sprejeti so bili naslednji zaključki:

— Izdelati je potrebno planogram odkopavanja v jami Loke in zagotoviti doseganje planirane proizvodnje po letnem načrtu za Premogovnik Kotredež. Če jama Loke tega ne zagotavlja, bomo iskali nadomestilo v okviru DO ZPT.

— Za dokončno sanacijo vodnega vdora sta bili predvideni dve varianti. Odvodnjavanje z globokimi vrtnami s površine večjega premera bi bila idealna rešitev, vendar je tehnično težje izvedljiva, ker zahteva vrtine globoke okrog 600 m.

Odvodnjavanje z vrtnami manjšega premera s 6. obz. Vrtanje horizontalne vrtine do dolomita z varovanjem, zatem pa bi prešli na sistem vrtanja paljačastih vrtn (vertikalne oz. z manjšim naklonom) in nato na vrtanje vertikalnih vrtn premera 200 do 300 mm v obliki vodnjakov za izčrpavanje vode izpod kote — 230 m.

V kolikor se bo z odvodnjavanjem po drugi varianti znižal nivo vode pod 7. obzor, bomo prešli na pripravljala dela za ponovno odkopavanje pod 6. ob-

zor. Najprej v polju 3, da bomo zmanjšali višinsko razliko med poljem 3 in 4.

Odvodnjevanje vodonosnega dolomita po 2. varianti na 6. obzor pa izvedli tako, da se ne bo povečal dotok vode na 6. obzor oz. mora biti usklajeno s kapaciteto črpališča.

V kolikor odvodnjevanje po 2. varianti ne bo uspelo, bomo nadaljevali z odpiralnimi deli na 8. obz., izdelali črpališče ter ga zavarovali z vodnimi vrati v prekopu proti jugu. Šele po delih, ki sem jih navedel, bomo lahko pristopili k ponovni eksploataciji premoga pod 6. obz.

Po posvetovanju z madžarskimi strokovnjaki je bil sprejet predlog, da izdelamo čep v H—83 pred mestom vdora. Čep bomo izdelali s pomočjo vrtn in posebne mase. Priprave za ta dela so v teku, začetek del pa predvidevamo v prvi polovici septembra. Prav tako so v teku dela izdelave vrtn na 6. obz. za ugotovitev vodonosnosti dolomita.

Neprekinjeno pa teče akcija za zagotovitev črpalnih kapacitet, kar je pogoj za uspešno sanacijo jame Kotredež.

Anton Koban

Omejevanje investicij v letošnjem letu

Stabilizacijske težnje terjajo od samoupravljalcev — investitorjev, da se obnašajo in ravnaajo v smislu dogovorjenih načel in nalog, po katerih naj bi omejili prekomerno porabo in ustavili oziroma upočasnili gradnjo objektov in kapacitet, ki so ekonomsko premalo upravičene oziroma utemeljene. Stanje pri nekaterih investicijskih vlaganjih in gradnjah, ki so na prvenstveni listi oziroma s prednostne, je tako, da zaradi podražitve, premalo ocenjenih nepredvidenih del in več del, planirana oziroma zagotovljena sredstva ne zadostujejo. Dokler ne bodo zagotovljeni novi oziroma dodatni viri sredstev, se tudi take gradnje upočasnjujejo ali celo ustavijo. Večina naših gradenj oziroma investicij spada v prednostne. Zaradi splošnega pomanjkanja sredstev, ki je posledica že naštetih vzrokov, so tudi naše gradnje pod navedenim vplivom. Letne tranše niso

tolikšne, kot so predvidene s programi, niti se ne ujemajo z letnimi plani, tako da je potrebno od nujnega izbrati najnujnejše oziroma izdelati selekcijo najnujnejših gradenj in nabav. Seveda nastopijo pri tem težave, ker hočejo imeti vsi vse, kar so predvideli in ni nihče pripravljen odstopiti od svojih želja in zahtev, čeprav najbrž ni vse nujno potrebno. Pravega razsodnika o tem, kaj je nujno in kaj ni, pa je v tem, kakor tudi v mnogih drugih primerih težko dobiti, ker ima vsak prizadeti cel kup dokazil, da je ravno njegov zahtevek najbolj upravičen.

V dokaz navedenega dajemo nekaj podatkov. Po investicijskem programu za odpiranje novih predelov slojišč na področju Hrastnika in Trbovelj ter za modernizacijo tehnološkega procesa proizvodnje premoga je bilo v letu 1980 in 1981 stanje naslednje:

	Planirana sredstva po investic. program.	v 000 din		
		Odobrena tranša	Koriščno	Opomba
1980	399.524	276.850	259.038	(v I.
1981	351.998	383.812	52.781	polletju.)

Po dopolnilnem investicijskem programu odpiranje jame Kotredež med 6. in 8. obzorom

I. faza je v enakem obdobju stanje naslednje:

	Planirana sredstva po investic. programu	Odobrena tranša	Koriščno 79.252 31.878	v 000 din Opomba (v I. polletju.)
1980	108.070	108.070		
1981	121.250	108.301		

Opozoriti je potrebno še na to, da v programih nastopajo kot viri sredstev:

- energetska sredstva
- blagovni krediti
- inozemski krediti
- sredstva PPS
- bančni krediti in
- lastna sredstva investitorja

V odobrenih tranšah so upoštevani vsi navedeni viri v različnih planiranih vrednostih.

Zaradi spremenjenih pogojev kreditiranja pri inozemskih kreditih in pomanjkanja sredstev za blagovne kredite pri dobaviteljih je oteženo oziroma upočasnjeno izvajanje tistega dela programov, ki med viri predvideva domače in tuje kredite.

Na upočasnjeno izvajanje programov vpliva tudi prehodno obdobje iz enega v drugo srednjeročno obdobje, zaradi česar ni še dokončno urejeno financiranje investicij v energetske objekte. Urejeno naj bi bilo s samoupravnim sporazumom ISE o temeljih plana ISE za obdobje 1981-85, katerega sprejetje se je zavleklo. Delno je bilo financiranje rešeno z zakonom o začasnem financiranju energetskih objektov, iz katerega je naš, po vlaganjih največji program »Odpiranje novih predelov slojišča na področju Trbovelj in Hrastnika ter modernizacijo tehnološkega procesa proizvodnje premoga«, izpadel in je bilo nadaljnje izvajanje del po programu začasno omogočeno iz ostanka sredstev za leto 1980 in še to v zmanjšanem obsegu, kar je tudi delni vzrok nizko prikazanemu koriščenju sredstev v I. polletju 1981.

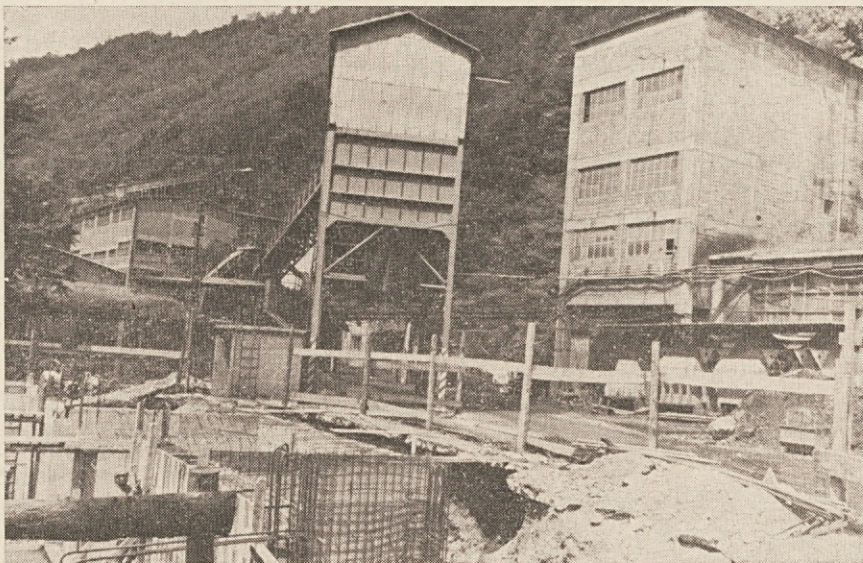
Eden od vzrokov za upočasnjeno izvajanje del so tudi neurejene stvari z novim zakonom o cenah, ki je začel veljati. Dopolnilno sprejeti republiški predpisi in določila k navedenemu zakonu so vzrok odlaganju odobravanja pogodb

in pridobivanja garancij ter sploh odlaganju pričetka izvajanja investicij na novo začelih delih oziroma na delih, za katera nismo v celoti iskali garancij zaradi pomanjkanja sredstev, temveč samo za obseg del, ki naj bi bila izvedena v tekočem letu.

Kot je razvidno iz navedenega, pravzaprav ni potrebno skrbeti zaradi upočasnjevanja gradenj objektov, ker v zadostni meri za to skrbijo uradni predpisi in odredbe.

Skrb je bolj v tem, kako iz nujnega izbrati najnujnejše. Ena od gradenj, ki smo jo upočasnili oziroma ustavili, je izgradnja objektov in naprav v TOZD Predelava jamskega lesa Trbovlje. Prevladalo je mnenje, da je prvenstveno treba z razpoložljivimi finančnimi sredstvi pokriti nabavo opreme in stroške odpiranja novih zalog na premogovnikih, medtem ko naj se za druge objekte izvedejo pripravljala dela (pridobivanje lokacij, projektna dokumentacijska soglasja itd.), tako da sredstva vložimo tja, kjer dobimo takoj oziroma čimprej ekonomske učinke vlaganj.

Milan Bole

Objekti separacije premoga v Trbovljah. Spredaj so že vidni temelji bodočega objekta s sanitarijami za zaposlene na separaciji. Sodelavci separacije bodo tako prišli do kopalnic, slačilnic, ter drugih nujno potrebnih prostorov.

Foto A. Bregant

Dela, ki jih izvaja DO RGD v letošnjem letu v ZR Nemčiji

Temeljna organizacija združenega dela Rudarske investicijske gradnje DO RGD Trbovlje tudi letos nadaljuje z rudarsko gradbenimi deli v ZR Nemčiji. Jamska investicijska dela izvaja v tamkajšnjih rudnikih črnega

premoga skupno z nemškima firmama Deilman Haniel in Frölich Klüpfel.

Povprečen stalež jamskih delavcev, vključno z nadzorom in zunanji delavci, znaša 233 ljudi. Stalež rudarjev se je v

teku poslovnega leta v primerjavi z enakim obdobjem lani povečal za 7 ljudi. Vsa investicijska dela izvajajo po pogodbah, sklenjenih med naročniki del in poslovno skupnostjo Rudis.

S firmo Deilmann Haniel, Dortmund sodelujemo kot kooperanti investicijskih del v Porurju. V teku so dela na izkopu prog večjih presekov, prečnikov, nadkopov in drugih jamskih objektov. Za izgradnjo jamskih objektov uporabljamo sodobno jamsko mehanizacijo. Gradnja objektov poteka na naslednjih gradbiščih:

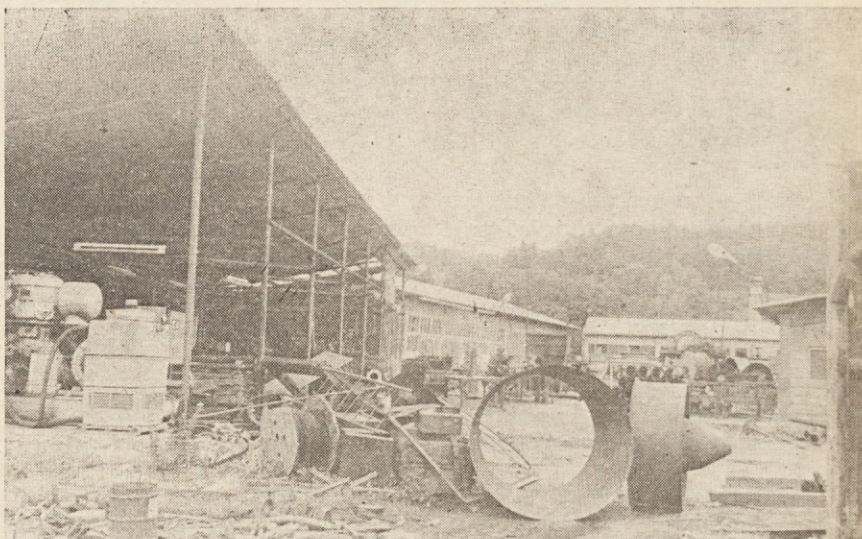
- Heirich Robert
- Radbod
- Westfalen
- Sterkrade
- Sophia-Jacoba

Precej večji obseg izvajanja del ima TOZD RIG s firmo Frölich-Klumpf — Gelsenkirchen-Buer, ki izvaja podobna pogodbeno dela kot s firmo Deilmann. Haniel. Kooperantska dela opravlja v jamah naslednjih gradbišč:

- Ibbenbüren
- Westfalen
- Wulfen
- Haard
- Wosterholt
- Anna
- Arge Erin

Po delovnem načrtu za leto 1981 je planiran devizni priliv za gradbišča v zvezni republiki Nemčiji v višini 2.200.000 DM. Dela na vseh gradbiščih potekajo v zadovoljstvo obeh nemških poslovnih partnerjev tako v pogledu doseganja storitev, kvalitete izdelave objektov, kakor tudi delovne discipline naših delavcev.

Drago Borišek

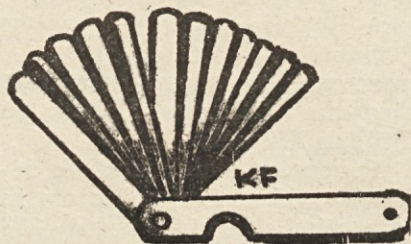
Delovni prostori TOZD ESMD — DO RGD na III. etaži v Trbovljah so zelo tesni in potrebni povečave oziroma razširitve.

Foto A. Bregant

Kako in katera dela izvaja v Zagorju Geološki zavod Ljubljana

Da bi podaljšali odkopavanje premoga na območju Zagorja, izvajamo obsežna in intenzivna raziskovalna dela z vrtanjem s površja za ugotovitev zaloga premoga in nadaljnjo eksploatacijo. Ta dela opravlja Geološki zavod Ljubljana. Zaloge so bile ugotovljene pred dvajsetimi leti in preategorizirane, namen pa je bil podaljšati čas odkopavanja premoga na področju bivšega rudnika premoga Zagorje, zlasti pa še v delu jame Kotredež, t. j. v predelu med jamo Loke in Kotredež. Tu se sedaj poleg jamskega raziskovalnega hodnika, ki gre na 5. obz. jame Loke v smeri proti vzhodu oz. Kotredežu, izvajajo še dela z raziskovalnimi vrtinami, ki naj bi potrdile že do sedaj predvidene zaloge premoga za jamo Kotredež — zahod. Nekaterne vrtine, ki so bile že izvrtane, so dale določene rezultate, ko so prevrtale ali otipale premogov sloj, nekatere pa so obstale le v krovni plasteh. V tem času izvajajo vrtalna dela s površine V-12/81 (pri Brvarju) in je vrtina na glo-

bini 484 m prešla iz krovne v premog. Trenutna globina vrtine je 537 m in je prevrtala 53 m premoga. Druga vrtina je locirana v Ocepkovem vrhu števil. 13/81 v triadnem dolomitu ter vrta po osi bodočega jaška kot piezometriška vrtina, ki naj bi dosegla globino ca 500 m na koti — 231 m. Trenutno je izvrtano 220 m po triadnem dolomitu. Glede na sedanje stanje v jami Kotredež po potopitvi 8. in 7. obz. so predvidene za sanacijo naslednje vrtine s 6. obzora. (Dela bo izvajal Geološki zavod iz Ljubljane). Na ordinati 4300 na 6. obz. je že izdelana komora za horizontalno vrtino. Njen namen je, da bi dosegla triadni dolomit in odvodnjevanje vode iz dolomita na 6. obz. Vzrok za zakasnitev na teh delih je bil v nabavi ustreznih preventorjev za te vrtine. Pripravljalna dela izvajajo tudi za vertikalno vrtanje, in to na ordinati 4400, kjer bo potrebno izdelati tudi jašek z dodatno komoro za vrtalno garnituro. S temi vertikalnimi vrtinami, tako imenovani-

mi vodnjaki, bi črpali čisto vodo izpod nivoja 8. obz. s cevni-mi črpalkami na nivo 6. obz. in s tem odvodnjavali triadni dolo-mit med 6. in 8. obzorom. Trenutno izdelujejo tudi komore in smerne proge na 10. etg. v P-73 v dolžini okoli 15 m za in-jekcijsko vrtanje (za izdelavo čepa) na 8. obzoru s pomočjo ver-tikalne vrtine. To vrtanje naj bi izvajalo madžarsko podjetje BAV iz Budimpešte s svojimi vrtalnimi napravami za injektiranje smernega hodnika na 8. obzoru. Tudi samo injektiranje (izdelava čepa) bi izvedli strokovnjaki iz Madžarske, ker imajo že večletne izkušnje pri podobnih vdorih vode v jamah na Madžarskem.

Anton Prebil

Težave na železnici pri odpremljanju premoga

Že nekaj let so občasne težave tudi pri transportu po železnici. Ponavadi se pojavljajo v jesenski sezoni, ko precejšnje število železniških vagonov potrebujejo za transport kmetijskih pridelkov, ker železnica ne razpolaga z zadostnim številom vagonov, po drugi strani pa nastopajo težave tudi pri sami organizaciji usmerjanja vagonov.

Med tistimi, ki najbolj občutijo vsakršno nihanje oziroma pomanjkanje vagonov, so tudi premogovniki. Kritično je bilo posebno v dneh 12. in 13. avgusta t.l. Dne 12. avgusta so morali omejiti proizvodnjo premoga, naprimer, na obeh dnevniških kopih Zasavskih premogovnikov, to je na Ojstrem in Retju, medtem ko so morali v četrtek 13. avgusta ustaviti izkop premoga na teh dveh deloviščih. To pa se je pri proizvodnji premoga precej poznalo, saj sta oba dnevna kopa dajala v teh dneh od 600 do 700 ton dnevno. Dne 13. avgusta je prodajna služba Zasav-

IZGUBILI SMO dva REVOLUCIONARJA

Dne 12. avgusta letos je umrl v ljubljanski klinični bolnici priznani družbeno-politični delavec, revolucionar in publicist dr. Aleš Bebler.

Njegova bogata revolucionarna pot in življenjsko delo so ga uvrstili med najpomembnejše osebnosti slovenskega in jugoslovanskega družbenega in političnega življenja. S svojim revolucionarnim delom in kot komunist se je uvrstil v zgodovino jugoslovanskih narodov in narodnosti. S svojim predvojnim in revolucionarnim delom, bojem v Španiji, udeležbo v NOB, kakor tudi na diplomatskem področju v novi Jugoslaviji, je pomembno prispeval k izgradnji in ustanovitvi socialistične, samoupravne in neuvrščene Jugoslavije. Bil je nosilec mnogih odlikovanj, med drugim tudi narodnega heroja, spomenice 1941 itd. Po činu pa rezervni generalmajor. V času svojega življenja je napisal več knjig in številne članke.

Pokopali so ga na Ljubljanskem Navju ob navzočnosti številnih njegovih sodelavcev, predstavnikov družbeno-političnega in javnega življenja, JLA in drugih občanov.

— □ —

Naslednji dan, to je 13. avgusta t.l., pa je v Beogradu umrl po daljši bolezni Stevan Doronjski, član Predsedstva SFRJ in Predsedstva CK ZKJ.

Smrt tovariša Stevana Doronjskega je velika izguba v vrsti doslednih borcev za Titovo politiko, revolucionarno borbo ZKJ, delavskega razreda in vseh naših narodov in narodnosti. Bil je borec za nacionalno in socialno osvoboditev, za zmago in razvoj socialističnega samoupravljanja, za bratstvo in enotnost in socialistično skupnost vseh naših narodov in narodnosti ter za neodvisnost in neuvrščenost socialistične Jugoslavije. Kljub temu, da je bil tovariš Stevan Doronjski dolga leta bolan, se ni odtuževal od poverjenih mu odgovornih partijskih in državnih nalog, ampak jih je do konca svojega življenja uspešno opravljal. Žaro s pepelom pokojnega Stevana Doronjskega so vložili v grobnico na pokopališču v Novem Sadu ob navzočnosti vseh najodgovornejših tovarišev iz našega političnega in državnega vodstva, predstavnikov SAP Vojvodina, predstavnikov vseh narodov in narodnosti ter republik in pokrajin, pa tudi številnih njegovih prijateljev in znancev ter drugih občanov.

Že od mladih nog je živel za revolucijo in z revolucijo in vse življenje se je boril za družbeni napredek.

Oba umrla velikana naše revolucije bomo ohranili v globokem in neizbrisnem spominu!

skih premogovnikov naročila 160 vagonov, dobili pa so jih manj kot polovico. Večje število vagonov potrebujemo predvsem za transport premoga v TE Šoštanj, kar znaša dnevno od 2.000 do 2.500 ton. Deponija premoga pri TE v Trbovljah oziroma separaciji pa je tudi sredi avgusta že imela okoli 100.000 ton premoga na zalogi, kar je težave še povečalo. Že nekaj mesecev namreč izvajajo remont v TET II, zato se premog, ki ga običajno pokurijo v kotlu TET II, nabira v deponiji, deloma pa ga transportirajo v Šoštanj.

Dodatni problem pa nastopa tudi pri polnjenju železniških vagonov. Tehnica za tehtanje premoga na separaciji premoga v Trbovljah je starejšega datuma, zato lahko tehta le vagone do 40 ton nosilnosti. Železnica pa v novjšem času čedalje bolj uvaja vagone s štirimi osmi, ki imajo bistveno večjo nosilnost. Ker zaradi omejenih osnih pritiskov teh vagonov ni mogoče polno izkoristiti, nastajajo marsikod pri nepoučenih vprašanja, zakaj ni mogoče vagonov napolniti do roba, to je do vrha. Vagone torej lahko normalno nakladajo s premogom na trboveljski, kakor tudi zagorski separaciji le v dvoosne vagone.

Težave se pojavljajo torej neprekinjeno enkrat v tej, drugič v drugi obliki. Pristojni organi v REK EK in ZPT so dnevno v stiku s predstavniki železniškega gospodarstva v Ljubljani, da bi zagotovili dnevno potrebno število vagonov. Nedopustno bi bilo, da bi morali še nadalje ustavljati proizvodnjo premoga zaradi pomanjkanja železniških vagonov.

Čeravno se tudi železniško gospodarstvo bori s težavami, tako zaradi lokomotiv, kakor tudi zavoljo vagonov in številnih križnih transportov, pa bo treba na vsak način doseči, predvsem za potrebe premogovnikov polno razumevanje, kajti brez premoga, ki še vedno pomeni »kri industrije«, ne bo elektrike, ne bo ogrevanja, ne bo polnega obratovanja industrijskih obratov itd. Po drugi strani pa se z

omejevanjem proizvodnje premoga nujno srečujemo z dodatnimi vzroki za neizpolnjevanje proizvodnega načrta, pa tudi izguba se na ta način pri nas povečuje. (tl)

IZPOLNJEVANJE DELOVNEGA NAČRTA od 1. I. do 15. VIII. 1981

DO	načrt	doseženo	+—	%	ob dela
TPZD	ton	ton	ton		prostih sobotah

DO ZASAVSKI PREMGOVNIKI

Proizvodnja premoga

Pr. Hrastnik	213.550	170.514	—	43.036	79,8	10.853
Pr. Ojstro	160.250	132.794	—	27.456	82,9	6.946
Pr. Trbovlje	311.000	306.227	—	4.773	98,5	16.652
Pr. Kotredež	144.185	144.230	+	45	100,0	8.280
RSC	21.750	14.401	—	7.349	66,2	350
Jama	850.735	768.166	—	82.569	90,3	43.081
Retje 80	39.680	8.601	—	31.079	21,7	170
Ojstro 80	27.880	24.479	—	3.401	87,8	280
Celokupno	918.295	801.246	—	117.049	87,3	43.531

Proizvodnja gradbenega materiala

	letni načrt	doseženo	%
Zagorje			
— kamnolom (m ³)	135.000	97.422	72,2

Storitve delavnic — 31. VII.

RESD Hrastnik (din)	84.821.000	46.063.565,45	54,3
RESD Trbovlje (din)	97.048.000	52.401.906,80	54,0
RESD Zagorje (din)	59.854.000	34.620.519,05	57,8
PJL (din)	38.841.000	31.869.461,55	82,1
Toplotna energ. (MWh)	23.700	11.046	46,6

DO TERMoeLEKTRARNA

Proizvodnja električne energije (MWh)

	načrt	doseženo	%
PEE-PP	38.000	19.439	51,2
PEE-N	265.000	232.653	87,7
AKE	12.968	456	3,5
Skupaj	315.968	252.548	79,9

Ostalo — storitve — 31. VII.

	letni načrt	doseženo	%
Vzdrževanje naprav (din)	—	56.361.697,55	—

DO RUDARSKA GRADBENA DEJAVNOST

RIG (din)	323.000.000	219.327.826,20	67,9
ESMD (din)	66.600.000	51.389.700,15	77,2
Avtoprevoz			
»Zasavje« (t/km)	9.200.000	5.608.498	61,0
GRAMAT (enot)	10.000.000	5.940.611	59,4
Kamnolom (m ³)	50.000	28.584	57,2

DO INDUSTRIJSKE MONTAŽNE DELAVNICE — 31. VII.

SIMD (din)	61.149.000	48.292.489,15	79,0
EIMD (din)	32.654.000	18.629.945,15	

DO RUDNIK RJAVEGA PREMOMA SENOVO

od I. do VI. 1981

	ton	ton	%
Proizvodnja premoga	120.150	58.466	48,7

DO RUDNIK RJAVEGA PREMOMA KANIŽARICA

od I. do VI. 1981

proizvodnja premoga	120.000	58.700	48,9
---------------------	---------	--------	------

Nevenka Plevnik

Energetika v družbenem planu Slovenije

Se ni dolgo tega, ko smo razpravljali o predlogu družbenega plana in dogovoru o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985. O tem smo na kratko pisali že tudi v našem glasilu, posebno ko smo omenjali, da je med podpisniki dogovora o družbenem planu naše republike za to srednjeročno obdobje tudi naša sestavljena organizacija združenega dela REK Edvarda Kardelja. Z naše strani je ta dogovor podpisal predsednik delavskega sveta SOZD REK EK Jože Žitnik.

Pri sprejemanju tako pomembnega akta oziroma listine v naši republiki smo se tokrat prvokrat poslužili sprejemanja teh dokumentov po demokratični samoupravni poti, kakršno določa zakon o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu Slovenije. Tako v pogledu družbenoekonomske kakovosti kakor vsebine srednjeročnih planskih dokumentov smo napravili torej pomemben korak naprej. Načrti že postajajo izraz in sredstvo samoupravnega združevanja dela in sredstev, ki omogoča reguliranje tudi dohodkovnih odnosov, to je ustvarjanja in delitve sredstev za razvoj, za skupno porabo in za osebne dohodke po delu.

Družbeni plan SR Slovenije za to srednjeročno obdobje, ki ga je sprejela v aprilu republiška skupščina, med drugim omenja poglavja o energetiki. Že v izhodiščih je omenjeno, da je ob pomanjkanju energetskih in surovinskih virov po eni strani čedalje bolj pomembno varčevanje z energijo in surovinami, večja in boljša finalizacija izdelkov, večje ovrednotenje porabljenih surovin in energije, pa tudi ponovna poraba nekaterih proizvodov in odpadkov. Po drugi strani je aktualno pospešeno raziskovanje novih surovinskih in energetskih nahajališč in virov v republiki ter priprave za angažiranje dodatnih vodnih zmogljivosti. Sem sodijo tudi prizadevanja za traj-

no in stabilno zagotavljanje surovin in energije drugod v državi in tujini. Poudarek je v družbenem planu o prehrani in prehranbeni industriji, industriji, ki je usmerjena v izvoz in energetiki.

Energetska politika naše republike temelji v tem srednjeročnem obdobju predvsem na dolgoročnem in zanesljivejšem zadovoljevanju osnovnih potreb po energiji, zmanjševanju energetske odvisnosti od uvoza, večjem in boljšem izkoriščanju lastnih konvencionalnih in novih virov energije ter povečani nabavi in zakupu energije v drugih republikah in avtonomnih pokrajinah na načelih združevanja dela in sredstev, uresničevanju racionalnega pridobivanja pretvarjanja, transporta in porabe energije ter usmeritvi v proizvodnjo, ki rabi razmeroma manj energije in v smotrno izgradnjo, pospešenemu izvajanju geoloških raziskav domačih energetskih virov, zlasti premoga, nafte, plina in urana ter sovlaganju v geološke raziskave v drugih republikah in avtonomnih pokrajinah in v državah v razvoju, obveznem optimiranju razvojnih programov, smotrni pripravi in izgradnji energetskih objektov, varstvu okolja in smotrni rabi prostora, nadalje politiki cen za energijo, ki bo omogočila poleg pokrivanja stroškov enostavne produkcije tudi del stroškov razširjene reprodukcije in z upoštevanjem odnosov med posameznimi vrstami energije stimulirala varčno gospodarjenje in izkoriščanje lastne energetske osnove. Med pomembnejšimi temelji pa je tudi razvoj samoupravne organiziranosti energetskega gospodarstva. Poraba električne energije bo v petletnem obdobju naraščala po stopnji 7,1 %, premoga po 6,9 %, zemeljskega plina 9,5 %, rast porabe tekočih goriv pa bo znašala 1,2 % povprečno na leto. Neto poraba električne energije se bo povečala od 7.875 Gwh v letu 1980 na okoli 11.075

Gwh v letu 1985. Iz tega razloga bo do konca tega srednjeročnega obdobja zgrajenih za 700 MW novih elektroenergetskih zmogljivosti, od tega 250 MW v drugih republikah in SAP ter 12 MW v tujini. Zgradili bodo tudi ustrezne prenosne objekte.

Premog bo še naprej osnovno gorivo v TE in toplotarnah. V široki porabi, industriji in drugod, kjer dovoljujejo tehnološki postopki in ne povzročajo prekomernega onesnaževanja okolja, bodo pospešeno nadaljevali zamenjavo tekočih goriv s premogom. V naši republiki bo znašala poraba v tem petletnem obdobju okoli 49 milijonov ton, od tega pa bo lahko potrebe zadostila domača proizvodnja v višini 33 milijonov ton, v drugih republikah in pokrajinah pa bi zakupili okoli 9 milijonov ton premoga od tega za proizvodnjo električne energije 2 in 7 milijonov ton za industrijo in ostalo porabo.

Dogovor o temeljih družbenega plana Slovenije za to srednjeročno obdobje pa vsebuje naloge, ki so sicer sestavni del samoupravnih sporazumov in dogovorov o temeljih planov udeležencev oziroma podpisnikov tega dogovora.

V poglavju, ki obravnava področje energetike oziroma energije, je zajet tudi naš kombinat. Slovenski premogovniki bodo v času od leta 1981 do 1985 zagotovili elektrogospodarstvu in drugim porabnikom premoga v Sloveniji naslednje količine:

kombinat	skupaj 1981-85 v mio ton		od tega za potrebe elektrogospodarstva v mio ton	
REK Velenje,				
lignit	23,5		22,5	
REK Edvarda				
Kardelja				
in rudnik Laško,				
rjavi premog	9,1		7,0	

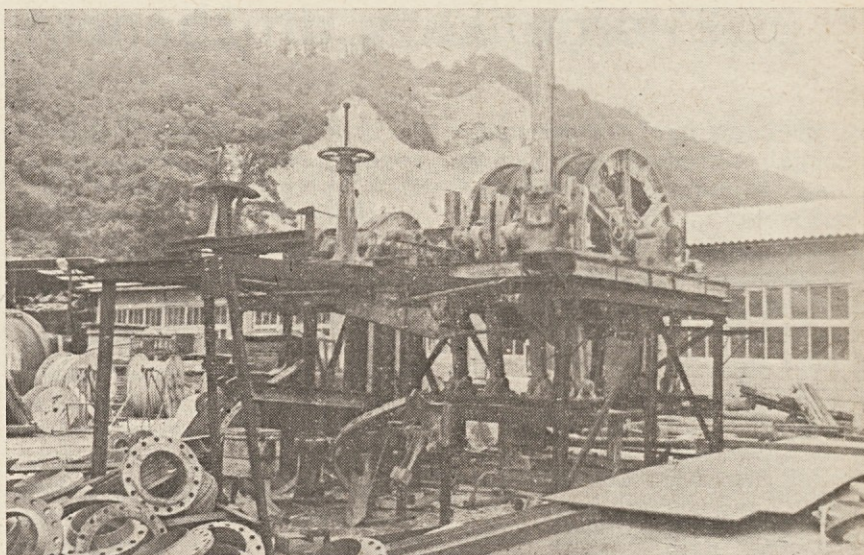
Da bi lahko zagotovili dogovorjeno proizvodnjo premoga, bo v modernizacijo premogovnikov in v geološke in druge raziskave vloženih v tem obdobju okoli 9,1 milijard din. Vlaganja v obstoječe premogovnike bodo na območju Šoštanja, Hrastnika, Trbovelj, Zagorja, Senovega in Kanižarice. Gre za sodobnejšo opremo in intenzivno raziskovanje nahajališč premoga. Del sredstev pa bo namejenih tudi za pripravo eksploatacije premoga na Dolu, Krmelju, Globokem ter v Trobnem dolu. Sredstva za vlaganja v premogovništvo pa bodo zagotovljena iz dela sredstev, ki bodo združena v okviru samoupravnih interesne skupnosti elektrogospodarstva v višini 7,8 milijard din ter združena sredstva v okviru planske poslovne skupnosti za premog v višini 1,26 milijard din. Deloma pa bodo pri tem sodelovale tudi poslovne banke.

Za proizvodnjo električne energije po tem dogovoru bodo v naši republiki zgrajeni in pričeli redno obratovati naslednji proizvodni objekti: termoelektrarna — toplotna Ljubljana II, 50 MW (1982), nuklearna elektrarna Krško, 332 MW (pričetek obratovanja 1981, pričetek rednega obratovanja pa najkasneje v začetku leta 1983), hidroelektrarna Solkan, 21 MW (1983), hidroelektrarna Mavčiče, 38 MW (1984) in manjše elektrarne, skupaj 3 MW (1985).

Poleg tega bo Slovenija sofinancirala gradnjo TE Kosovo 150 MW, (1982) z ustreznim delom premogovnika, termoelektrarna Ugljevik 100 MW (leta 1983) z ustreznim delom premogovnika in hidroelektrarna Bistrica (v Avstriji) 12 MW.

Po programu SLO pa se bo pričela tudi gradnja malih HE in TE s pripadajočimi elementi elektroenergetskega sistema. V letu 1983 naj bi pričel obratovati tudi rudnik urana Žirovski vrh, ki naj bi letno proizvedel 160.000 ton rude oziroma 120 ton koncentrata uranovega oksida.

Da bi potrebe po električni energiji lahko krili tudi po letu 1985, bo treba že v tem srednje-

V delavnici TOZD ESMD — DO RGD popravljajo izvozni stroj Witkowitz, ki je bil doslej montiran v strojnem jašku v Hrastniku. TOZD RIG — DO RGD ga bo v bodoče uporabljal pri opremljanju jaška Ripenda v Raši.

Foto A. Bregant

ročnem obdobju pričeti pripravljati in graditi proizvodne objekte z instalirano močjo okoli 850 MW. Ti objekti pa naj bi pričeli obratovati v obdobju 1986—1990. Predvidevamo, da bo med temi objekti, ki jih bomo pričeli graditi v tem obdobju tudi TE — TO III Trbovlje. Pripravljati pa bodo pričeli tudi izgradnjo jedrske elektrarne Prevlaka na Hrvaškem, pri čemer bo Slovenija udeležena s 500 MW.

Svoj načrt razvoja pa ima tudi interesna skupnost za nafto in plin.

Obstaja možnost, da bi morada za nekatere objekte spričo

omejenih investicij v naslednjem obdobju tudi premaknili začetek gradnje za določeno obdobje. Sicer pa velja področje energetike za prednostno in upamo, da na tem področju ne bo prišlo do omejevanj. Pri tem pa je seveda povezan tudi družbeni standard, predvsem gradnja novih stanovanj v premogovnikih in elektrarnah, ki bodo pričele z večjimi investicijami za proizvodnjo premoga in električne energije.

Na nas vseh pa leži, da tako družbeni plan naše republike, kakor tudi dogovor o temeljih plana Slovenije za to srednjeročno obdobje uresničimo. (tl)

Izvršni svet Slovenije o premogovnikih

Izvršni svet SR Slovenije je na svoji seji 29. 7. 1981 razpravljal o aktivnostih na področju oskrbe in varčevanja z energijo. Razprava je potekala na temelju poročila, ki ga je pripravil Republiški komite za

energetiko, industrijo in gradbeništvo. V razpravi so ugotovili izredno resno stanje v zvezi z oskrbo prebivalstva in industrije s komercialnimi vrstami premoga. Pripravil je naloge oziroma zadolžitve ob upo-

števanju priporočila zveznega izvršnega sveta, da bi uvedli v premogovnikih posebne in dodatne ukrepe za povečan izkop premoga. Pri tem je bila navedena uvedba nadurnega dela, udarniško delo ob prostih dneh, stimulacija, ki naj bi zagotovila povečan izkop premoga, itd. V okviru aktivnosti v posameznih premogovnikih, naj bi vse organizacije združenega dela zagotovile izpolnitev za letos sprejetih proizvodnih načrtov.

Obravnavali so tudi izjemno stanje, ki je bilo uvedeno v Zasavskih premogovnikih našega kombinata, pa tudi izredne težave s katerimi se bori ta kolektiv glede na ydor vode v jami Kotredež, pojav ognja v Hrastniku itd. Republiški komite za energetiko, industrijo in gradbeništvo je že doslej mnogo storil pri reševanju hudih problemov našega kombinata, posebej še ZPT, pripravljen pa je v okviru možnosti še nadalje pomagati pri izvajanju programa.

Na koncu pa je Republiški komite sprejel naslednje priporočilo: »Istočasno želimo ob tej priliki poudariti, da pričakujemo, da bodo zasavski rudarji dali tudi v tej bližnji kurilni sezoni svoj znaten prispevek k umiljenju težkih razmer v oskrbi prebivalstva naše republike s premogom, kakor je bil to primer že mnogokrat doslej.« Rudarji Zasavskih premogovnikov so medtem že pričeli v avgustu z delom ob prostih sobatah, deloma eno, deloma dvo, tretjinsko... Pri tem pa naj vnovič poudarimo pomen udarniškega dela Zasavskih premogovnikov v juliju t. l., ko so s svojim delom nakopali precejšnje količine premoga, očistili več sto metrov prog in več sto jamskih vozičkov in opravili druga pomembna dela, ki vplivajo na normalen potek dela. (tl)

Priča smo izrednim prizadevanjem vseh faktorjev v naši družbi, da bi zajezili inflacijo, zvišali produktivnost, povečali obseg dela, čimveč izvozili, pridelali čimveč hrane, čim manj uvažali in kar je nadvse pomembno, omejili investicije na raven naših možnosti. V ta namen sprejemajo tako zvezni kot republiški organi, pa tudi organi v posameznih občinskih skupščinah in samoupravni organi v združenem delu vrsto ukrepov za stabiliziranje gospodarstva. Razumljivo je, da so ti ukrepi marsikod boleči, vendar jih moramo za vsako ceno izpeljati, z namenom, da zlezemo na zeleno vejo in da nadalje živimo v skladu z našimi možnostmi. S tem v zvezi je izdalo Predsedstvo SFRJ pred tedni pismo, naslovljeno na vse družbenopolitične skupnosti, družbenopolitične organizacije, združeno delo in na vse občane. V pismu opozarja na težak gospodarski položaj naše države, hkrati pa predlaga pristojnim organom, da sprejmejo vrsto ukrepov za zagotovitev normalnega funkcioniranja in delovanja vseh naših institucij.

Na tej podlagi so se razne republiške institucije od Izvršnega sveta, gospodarske zbornice, Ljubljanske banke in drugih bank, ki delujejo na področju Slovenije, SISEOT in SDK, dogovorili o družbeni in strokovni aktivnosti na področju investicij ter o ustanovitvi komisije za oceno investicij v Sloveniji. Cilji delovanja so predvsem v zagotavljanju namenske strukture investicij v skladu z družbenim planom naše republike in z dogovorom o temeljih družbenega plana Slovenije, nadalje v spodbujanju in usklajevanju interesov za investicijska vlaganja v skladu s sprejetimi kriteriji, pospeševanju združenega dela in sredstev skupaj ustvarjenega dohodka, uveljavljanju in izpolnjevanju razvojnih kriterijev in uveljavljanju strokovnih podlag pri pripravi in ocenjevanju

Ocena investicij

investicijskih odločitev. Komisija bo dajala mnenja o družbenoekonomski upravičenosti investicijskih zasnov in investicijskih programov. S tem v zvezi so sprejele svoje naloge tudi temeljne banke na posameznih področjih, ki bodo na podlagi določil tega dogovora uresničevale in zagotavljale ter skrbele za strokovno mnenje, strokovno pomoč, pripravo dokumentacije in razvijale sistem vrednotenja družbenoekonomskih učinkov o dejavnostih, ki se nanašajo na kriterije investiranja.

Podobne komisije so ustanovile v juliju tudi vse občinske skupščine. Te so imele nalogo, da s sodelovanjem organizacij združenega dela, Ljubljanske banke — Temeljne banke Zasavje ter Službe družbenega knjigovodstva, skupno ugotove, kateri investicijski objekti so v gradnji, kateri investicijski objekti so v glavnem že dokončani in katere investicije so v pripravi. Te komisije so nato obiskale vse organizacije združenega dela in se s pooblaščenimi dogovarjale o možnosti in nujnosti zamrznitve določenih investicij, upočasnitvi del ali odložitvi določenih gradenj na daljše obdobje.

Prednost pri investicijskih naložbah imajo, kot smo že omenili, le naložbe, s katerimi se zagotavlja izvozna usmerjenost na konvertibilna področja, proizvodnja hrane ter energetika.

Jama Kotredež strokovni razgovor na Madžarskem

V času od 4. do 6. avgusta t. l. so se mudili na Madžarskem naši predstavniki. Obiskali so rudarski institut v Budimpešti in druge strokovne rudarske in-

stitucije, ki naj bi jih angažirali pri izvajanju sanacijskih del v jami TOZD Premogovnik Kotredež. Z naše strani so se tega razgovora z madžarskimi strokovnjaki udeležili: Rudi Šikovec, dipl. inž., v. d. član KPO za razvoj, Metod Malovrh, dipl. inž., strokovni sodelavec in Štefan Mozer, dipl., inž., za Tehno — Impex.

Naši strokovnjaki so se pogovarjali z madžarskimi v zvezi z

možnostjo najetja črpalke za jamo Kotredež, nadalje o možnem sodelovanju pri izvajanju sanacijskih del v jami Kotredež, katero, je kot vemo, pred tedni zalila voda, o izdelavi projekta za začepljanje vodnega vdora, injektiranje ipd. Ko bodo priprave napredovale, bodo o tem kaj več napisali naši strokovni delavci, morda že v naslednji številki našega glasila.

Madžarski rudarski strokovnjaki imajo namreč z vdori vode in mulja na jamska odkopna delovišča precej izkušenj, saj se dnevno bore s tovrstnimi težavami in še mnogo večjimi dotoki vode, kot je to na primer pri nas. Glede na to, da imajo toliko izkušenj, bodo organizirali v letu 1982 simpozij o problematiki vdorov vode in mulja v premogovnikih.

Rjavi premog danes in jutri

(1. nadaljevanje)

V preteklem obdobju premogovniki niso vedeli kam z nakopanim premogom. Ne samo z drobnimi vrstami, ampak so imeli težave s prodajo vseh vrst premoga, kajti resnici na ljubo je treba povedati, da niso pomagale nobene rotitve, naj damo prednost domačim virom energije, dokler se niso nafta in njeni derivati toliko podražili, da je bilo kurjenje z njimi najdražje oz. je je sploh zmanjkalo.

Najvažnejša faktorja proizvodnje sta produktivnost in opremljenost obratov. Z vsakim dnem je delovna sila dražja in zahtevnejša, poleg tega pa se mladina za zaposlitev v nekatere panoge gospodarstva praktično sploh ne odloča. Ob železarstvu, gradbeništvu, komunali je tudi rudarstvo izven zaposlitvenih želja sodobnega delavstva. Bolj točno bi lahko rekli, da nam ni več za delo z lastnimi rokami, zato hočemo visoko opremljenost obratov. Mehanizacija in modernizacija nekaterih del nista samo moda, ampak ekonomizacija. V teh stvareh so premogovniki na začetku, in to res na začetku. Morda ni najbolj pravičen kazalec stanja, vendar nabavna vrednost opreme le lahko pokaže, kje smo.

Slovenski rudarji v rjavih premogovnikih delajo z opremo, ki ima naslednje vrednosti na moža: ZPT 178.000 din/moža,

Laško 189.000 din/moža, Senovo 87.000 din/moža in Kanižarica 171.000 din/moža. Po istih virih razpolagajo premogovniki v Srednji Bosni z bistveno vrednejšo opremo: Kakanj 282.000 din/moža, Breza 260.000 din/moža in Zenica 230.000 din/moža.

Pri tem pa je znano, da so srednjebosanski rudniki daleč zaostali za dnevnimi kopi, ki prikazujejo vrednostno dosti sprejemljivejši odnos med vrednostjo uporabljene opreme in številom rudarjev, ki z njo delajo. Površinski kopi Banovići 889.100, Djurdjevik 993.000, kop Belačevac na Kosovu pa doseže celo 1.106.000 din nabavne vrednosti opreme na zaposlenega. Pri vsem tem pa so storitve v podzemskih kopih Bosne še vedno nižje, kot so v naših premogovnikih.

Rudniški učinki so namreč v Kakanju 1,525 t/moža Brezi 1,278 in Zenici 1,841 t/moža.

Ob pregledih gibanja zaposlovanja niti ne bi bilo potrebno skrbeti, če se ne bi slabšala struktura zaposlenih. Ob zniževanju staleža se število nekvalificiranih, raje raste, številnih in polkvalificiranih ne lo kvalificiranih in visokokvalificiranih pa pada. O tehniških kadrih, da o drugih sploh ne govorimo, ni potreben komentar, kajti vpis v te šole je odgovor na vse. V Ljubljani diplomirata 2 — 9 rudarskih inženirjev

na leto. Pri natančnejšem pregledovanju zaposlenih v premogovnikih pa bomo ugotovili še porast števila elektrikarjev in kovinarjev ter režijcev v skupnem zmanjšanem staležu. Tako se ni čuditi, da je te dni, (ko je nizka odsotnost z dela) na odkopih v Zasavskih premogovnikih 340 rudarjev nasproti 1630, ki delajo v revirjih pod zemljo in 3100 tistih, ki združujejo svoje delo v Zasavskih premogovnikih.

Na določitev del se zvrstijo najprej režijski delavci zunaj in v jami, v skladiščih, svetličarni, menzi, kopalnici, vent. postaji in črpališčih, nato na prevozu od odkopa do separacije. Brez vzdržbe jamskih prostorov ne gre, priprave so v zaostanku zaradi večnega pomanjkanja denarja in kar ostane, pride na odkop. Rezerve ni, zato vsak manjkajoči v staležu pomeni eden manj na odkopu in praviloma 10 t proizvodnje manj, kajti takšna je približna poprečna storitev rudarja na odkopu v slovenskih rudnikih rjavega premoga.

Ko zahtevamo, da se čimprej reši vprašanje stanovanj, je to edini mogoč odgovor na želje po večji proizvodnji.

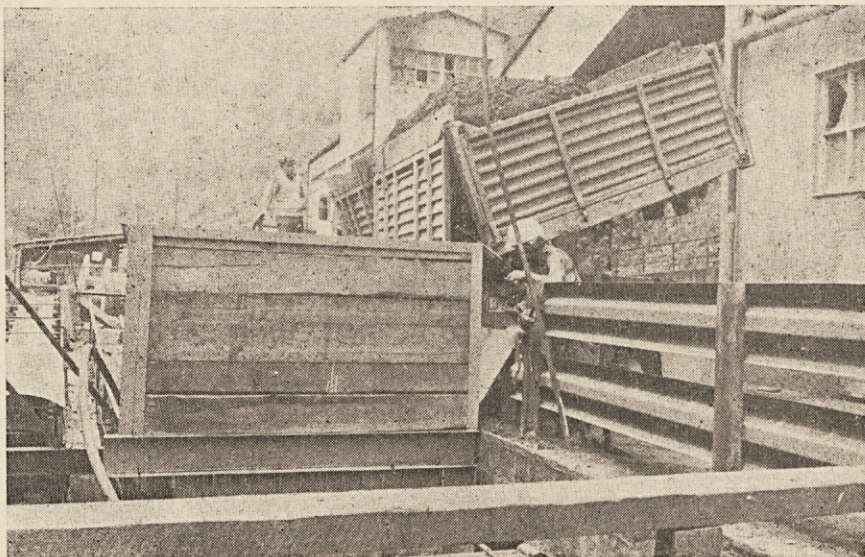
Od vseh faz dela v premogovnikih je še največ storjenega na odkopih. Napredek je po večini očiten, čeprav je med premogovniki, o katerih govorimo, ve-

in metodo ostal tam, kjer je po vojni začel, na prečni odkopni metodi, kjer je dolga desetletja vladal kramp, lopata in gare, ob spreminjanju se nihanju in odstopanju z zasipavanjem, zalivanjem in sekanjem (rušenjem) ob opuščanju ozkih odkopnih prostorov. Laščani odstreljujejo ter ročno nakladajo na enoveržnike, nato pa odkop porušijo. Senovo odkopava na čelih podprtih s STT jeklenimi stojkami, Kanižarica pa uporablja tudi polmehanizirano podporje Salzgitter, za nakladanje pa nakladalce. Kanižarica in ZPT v glavnem uporabljata odkopno metodo s pridobivanjem premoga iz zarušenega stropa na širokem čelu. Samo še v Kisovcu na meji varnostnega stebra je mogoče v Sloveniji videti zapolnjevanje odkopnih jamskih prostorov. Zalivajo z dolomitom iz dneva. Tudi v Kotredežu predvidevamo odkopavanje z zapolnjevanjem zaradi pretanke plasti gline, ki bi morala varovati odkope pred vdori vode iz triadnih skladov apnenca in dolomita.

Na odkopih v Trbovljah, Hrastniku in Ojstrem v glavnem uporabljajo podporje Becorit in Marell-Hydro ter rezalno-dobivljani stroj Ravageuse. Trenutno v Trbovljah prevladujejo spet STT torne stojke ter ročno nakladanje, ker je v mokrem talnem premogu odpovedala vsaka mehanizacija.

Glavni prevoz je ena od posebnosti slovenskih premogovnikov rjavega premoga. Od 280 km glavnih prog v vseh premogovnikih v Jugoslaviji jih je pri nas kar 100 km. 11 km Senovo, 11 km Laško, 6 km Kanižarica in 72 km Zasavski premogovniki ali 35 % pri 1.539.000 ton proizvodnje v Sloveniji nasproti 9.525.000 ton v Jugoslaviji oz. 16,72 %. Nič krajše niso pohodne poti za moštvo.

Brez izjeme pa uporabljamo vozičke z vsebnostjo okrog 1000 l ter teže 600-800 kg, tako da na 1 kg teže vlaka vozimo le po 1,5 kg rovnega premoga. Značilen za slovenske premogovnike je zastarel glavni transport. Že zdav-

Premog s površinskih kopov Ojstro 80 in Retje 80 transportirajo s težkimi tovornjaki na separacijo Trbovlje. Premog zdrobe v drobilnici, nato pa ga odpremljajo, trenutno zaradi remonta TET II, v termoelektrarno Šoštanj, v železniških vagonih. Premog s površinskega kopa je pravkar prispel na separacijo.

Foto A. Bregant

naj dobiva v svetu prednost nepretrgan prevoz pred nihajočim. V naših rudnikih rjavega premoga pa prevladuje samo lokomotivni prevoz, razen v Kanižarici. Res je, da temu botrujejo posebni pogoji, predvsem zastarelost jam. Po teh komunikacijah gre že od nekdaj ves transport, premog, jalovina, material oprema in moštvo. Ker imajo ti tovari nasprotno smer, je dovoz možen le s paralelnimi sredstvi. Za kaj takega pa profili prog niso primerni oziroma so konjski profili glavnih prog odločno premajhni. Samo delna rešitev je, in sicer zagotovitev separacijam oz. drobilnicam bližnjih odkopnih kapacitet tračni prevoz, v ostalem pa je vendarle že enkrat potrebno preiti na prevoz z večjimi vozički in paletiziranimi tovari. Najbolj potrebna je preureditev proge za prevoz na trboveljsko separacijo, ker je nakladišče v jami Hrastnik najbolj oddaljeno. Iz te jame pa v bodoče predvidevajo dvig proizvodnje in še vezavo Zveznega rova na svoja 5 km razprostranjena delovišča dolskih in laških odkopov, ki jih bomo obnovili. Če ugotavljamo, da smo v transportu zaostali, precejšen napredek pa doseg-

li na mehaniziranju odkopov, lahko za pripravljalna in investicijska dela rečemo, da smo nekje na sredini. Z napredujočim strojem Alpine-Montana F-6 in F-45 so bili doseženi lepi napredki tudi 15 m prog dnevno. Ugotavljamo pa, da storitve niso dosti boljše, ker zahteva odvoz in dovoz materiala dodatno osebje. Kot že omenjamo pri transportu premoga, je tudi tu hiba transport materiala.

Ugotovili smo lep napredek, vendar še ne zadošča, ker so proge pretesne in tudi material bomo lahko prevažali takrat, ko se bomo odločno dogovorili za palete. Škoda, da je zaostalo delo na sidranju in torkretiranju prog in vgrajevanju panelskih plošč iz betona. Vzpodbudni dosežki izpred petih let so običajni in vrnili smo se na klasično podgradnjo z betonskimi oblikovanci ter jeklenimi bloki. Projektante bo treba opozoriti tudi na druge možnosti. V starih premogovnikih, kot so vsi naši rudniki rjavega premoga, je najtežje to, da se praktično odvija po istih poteh transport za normalno odkopavanje, pripravljanje in investicije istočasno, zato tudi ni nikoli dovolj prostora za kakršnekolik obsežnejše operaci-

je, ki jih zahteva sodobnejša tehnologija.

Najbolj pereče je v starih premogovnikih stanovanjsko vprašanje. Zaostruje se zadnjih 10 let. Pred ustanovitvijo stanovanjskih skupnosti so premogovniki gradili več kot druga podjetja, nato pa so stopili v korak z drugimi. Ta korak pa je očitno prekratek za premogovništvo. Premogovniki izgublajo stanovanja v tako visokem številu, da jih je po normalni poti zbiranja stanovanjskega investicijskega dinarja težko nadoknaditi. Največ stanovanj zasedejo upokojenci. V zadnjih letih zaradi benificirane delovne dobe rudarji odhajajo v pokoj že pri 50 letih in tako je sedaj v revirskih premogovnikih od 4236 stanovanj že 1794 upokojenskih ali 42,3 %. Naslednji pojav je odhajanje iz premogovništva v druge panoge gospodarstva. Pred nedavnim je bila vsaka panoga perspektivnejša, pa skorajda tudi bolje plačana, in je bil odhod iz rudarstva v druge panoge nezadržen. Teh stanovanj je 626 ali 15 % in tendenca bega iz premogovništva še vedno narašča. Poleg tega imajo precejšnjo vlogo tudi samski domovi. Skupno z domom za rudarske vajence v Zagorju je vse skupaj ena velika revščina, ki jo je treba čim hitreje spraviti z dnevnega reda, če hočemo sploh ustaviti beg iz premogovništva, saj smo uvideli, da osebni dohodek in benificirana delovna doba le nista vse. (nadaljevanje sledi)

Srečko Klenovšek

VTISI

**S SVETOVNE RAZSTAVE
V DÜSSELDORFU —
BERGBAU 81 —
OD 11. — 17. 6. 1981**

Težko je v kratkem sestavku opisati vse tisto, kar je bilo možno videti na tej razstavi. Obseg razstave, druge v ZRN po

tisti v l. 1976, je bil tolikšen, da si v razmeroma skromnem času, ki je bil po programu predviden za obisk razstave (dva dni), lahko dobil le splošen vtis. Na površini preko 65000 m² je namreč razstavljalo 580 razstavljalcev iz 25 držav. Ta vtis pa se omeji le na odkrivanje tendenc, ki jo sodobno rudarstvo skupaj z industrijo rudarske opreme izbira spričo sedanje in predvidene energetske situacije.

Prvo, kar opazi poprečen obiskovalec je, da so spremembe na svetovnem energetske trgu, ki ga karakterizira močan porast cen tekočih in plinastih goriv, močno povzdignile vrednost premoga kot energetskega vira. Priča smo, in razstava s svojim konceptom to tudi dokazuje, prestrukturiranju energetskega gospodarstva v katerem ima premog pomembno mesto kot energetskega vir in surovina za predelavo. Bolj kot na prejšnjih podobnih raziskavah je bila poudarjena predelava premoga, ne samo mokro-mehanska, temveč tudi uplinjanje in utekočinjenje premoga.

Naslednja usmeritev, ki je bila vidna pri specifični rudarski opremi, je kompjuterizacija vseh elementov tehnološkega postopka.

To pomeni, da se uveljavlja računalniško vodenje tehnoloških procesov, pridobivanja, transporta, predelave, zračenja, odvodnjevalnih naprav in podobno do evidence prisotnosti v jami. Tako je možno že računalniško vodenje odkopavanja na vsakem čelu s hidravličnim podporjem in pridobivalnim strojem.

Omeniti je potrebno vedno večjo skrb, ki jo vse dežele namenja humanizaciji rudarjevega dela. Ta usmeritev je bila tudi očitna na rudarski razstavi. Razstavljena je bila sodobna oprema za prezračevanje, klimatizacijo (ohlajevalne naprave za globoke rudnike) osebna in kolektivna reševalna sredstva, avtomatski nadzor prezračevanja, transportna sredstva za prevoz ljudi in materiala in podobno.

Na področju podpiranja odkopov je dokončno uveljavljeno

ščitno podporje v različnih variantah. Ščitno podporje, skoraj zključno z lemniskatnim vodenjem, je le izjemno konstruirano tudi za nadkopno pridobivanje. Tako podporje so v več variantah pokazali proizvajalci iz Francije in Vel. Britanije. Nemški proizvajalci imajo glede na lastne slojne razmere na tem področju skromne izkušnje. Iz tega je moč zaključiti, da se uveljavlja težnja po horizontalni koncentraciji, kar dokazujejo med drugim tudi pridobivalni stroji, ki so tako napredovali, da obvladajo širok razpon slojnih prilik od tankih do močnih in od horizontalnih do strmih slojev. Na tem področju sta v Zahodni Evropi preostala le dva proizvajalca. Na področju transporta premoga z odkopa prevladujejo transporterji s srednjo verigo (enojno ali dvojno). El. hidravlični pogon se počasi uveljavlja, pač pa se vedno bolj uveljavljajo el. motorji majhnih dimenzij z vodnim hlajenjem. Proizvajalci so prikazali bogato izbiro možnosti za transport ljudi in materiala, vsa ta oprema je vedno bolj avtomatizirana (dvigovanje bremen, regulacija hitrosti, zaustavljanje-zaviranje in drugo), uveljavlja pa se diesel hidravlična vleka. Pri transporterjih z gumi transportnim trakom poleg avtomatizacije za zagon, kontrolo obratovanja in zaviranja ni bistvenih novosti (vsaj bežen obiskovalec jih ne opazi) razen množica opreme za kontrolo, montažo in vzdrževanje te opreme.

Po številu razstavljalcev so deč so povsod po svetu aktualna odpiralna dela in tunelogradnja. Močno je bila zastopana oprema za vrtanje. Rezalni stroji — stroji za prodiranje prog (tunelov) so bili močno zastopani. Verjetno nudi tak izbor opreme izvajalcem del mnogo možnosti izbirati za svoje razmere ustrezen stroj. Prav tako je bila razstavljena vrsta nakladalnih — kopalnih strojev z različnimi pogoni (el. hidravlični, pneumatski) in za različne namene, tudi za odkope. V tehnologiji permanizacije jamskih objektov se vedno bolj uveljavlja

tista, ki je preizkušena v tunelogradnji t. j. sidranje mreže, brizgan beton. Če je bilo na rudarski razstavi v Birminghamu (1977) še videti prefabricirane podporne elemente (oblikovance) iz različnim materialov, tokrat ta način permanizacije ni bil več interesanten. Pač pa so bili prikazani različni načini transporta betona, različni dodatki k betonu za pospeševanje strjevanja in povečanje nosilnosti betonske obloge ter različne kombinacije jeklenega podporja in brizganega (litega) betona.

Tako kot pri nas se tudi drugod srečujejo s problemi odvodnjavanja. Vrsta razstavljalcev je pokazala široko ponudbo črpalk različnih konstrukcij in različnih kapacitet. Med njimi so prav gotovo vzbudili pozornost obiskovalca eksponati tudi pri nas poznane firme Flyght, čeprav je bilo opaziti še več drugih proizvajalcev enakega ali podobnega tipa črpalk. Zanimive so bile črpalke za predhodno odvodnjavanje hribine tzv. cevne črpalke ter črpalke za mulj.

Pozornost je vzbujala tudi oprema za površinske odkope. Razumljivo je, da so bile razstavljene le makete največjih bagerjev z opisom glavnih karakteristik.

Na področju predelave premoga so bili razstavljeni nekateri specifični stroji, kot so drobilniki, priprave za rezanje, med njimi tudi tip sita, ki ga predvidevamo za bodočo rekonstruirano separacijo. Vrsta proizvodov predelave premoga z različnimi tehnološkimi shemami predelave, je ta del razstave smiselno zaokrožil.

Vrsta simpozijev, ki je tekla vzporedno z razstavo v sosednjih prostorih razstavišča, je razstavo samo dopolnjevala. Simpozij »Tunel 1981« je nudil strokovnjakom s področja geomehanike, nizkih gradenj in tunelogradnje oziroma zemeljskih del ter inženirjem-geologom priliko spoznati najnovejši razvoj tunelo-gradnje od raziskav, planiranja, do izvedbe del.

Vedno večjo pomembnost v zadnjem času polagajo tudi rudarjenju v doslej za to neprimernih okoljih. Zato se ni čuditi, da je bil kot spremljajoča manifestacija razstavi organiziran simpozij za podmorsko rudarstvo, ki je obravnaval aktualna vprašanja raziskav in pridobivanja mineralnih surovin pod morjem. Po letu 1960 je namreč zanimanje za to dejavnost izredno narastlo in je bil to že četrti simpozij s to tematiko.

Zelo interesantni so bili tudi seminarji, ki so jih prirejali posamezni razstavljalci, da bi dopolnili svojo ponudbo opreme s konkretnimi informacijami in

podatki o svojih dosežkih v določenih razmerah. Na žalost je bilo le premalo časa, da bi si tudi po tej strani dopolnili splošen vtis o razstavi.

Razstava, kot je bila ta, v državi z razvitim rudarstvom in z razvito industrijo, je vredna ogleda. Na njej je bilo videti praktično vse, kar je ta čas prisotno v rudarstvu in v katero smer bo šel njegov razvoj. Na žalost pa sta za ogled takega obsega razstave le dva dneva premalo in upamo, da bomo iz strokovne literature postopoma izvedeli še tisto, česar si prav zaradi pomanjkanja časa nismo mogli ogledati.

Rudi Šikovec

Seizmična prospekcijska slojišča z vibriranjem

V julijski številki lista »Srečno« sta dva zanimiva članka o raziskovalnih delih v Zasavju. Ta mesec sem bral še en članek o tem, in sicer, kako kombinirajo vrtnanje s seizmiko ter na ta način skrajšajo celokupni čas prospekcijske. Ker pa je že tako, da se v rudarstvu vedno mudi, sem sodil, da bi koga zanimal nekoliko skrajšan in predelan prevod.

I. P.

Med Posarjem in Loreno je nujno treba odpreti novo odkopno polje Vernejoul ob nemško-francoski meji. Kolikor je bilo do sedaj narejenih raziskovalnih vrtin, ni zadostovalo za zadostno poznavanje zahtevnega slojišča, kjer bi praviloma morala biti vrtina na vsakih 300 metrov. Ker se je mudilo z odpiranjem polja, za vrtnanje tolikega števila vrtin ni bilo več časa. Da bi raziskavo vseeno maksimalno pospešili, so uporabili najmodernejšo metodo, ki jo danes uporabljajo: vibracijsko metodo. Ta omogoča ugotovitve neenakomernosti v nivojih sloja, t.j. višinskih razlik do 15 m. Na zemeljski površini povzročeno valovanje se širi v hribini. V slojišču se valovi odbijajo in te odbite valove za-

znavaajo instrumenti ekstremne občutljivosti. Valove proizvajajo vibratorji, ki so montirani na kamionih. Splošna družba za geofiziko iz Massy-ja je v oktobru 1979 izvedla terensko operacijo v 12 dneh. Trije 12 tonski kamioni, opremljeni z vibracijskimi napravami in tri druga vozila s številnimi elektronskimi instrumenti, so sestavljali osnovno opremo baze in delovno sredstvo štiridesetih tehnikov podjetja.

Skupaj je bilo treba izdelati 22,5 km seizmičnih profilov, ki pokrivajo površino okrog 4,5 km². Te profile so zastavili na podlagi že znanih elementov iz vrtnanja (prelom, nagib itd.) in sledeč cestam, potem in stezam, v kolikor je bilo mogoče. Na teh profilih so se trije 12 tonski kamioni razvrstili v kolono v medsebojni razdalji po 10 m. Ko so kamioni stali, so privzdignili svoja zadnja kolesa in se z vso svojo težo naslonili na vibratorje postavljene na hidravlična dvigala, ki v hribino prenašajo nihanja vedno enake frekvence. vzdolž samega profila so bili v tla položeni »geofoni« (kapterji), ki so registrirali odboj vibracij, ki je pri-

lika razlika. Laško je s sredstvi hajal od slojišča, ali pa od sprememb v nahajališču. Ti geofoni so bili razporejeni na vsakih 10 m in s kabli povezani z laboratorijskimi kamioni, opremljenimi z registrirnimi aparati. Tako uskladiščeni podatki omogočijo, da se dobi seizmični film. Ves skup teh filmov potem specialisti obdelajo in ob koncu operacije narišejo geološke profile raziskovanega sektorja.

Jože Čop, motorist v TOZD Premogovnik Trbovlje — kratek predah za fotografa.

Foto A. Bregant

Zbrani rezultati so omogočili izdelavo tektnoske karte polja Vernejoul z izolinijami krovne premoških slojev, risanimi na vsakih 10 metrov v raziskovanem odseku. Čeprav je metoda zelo precizna, pa le povsem ne zadošča geologom, ker seizmična refleksija ne omogoča eksaktno odkriti prisotnosti šibkih prelomov male višine, niti točnega sestava sklopa slojev ugotovljenega v globini. Za to so potrebne dopolnilne vrtine, da podatke, dobljene s seizmiko lahko popravijo na večjo točnost, saj se je poglobilo poznavanje slojišča.

Kontrolna vrtina je potrdila preciznost seizmične prospekcije. Podatki seizmične prospekcije oziroma seizmičnega profila so se od podatkov vrtanja na jedro razlikovali ne za več ko 10 m. Ker je sloj na globini okoli 500 m, lahko sklepamo o preciznosti raziskave. Klasična in moderna metoda se lepo dopolnjujeta. Še vedno delajo na

tem, da bi dobili čim popolnejše podatke o polju. Toda že doslej zbrani podatki so pomembni. Zaradi seizmične prospekcije je uspelo zelo znižati število raziskovalnih vrtin. Cena enega metra vrtine v Loreni je okoli 1000 fr, ali 6.600 din. Zaradi izbrane metode dela (jedranje) pa se cena še zviša.

I. P.

SRBSKI rudarji so praznovali svoj praznik

Srbski rudarji praznujejo vsako leto 6. avgusta svoj praznik. Letos so ga proslavili še posebej slovesno. V počastitev tega dne se je namreč delegacija, ki so jo tvorili delegati vseh premogovnikov s podzemeljsko eksploatacijo SR Srbije, udeležila obiska v Hiši cvetja v Beogradu. Delegacija je na grob umrlega predsednika tovariša Tita položila 88 rdečih nageljnov.

Letošnji 6. avgust je bil pomemben predvsem še zavoljo tega, ker so se srbski rudarji prvikrat v zadnjem obdobju zadržali v rezultate bitke za stabilizacijo z namenom, da vzpostavijo možnosti nadaljnega družbenega napredka v resnejših pogojih gospodarjenja. Zavedajo se, tako kot se zavedamo tudi mi, da spada rudarjevo delo med najtežavnejša in najnevarnejša dela. Takšna je narava

rudarjevega dela. Ob tej priliki so srbski rudarji zapisali, da je rudarstvo naša usoda, pa tudi naša ljubezen. Stabilizacija pa je delo in dolžnost nas vseh. Mnogo smo prispevali za stabilizacijo gospodarstva, posebno rudarji, že vsa povojna leta in temu prispevku za stabilizacijo se ne odrekamo tudi sedaj. Prispevati pa moramo vsak svoj delež za stabilizacijo na vseh ravneh, vsi skupno in na vseh frontah. Rudar je bil in ostane osnovni ustvarjalec in nosilec delovnega procesa. Mehanizacija in sodobna oprema pa je uspešna in učinkovita le v dobrih rokah rudarja, ki stoji za tem strojem in napravami.

Srbskim rudarjem čestitamo ob njihovem prazniku in jim želimo, da s takšno zagnanostjo, učinkovitostjo ter uspehi nadaljujejo tudi v bodoče.

Gradnja počitniškega doma na Rabu pomoč mladinske delovne brigade

Mladinska organizacija našega kombinata je dala pobudo, skupno s strokovnim vodstvom gradnje novega počitniškega doma REK EK na Rabu, da bi pri izvajanju zemeljskih oziroma gradbenih del v I. fazi gradnje novega počitniškega doma pomagala tudi mladinska delovna brigada iz našega kombinata. V ta

namen so organizirali sestanke predstavnikov mladinske organizacije iz vseh naših DO, o tem pa je razpravljala tudi komisija za družbeni standard in kadrovske socialno politiko SOZD REK EK na svoji seji dne 21. avgusta 1981.

Sklenili so, da bi se angažirala pri tem delu brigada,

sestavljena iz okoli 30 mladincev pretežno iz TOZD RŠC, ki naj bi začela z delom 8. septembra in končala 8. oktobra t. l. Z njimi bi sodelovala tudi dva starejša mladince in dva inštruktorja. Brigada bo angažirana pri izkopu jarka za napeljavo električnega kabla in vodovodnih cevi ter za druga podobna dela, ki jih bo lahko opravila. Sedanji izvajalec gradbenih del pri gradnji počitniškega doma na Rabu — gradbeno podjetje

Jedinstvo z Raba namreč precej zamuja. V zaostanku je za okoli tri do štiri tedne. Do sedaj so opravili grobo traso ceste do našega doma, podrli so tri paviljone in pričeli z izkopom temeljev. Dela, ki jih bo opravila naša brigada, niso zajeta v pogodbeni dela za izvajanje del s strani gradbenega podjetja. V kolikor pa so dela, ki jih bo brigada opravila, zajeta v pogodbi, bodo izvajalcem del odračunana.

Brigadirji se bodo prehranjevali v našem domu na Rabu. Do konca teh del, to je do 8. oktobra, bodo najeli dve moči v kuhinji, ki bosta pripravljali hrano tudi za nekatere druge delavce, ki so angažirani pri gradnji doma.

Sprožena je bila tudi pobuda, da bi takšen način sodelovanja mladih pri izvajanju del in vzdrževanju objektov postal stalna oblika dela mladine našega kombinata.

V roke smo pljunili in zgrabili za krampe...

Uspešno udarniško delo v Zasujskih premogovnikih

Po razglasitvi izrednega stanja V DO ZPT v mesecu juniju smo začutili potrebo, da enkrat pomagamo sebi — je povedal **Alojz Hafner**, zaposlen v TOZD Premogovnik Hrastnik.

Partija, sindikat in tehnični vodje so organizirali udarniško delo na prosti soboti dne 11. in 18. julija.

Iz posameznih TOZD je prišlo na udarniško delo v obeh sobotah naslednje število delavcev: Hrastnik 131, Ojstro 80, RESD 87 in Pomožna dejavnost 16.

Delo smo porazdelili na izkop premoga v jami Ojstro, na Premogovniku Hrastnik pa smo opravljali remonta dela v jami, čistili tire in vozičke, čistili smo tudi plato stare separacije.

Nakopali smo 680 t premoga, očistili 305 vozičkov, popravili precej metrov tira...

Akcija je bila organizacijsko in tehnično dobro speljana. Presenetila me je predvsem zavest in navdušenje delavcev, saj je prišla večina na delo. To omenjam zato, ker se že dolgo časa ubadamo z najrazličnejšo odsotnostjo z dela. Delavci se strinjajo, da bi v tem ali prihodnjem mesecu še enkrat prostovoljno delali.

Nekateri so kljub dopustom prišli delat

S Kozjanskega je že pred osemindvajsetimi leti prišel **Franc Romih** in se zaposlil pri rudniku.

Žilav je, z bogatimi delovnimi in življenjskimi izkušnjami. Kot predsedniku delavskega sveta DO ZPT so mu dobro znani problemi in težave v tej organizaciji. Njegov nasmešek pove, da optimistično gleda v prihodnost. — Nihče ni prišel na delo samo zaradi prisotnosti, števila je povedal. Vsi skupno s tehničnim osebjem smo pljunili v roke in zgrabili krampe. Mislim, da dovolj zgovorno kaže na delovno zavest delavcev to, da jih je drugo udarniško soboto prišlo še več kot prvo. Če bo potrebno,

bomo še udarniško delali. Najprej moramo dati sami vse od sebe, da se bo stanje popravilo, potem bomo lahko tudi pričakovali finančna sredstva, ki jih bomo rabili za investicijska vlaganja in za razširjeno reprodukcijo, saj vemo, da na nedoseganje proizvodnje vpliva tudi slaba opremljenost jam, predvsem skupnega prevoza.

Zdelo se mi je, kot bi nekoga reševal...

Pri rudniku je že šestnajst let zaposlen **Alojz Varga**, pomožni kopač v premogovniku Ojstro.

Pokažimo, kaj zmoremo, sem rekel na delavskemu svetu, pa

Stane Kepa, sodelavec TOZD Separacije premoga Zagorje.

Foto D. Bregant

Franc Romih, TOZD Premogovnik Hrastnik

Foto D. Bregant

je šlo. Šiht sem imel ponoči, potem sem pa ostal kar naprej v jami. Vsi smo delali z navdušenjem. Če bo še potrebno, bomo radi spet udarniško delali, ker se zavedamo težav, ki nas pestijo. Šestnajst ur sem bil v jami, pa zato nisem bil slabe volje. Naši poslovodje so nas pohvalili, saj smo napolnili 600 vozičkov pa še več bi jih, če bi jih imeli na razpolago. Všeč mi je bilo, da dovolj odgovornosti čutijo mladi, ki so se tudi udeležili v velikem številu. Žal mi je le, da se jih premalo odloča za rudarski poklic.

Bil sem presenečen in vesel in bi se vsem zahvalil za tako velik odziv in efektno delo.

Nekateri se že pripravljajo za še en udarniški šiht. V naših ljudeh je še samozavest, da nekaj sami zmoremo, — pravi **Lado Žunk**, glavni poslovodja iz TOZD Premogovnik Trbovlje, kjer je zaposlen že od šestinpetdesetega leta. V obeh udarniških sobotah smo nakopali 1420 t premoga. Očistili 140 vozičkov, iz separacije potegnili 800 m dotrajanega kabla, očistili okoli 200 metrov transportnih poti in 120 metrov savske proge, invalidi so udarniško prebelili eno sobo. Na delo so prišli v našem TOZD 303 delavci. Ljudje so delali z vnemo, čeprav so prišli nekateri z nočnega šihta. Sodelovali so tudi delavci DS skupnih služb in tehnični kader. Naš vodja TOZD je, naprimer, delal na pridobivanju premoga.

Janez Juvan, naš sodelavec iz TOZD RESD Zagorje.

Foto D. Bregant

Upam, da bomo do konca leta, če bomo tako delali kot sedaj, plan dosegli.

V Zagorju so delali 25. julija in nakopali 500 t premoga. Z vseh TOZD v Zagorju je prišlo delat 366 ljudi. Vodja TOZD Anton Koban pravi, da se približujejo planu, kljub težki situaciji v jami.

Stane Kepa iz TOZD Separacija Zagorje, kjer je zaposlen že

šestintrideset let kot prebiraletc premoga na traku, je povedal, da je vedno pripravljen z udarniškim delom pomagati k stabilizaciji podjetja in so vsi prišli z veseljem opraviti udarniški šiht.

Čeprav njegovo delo ni ravno lahko, saj dela poleti in pozimi takorekoč na prostem, ima le streho nad glavo, je nasmejan, zadovoljen in pravi, da nikoli niti razmišljal ni, da bi se zaposlil drugje. Če bo potrebno, bomo še udarniško delali; — je zaključil pogovor.

Janez Juvan, električar v TOZD RESD Zagorje, zaposlen pri rudniku že dvajset let, pravi, da je menjavanje, popravljanje črpalk, ko jim voda nenehno ogroža jamo, nujno potrebno. Zato se je brez pomisleka z veseljem udeležil akcije.

Uspehi udarniškega dela so bili lepi, saj so prispevali dodatnih 2950 ton premoga.

Vsi navzoči na delu, teh je bilo 1485 pa so pokazali kvalitete, za katere danes radi trdimo, da ne obstajajo več. Za trdo zunanostjo se v resnici skriva čuteče srce.

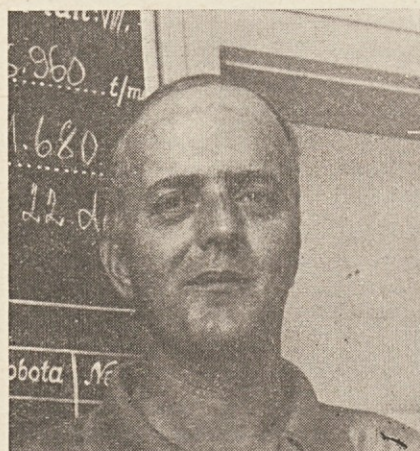
Dragica Bregant

Polletni finančni rezultat poslovanja, TOZD, DS, DO in SOZD REK-EK v primerjavi z letnim planom 1981

I. DELOVNA ORGANIZACIJA ZPT

1. TOZD Premogovnik Hrastnik

Zap. št.	Besedilo	Plan 1981 (000 din)	Doseženo 1-6/81 din	Indeks (%)
1	2	3	4	5
1.	Celotni prihodek	367.987	135.905.109,95	36
2.	Porabljena sredstva	202.324	94.638.264,60	46
3.	Dohodek	174.663	41.266.845,35	23
4.	Obveznosti iz dohodka	53.268	31.412.724,50	59
5.	Čisti dohodek	121.395	9.854.120,85	8
6.	Del ČD za OD	94.876	43.390.490,30	45
7.	Del ČD za stan. gradnjo	5.693	2.197.308,15	38
8.	Akumulacija	20.826	—	—
9.	Izguba	—	35.733.677,60	—
10.	Delitev ČD (%)	6 : 5 7-8 : 5	78 22	

Lado Žunk, TOZD Premogovnik Trbovlje

Foto D. Bregant

2. TOZD Premogovnik Ojstro

1	3	4	5
1.	273.900	92.629.849,10	34
2.	155.345	67.266.173,80	43
3.	118.555	25.363.675,30	21
4.	40.054	20.646.336,30	52
5.	78.501	4.717.339,00	6
6.	61.253	28.462.937,15	46
7.	3.686	1.452.414,75	39
8.	13.562	—	—
9.	13.562	25.198.012,90	—
10.	78	—	—
	22	—	—

3. TOZD Premogovnik Trbovlje

3	4	5
530.711	203.414.663,80	38
292.748	144.800.414,35	49
237.963	58.614.251,45	45
69.368	38.420.386,85	55
168.595	20.193.864,60	12
133.060	60.765.216,00	46
7.995	4.953.245,20	62
27.540	—	—
—	54.524.596,60	—
79	—	—
21	—	—

4. TOZD Premogovnik Kotredež

1	3	4	5
1.	444.692	204.356.258,20	46
2.	206.886	120.165.636,80	58
3.	237.806	84.190.621,40	35
4.	84.140	40.471.170,60	48
5.	153.666	43.719.450,80	28
6.	125.145	57.866.584,80	46
7.	7.356	3.407.008,05	46
8.	21.165	—	—
9.	—	17.554.142,05	—
10.	81	—	—
	19	—	—

5. TOZD Separacija Trbovlje

3	4	5
232.430	87.473.714,80	38
102.880	54.719.558,15	53
129.550	32.754.156,65	25
25.818	24.184.788,40	46
76.732	8.569.368,25	11
60.500	27.696.019,30	46
3.630	2.255.510,85	62
12.602	—	—
—	21.382.161,90	—
79	—	—
21	—	—

6. TOZD Separacija Zagorje

1	3	4	5
1.	70.018	30.952.365,90	44
2.	26.240	14.875.660,00	57
3.	43.778	16.076.705,90	37
4.	16.588	8.291.582,30	50
5.	27.190	7.785.123,60	29
6.	22.715	8.446.775,35	37
7.	1.397	490.598,15	35
8.	3.078	—	—
9.	—	1.152.249,90	—
10.	82	—	—
	18	—	—

7. TOZD RŠC Zagorje

3	4	5
60.658	22.049.903,95	36
14.864	12.614.140,05	84
45.794	9.435.763,90	20
25.548	8.611.138,30	33
20.246	824.625,60	4
16.281	7.287.390,20	44
1.001	434.627,65	43
2.964	—	—
—	6.897.392,25	—
80	—	—
20	—	—

8. TOZD RESD-Hrastnik

1	3	4	5
1.	84.821	39.262.855,95	46
2.	20.207	14.591.690,60	72
3.	64.614	24.671.165,35	38
4.	15.633	10.863.119,50	69
5.	48.981	13.808.045,85	28
6.	40.706	18.774.117,50	46
7.	2.442	974.926,05	40
8.	5.833	—	—
9.	—	5.940.997,70	—
10.	83	—	—
	17	—	—

9. TOZD RESD Trbovlje

3	4	5
97.048	45.064.487,65	46
20.173	10.024.126,55	50
76.875	35.040.361,10	46
17.345	11.094.502,75	64
59.530	23.945.858,35	40
48.995	22.761.346,40	46
2.940	1.978.321,75	67
7.595	—	—
—	793.809,80	—
82	—	—
18	—	—

Brigadirska aktivnost v Zasavju

Medtem ko številni mladinci preživljajo brezskrbne počitniške dni na morju ali v planinah, smo našli regijsko delegatko za mladinsko prostovoljno delo pri RK ZSMS Nevenko Ranzinger na počitniški praksi in jo povprašali o letošnjem mladinskem prostovoljnem delu v Zasavju.

Kakšen je interes mladih za vključevanje v letošnje mladinsko prostovoljno delo v MDB?

»Interes mladih za MDA je ostal v glavnem takšen, kakršen je bil v preteklih letih«.

Katere lokalne mladinske delovne akcije ste organizirali v Zasavju?

»Največja lokalna MDA v Zasavju je bila tridnevna lokalna akcija na Mareli, kjer so mladinci pripravljali teren za novo vlečnico in uspešno sodelovali s smučarji SK Zagorje. V Zagorju smo se odločili, da bomo tovrstno akcijo še ponovili. V zagorski občini smo organizirali še akcije v Tirni, Kolovratu in Čemšeniški planini skupaj z radicamaterji. Medtem ko so Hrastničani pomagali pri popravilu doma v Novigradu. Trboveljčani pa so organizirali lokalne akcije za izgradnjo trim steze«.

Kje pa letos sodelujejo zasavski brigadirji na zveznih in republiških MDA?

»V prvi izmeni smo imeli brigado Bratska mesta in se je udeležilo tudi 14 brigadirjev iz Zasavja. V prvi izmeni je bila tudi pionirska delovna brigada na zvezni MDA Posočje in brigada Rdeči revirji na republiški MDA Bela krajina. V drugi izmeni sodelujejo Zagorjani s svojo brigado Franc Farčnik na ZMDA Titograd 81, Hrastničani pa na MDA Posočje. V Posočju bodo v tretji izmeni sodelovali tudi Trboveljčani z brigado »Ustanovni kongres KPS«.

S kakšnimi uspehi pa se lahko pohvalijo brigadirji, ki so se že vrnili iz akcij?

»PDB Rdeči revirji je osvojila vsa priznanja, tudi trak akcije, Rdeči revirji so dobili udarništvo obeh dekad ter priznanje za interesne aktivnosti v drugi dekadi. MDB Bratska mesta je dobila trak akcije, medtem ko vse kaže, da bodo z dobrimi rezultati nadaljevali tudi Hrastničani na Posočju in Zagorjani v Titogradu.«

Boste uresničili vse zastavljene cilje svojega akcijskega programa?

»Glede na to, da smo si zadali zelo širok plan, mislim, da ga ne bomo mogli v celoti izpolniti. Zato menim, da je zdaj pravi čas, da začnemo razmišljati o tem, da v naslednjem letu postavimo realnejši plan in tistega potem dosledno uresničimo.«

Kakšna je ocena informiranja?

September verjetno ne bo mesec, ko bo mladinsko prostovoljno delo zamrlo, kaj imate v programu?

»Septembra bomo nadaljevali predvsem z lokalnimi MDA, kajti takrat se vsi brigadirji vrnejo iz republiških in zveznih akcij in je najugodnejši čas za lokalne akcije. Pripravljali pa se bomo tudi na novo brigadirsko sezono, predvsem s tem, da bomo dokončno formirali stalne MDB in sestavili evidenco vseh brigadirjev, tako da bomo lahko ustanovili klub brigadirjev.«

Koliko mladih bo letos iz Zaslavja sodelovalo na zveznih, republiških in lokalnih MDA?

»Ta številka zaenkrat še ni popolna, ker ne vemo, koliko brigadirjev bo delalo v III. izmeni, vendar računamo, da okoli 300.«

Drago Jamnik

10. TOZD RESD Zagorje

1	3	4	5
1.	59.854	30.241.038,90	51
2.	7.531	4.978.471,15	66
3.	52.323	25.262.567,75	48
4.	16.880	9.016.429,80	53
5.	35.443	16.246.137,95	46
6.	30.568	14.374.743,30	47
7.	1.880	863.787,05	46
8.	2.995	1.007.607,60	34
9.	—	—	—
10.	86	—	—
	14	—	—

11. TOZD PJJ Trbovlje

3	4	5
38.841	27.957.264,75	72
28.017	20.834.999,95	74
10.824	7.122.264,80	66
4.577	2.690.847,35	59
6.247	4.431.417,45	71
4.925	2.251.697,00	46
295	208.021,05	71
1.027	1.971.699,40	192
—	—	—
79	—	—
21	—	—

12. DS PD Hrastnik

1	3	4	5
1.	40.709	21.182.262,55	52
2.	21.820	11.003.658,80	50
3.	18.889	10.178.603,75	54
4.	1.694	1.646.410,45	97
5.	17.195	8.532.193,30	50
6.	14.363	6.346.857,00	44
7.	862	331.251,90	38
8.	1.970	1.854.084,40	151
9.	—	—	—
10.	84	74	—
	16	26	—

13. DS PD Trbovlje

3	4	5
53.366	29.128.640,25	55
26.865	16.385.915,60	61
26.501	12.742.724,65	48
2.042	2.277.227,30	112
24.459	10.465.497,35	43
21.350	9.442.189,20	44
1.281	808.256,35	63
1.828	215.051,80	12
—	—	—
87	90	—
13	10	—

14. DS PD Zagorje

1	3	4	5
1.	48.352	25.012.159,50	52
2.	23.509	12.087.297,80	51
3.	24.843	12.924.861,70	52
4.	3.764	2.047.453,10	54
5.	21.097	10.877.408,60	51
6.	18.696	7.982.784,95	43
7.	1.150	481.474,65	42
8.	1.233	2.413.149,00	198
9.	—	—	—
10.	89	73	—
	11	27	—

15. DS SS DO ZPT

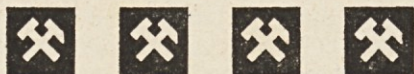
3	4	5
78.000	36.205.548,00	46
11.200	5.981.373,10	53
66.800	30.224.174,90	45
11.381	4.668.837,55	41
55.419	25.555.337,35	46
48.500	20.829.690,10	43
2.919	1.850.241,55	63
4.000	2.875.405,70	72
—	—	—
88	82	—
12	18	—

16. DO ZPT

1	3	4	5
1.	2.490.387	1.030.836.123,25	41
2.	1.160.609	604.967.379,30	52
3.	1.329.778	425.868.743,95	32
4.	415.000	216.342.955,05	52
5.	914.678	209.525.788,90	23
6.	741.933	336.678.838,55	45
7.	44.527	22.686.993,15	51
8.	128.218	10.336.997,90	8
9.	—	160.177.040,70	—
10.	81	—	—
	19	—	—

II. DO-SENOVO

3	4	5
246.198	117.954.347,51	48
106.937	53.400.149,14	50
139.261	64.554.198,37	46
28.546	13.498.342,20	47
110.715	51.055.856,17	46
90.979	43.617.394,15	48
6.009	2.851.638,25	47
13.727	4.586.823,77	33
—	—	—
82	85	—
18	15	—

III. DO KANIŽARICA

1	3	4	5	3	4	5
1.	225.066	95.728.735,28	43	543.162	224.161.548,20	41
2.	76.518	36.122.475,64	47	342.194	129.297.171,25	38
3.	148.548	59.606.259,64	40	200.968	95.319.376,95	47
4.	28.488	11.174.878,10	39	120.331	63.753.215,65	53
5.	120.060	48.431.381,54	40	80.637	31.566.161,30	40
6.	98.633	40.423.202,75	41	57.144	29.496.563,50	52
7.	6.806	2.665.370,40	39	4.126	2.069.597,80	51
8.	14.621	5.342.808,39	37	19.367	—	—
9.	—	—	—	—	—	—
10.	82	83	71	93	—	—
	18	17	29	7	—	—

2. TOZD Vzdrževanje naprav

1	3	4	5	3	4	5
1.	100.441	48.382.295,00	49	38.672	19.383.156,65	51
2.	33.545	15.117.244,90	45	11.702	5.299.966,45	46
3.	66.896	33.265.050,10	50	26.970	14.083.190,20	53
4.	22.111	14.876.414,20	68	2.158	2.595.243,95	121
5.	44.785	18.388.635,90	41	24.812	11.487.946,25	47
6.	31.573	16.587.036,55	53	20.777	10.378.946,90	50
7.	2.279	1.801.599,35	79	1.500	720.422,55	48
8.	10.933	—	—	2.535	388.576,80	16
9.	—	—	—	—	—	—
10.	71	90	84	90	—	—
	29	10	16	10	—	—

4. DO TET

1	3	4	5	3	4	5
1.	682.275	292.381.999,85	43	323.000	185.689.360,80	58
2.	387.441	149.714.382,60	39	114.000	83.112.531,60	73
3.	294.834	142.667.617,25	48	209.000	102.576.829,20	49
4.	144.600	81.224.873,80	56	52.400	29.110.851,30	56
5.	150.234	61.442.743,45	41	156.600	73.465.977,90	47
6.	109.494	56.462.546,95	52	118.000	65.729.644,45	56
7.	7.905	4.591.619,70	58	9.600	5.616.949,05	59
8.	32.835	388.576,80	1	29.000	2.119.384,40	40
9.	—	—	—	—	—	—
10.	73	92	75	89	—	—
	27	8	25	11	—	—

2. TOZD ESMD

1	3	4	5	3	4	5
1.	66.600	46.501.374,40	70	57.000	33.706.605,00	60
2.	26.400	21.029.510,75	80	24.300	16.794.969,45	70
3.	40.200	25.471.863,65	64	32.700	16.911.635,55	52
4.	8.963	5.075.201,70	57	7.950	3.752.195,50	48
5.	31.237	20.396.661,95	66	24.750	13.159.440,05	54
6.	22.688	13.447.287,30	60	19.000	9.532.357,20	51
7.	1.920	1.187.855,05	62	1.500	839.126,25	56
8.	6.629	5.761.519,60	87	4.626	2.787.956,60	61
9.	—	—	—	—	—	—
10.	73	66	77	72	—	—
	27	34	23	28	—	—

IV. DO TET I. TOZD PEE

3	4	5
543.162	224.161.548,20	41
342.194	129.297.171,25	38
200.968	95.319.376,95	47
120.331	63.753.215,65	53
80.637	31.566.161,30	40
57.144	29.496.563,50	52
4.126	2.069.597,80	51
19.367	—	—
—	—	—
71	93	—
29	7	—

3. DS SS TET

3	4	5
38.672	19.383.156,65	51
11.702	5.299.966,45	46
26.970	14.083.190,20	53
2.158	2.595.243,95	121
24.812	11.487.946,25	47
20.777	10.378.946,90	50
1.500	720.422,55	48
2.535	388.576,80	16
—	—	—
84	90	—
16	10	—

V. DO RGD 1. TOZD RIG

3	4	5
323.000	185.689.360,80	58
114.000	83.112.531,60	73
209.000	102.576.829,20	49
52.400	29.110.851,30	56
156.600	73.465.977,90	47
118.000	65.729.644,45	56
9.600	5.616.949,05	59
29.000	2.119.384,40	40
—	—	—
75	89	—
25	11	—

3. TOZD Avtoprevoz Zasavje T.

3	4	5
57.000	33.706.605,00	60
24.300	16.794.969,45	70
32.700	16.911.635,55	52
7.950	3.752.195,50	48
24.750	13.159.440,05	54
19.000	9.532.357,20	51
1.500	839.126,25	56
4.626	2.787.956,60	61
—	—	—
77	72	—
23	28	—

Temeljite priprave

Mladi Trboveljčani so se 9. julija na tretji seji OK ZSMS seznanili s kadrovskimi pripravami na volilno-programsko konferenco Občinske konference, ki bo v mesecu oktobru. Na konferenci so podali tudi kadrovske in vsebinske usmeritve za volilne seje osnovnih organizacij ZSMS, ki bodo v mesecu marcu prihodnjega leta. Nadalje so govorili o usmeritvah za skupščinske volitve v letu 1982. Aktivnost in zastopnost mladih delegatov v tem štiriletnem obdobju ni bila zadovoljiva, so poudarili delegati konference. Enako ugotovitev smo lahko slišali že na javni razpravi o delu in vključevanju mladih v delegatski sistem.

O poslovnih rezultatih gospodarstva v prvem trimesečju v občini je navzoče podrobneje seznanil predsednik Izvršnega sveta Skupščine občine Trbovlje Slavko Pavlič. Na tej obsežni konferenci so se dotaknili še obravnave gradiv o inovacijski in raziskovalni dejavnosti v občini. Gradiva je izdelala delovna skupina pri Komiteju OK ZKS Trbovlje. Mladina na tem področju do sedaj na žalost ni naredila še ničesar konkretnega, čeravno sta znanost in znanstveno raziskovalno delo v srednjeročnem programu prednostni področji. Da bi te pomanjkljivosti odpravili, so si mladi zastavili obsežen akcijski program, ki ga bo pač potrebno tudi realizirati v praksi, sicer se stanje ne bo izboljšalo. V mesecu novembru bo OK ZSMS v sodelovanju z Revirsko delavsko univerzo organizirala enomesečno občinsko mladinsko politično šolo za mlade, ki bodo sprejemali odgovorne funkcije v mladinski organizaciji. Namen tega usposabljanja je v prvi vrsti usposobiti mlade za učinkovito razreševanje vseh problemov, s katerimi se srečujemo pri vsakodnevnem delu. Naloga OO ZSMS oziroma njenih predsedstev pa je, da iz svojih sredin evidentirajo za šolo perspektiv-

Forte Karel - Marko

Gestapo v Trbovljah

(Prispevek za zgodovino NOG v Trbovljah)

(4. nadaljevanje)

Organizacija in personalna zasedba izpostave gestapa Trbovlje²¹⁾

Za čas svojega obstoja so bili na čelu izpostave naslednji uslužbenci:

Vodje izpostave

od 8. 8. 1941 do 26. 1. 1943 Kramhöller Georg, SS Untersturmführer in višji kriminalistični sekretar,

od 26. 1. 1943 do 1. 4. 1943 Stössel Herbert, SS Untersturmführer in višji kriminalistični sekretar,

od 1. 4. 1943 do 1. 2. 1945 Kramhöller Georg, SS Untersturmführer in kriminalistični sekretar,

od 1. 2. 1945 do 7. 5. 1945 Gielke Walter, SS Hauptscharführer in kriminalistični sekretar.

Namestniki vodje izpostave

od 8. 8. 1941 do 26. 1. 1943 Gielke Walter, SS Hauptscharführer in kriminalistični sekretar,

od 26. 1. 1943 do 1. 4. 1943 vršilec dolžnosti Sielaff Artur, SS Hauptscharführer in kriminalistični sekretar,

od 1. 4. 1943 do 1. 2. 1945 Gielke Walter, SS Hauptscharführer in kriminalistični sekretar,

od 1. 2. 1945 do 7. 5. 1945 Markl Fritz, SS Hauptscharführer in kriminalistični sekretar.

Izpostava je imela od svojega snovanja naziv »Kommandeur der SIPO u. des SD, Geheime Staatspolizei, Aussenstelle Tri-fail«, po letu 1944 pa »Kommandeur der SIPO u. des SD in der Untersteiermark, Geheime Staatspolizei, Aussenstelle Tri-fail«.

Notranja organizacija izpostave je bila odvisna od nadrejenih forumov, kot so poveljnik varnostne policije in varnostne službe v Mariboru in RSHA v Berlinu. Od leta 1942, ko se je številčno stanje izpostave povečalo, vsekakor zaradi povečanega vpliva odporniškega gibanja in partizanske vojske, so bili v izpostavi uvedeni glavni referenti, ki so slu-

²¹⁾ Arhiv RSNZ Slovenije

žili predvsem zaradi pobijanja odpora. v glavnem sta se razvila protikomunistični referent IV 1 A in obveščevalni IV N in pa referat II F — administracija, kartoteka in osebni dosjeji.

Od osnovanja je obstojal referat I in II, ki je skrbel za občo upravo, da je bila izpostava oskrbljena z materialnimi in tehničnimi pripomočki in za urejanje osebnih zadev.

Referat II A od osnovanja izpostave do jeseni 1942. leta, ko se je preimenoval v IV A ter ostal do februarja 1944, ko se je spet preimenoval v referat IV 1 A, je imel nalogo obdelovati levičarska gibanja, OF, pobijanje partizanov in sovražno propagando.

Od avgusta 1941 do jeseni 1942 je obstojal referat za cerkev, usmrčitve, deportacije in izseljevanje, ki se je od jeseni do februarja 1944 preimenoval v IV B, od februarja 1944 pa do kapitulacije pa v referat IV 4.

Za zaščitni zapor, spremstvo zapornikov v koncentracijska taborišča in varovanje predmetov zapornikov je bil referat II D, ki se je od jeseni 1942 do februarja 1944 preimenoval v IV C2, kasneje do kapitulacije pa v IV 6B.

Od osnovanja pa do jeseni 1942 je za prekrške delovnih pogojev in inozemske delavce ter zavarovanje industrije deloval referat II E, ki se je od jeseni 1942 do februarja 1944 preimenoval v IV E 2 ter od februarja 1944 do kapitulacije v IV 1C.

Za kartoteko je skrbel referat II F, ki je bil jeseni 1942 preimenovan v IV C 1 do februarja 1944, ko se je spet preimenoval v referat IV 6 a.

Z desničarsko opozicijo, legitimisti in poslušanjem tujih radijskih postaj se je bavil referat II C, ki so ga na jesen 1942 preimenovali v referat IV A 3 in do konca vojne v IV 1 b.

Kot najpomembnejši je bil od leta 1942 referat IV N za delo z zaupniki in izvidniki, registraturo mreže, ves arhiv v zvezi s tem ter denarnimi sredstvi za mrežo.

Za protišpijonažo je od vsega začetka skrbel referat III, jeseni 1942 pa so ga preimenovali v referat III E 1, od februarja 1944 pa do kapitulacije pa v referat IV 3 a²²⁾.

Sicer je v berlinskem centru bila porazdelitev nekoliko drugačna. Urad IV, kot so imenovali gestapo, je bil Urad za odkrivanje sovražnika in bojevanje z njim (Atm für Gegner Erforschung und Bekämpfung).

²²⁾ Arhiv RSNZ Slovenije

Skupina IV A — nasprotniki, sabotaža in zaščitna služba:

- referat IV A 1 — komunizem, marksizem in vzporedne organizacije;
- vojni prestopki, ilegalna in sovražna propaganda;
- referat IV A 2 — zaščita pred sabotažo, boj s saboterji, politična diverzija;
- referat IV A 3 — reakcija, opozicija, legitimizem, liberalizem, podtalna gibanja (razen levičarskih);
- referat IV A 4 — zaščitna služba, prijava atentatov, nadzorstvo, posebne naloge, tiralična služba.

Skupina IV B — politična cerkev, sekte, Židje:

- referat IV B 1 — politični katolicizem;
- referat IV B 2 — politični protestantizem, sekte;
- referat IV B 3 — druge cerkve, prostozidarstvo;
- referat IV B 4 — židovske zadeve, zaplemba premoženja sovražnikom države in ljudstva.

Skupina IV C — kartoteka oseb, upravljanje z osebnimi dosjeji, zaščitni zapor, tisk, stranka:

- referat IV C 1 — ocene, glavna kartoteka, arhiv osebnih dosjejev, informativno mesto in nadzor tujcev;
- referat IV C 2 — zadeve v zvezi z zaščitnim zaporom;
- referat IV C 3 — zadeve tiska in založništva;
- referat IV C 4 — strankine zadeve in zadeve njenih organizacij, posebni primeri.

Skupina IV D — nemška vplivna področja:

- referat IV D 1 — inozemski delavci;
- referat IV D 2 — zadeve protektorata, Poljaki v rajhu;
- referat IV D 3 — zaupna mesta, državi sovražni tujci, emigracija;
- referat IV D 4 — zasedena ozemlja: Francija, Belgija, Nizozemska, Norveška, Danska (razširjal se je skladno z osvojitvijo posameznih držav);
- referat IV D 5 — zasedena vzhodna ozemlja.

Skupina IV E — obramba:

- referat IV E 1 — splošne zadeve obrambe, povračilo premoženja v posebnih zadevah in zadevah veleizdaje in državne izdaje, pooblaščenci obrambe;
- referat IV E 2 — splošne gospodarske zadeve, obramba pred gospodarsko (ekonomsko) špijonažo, podjetniška zaščita (Werksschutz) in čuvajniška služba, politično-policijski pooblaščenci;

referat IV E 3 — obramba zahod;
referat IV E 4 — obramba sever;
referat IV E 5 — obramba vzhod;
referat IV E 6 — obramba jug.

Skupina IV F — služba za potne liste in policija za tujce:

referat IV F 1 — obmejna policija;
referat IV F 2 — potna dovoljenja;
referat IV F 3 — izkaznice in osebni dokumenti;
referat IV F 4 — policija za tujce in osnovne zadeve meje;
referat IV F 5 — centralna pisarna za vizume.

V letu 1944 je bila izvršena reorganizacija IV. uprave RSHA. Namesto dotedanjih šest skupin od A do F se je organizirala v tri glavne skupine: A — strokovni referati, B — teritorialni referati in C — obmejna policija. Glavna skupina IV A pa se je organizirala:

IV A 1 a — leva opozicija, sovražne radijske postaje, sovražna propaganda, partizani, ruski vojni ujetniki;
IV A 1 b — desna opozicija, monarhizem, pacifizem, liberalizem, podtalna dejavnost, defetizem;
IV A 2 — pregon sabotaže, radijske oddaje za motenje, padalci, komandosi;
IV A 3 a — protiobveščevalna služba, ilegalna propaganda;
IV A 3 b — gospodarske zadeve, ekonomska špijonaža;
IV A 3 c — čuvanje meje;
IV A 4 a — katolicizem, protestantizem, prostozidarstvo;
IV A 4 b — Židje;
IV A 5 — posebne naloge;
IV A 6 — kartoteka, osebni dosjeji, informativna služba (preverjanje). ²³⁾

V gestapovski izpostavi leta 1941 še niso razporedili referentov po referatih. Tako so bili leta 1941 poleg šefa in njegovega namestnika še štirje referenti (Sielaß Artur, Hübner Hans, Klöpfer Georg in Völkner Walter), administrativne posle pa je opravljala Luttenberger Hilda. Na razpolago so bili še trije tolmači Randelj Jože, Verdnik Karel in Peternel Ernst.

V letu 1942 se je izpostava personalno izpopolnila in so že napravili delitev po osnovnih referatih, medtem ko je šef za ostale referate razdeljeval gradivo posameznim uradnikom. Referenti so bili:

²³⁾ Edward Crankshaw: Die Gestapo, Colloquium Verlag Berlin 1959, str. 88

1. Andrukowitsch Albin, SS Scharführer in kriminalistični asistent,
2. Dimsnik Felix, SS Hauptscharführer, višji krim. asistent,
3. Hartlieb Thomas, SS Scharführer, kriminalistični asistent,
4. Hübner Hans, SS Scharführer, kriminalistični sekretar,
5. Kahla Teodor, SS Untersturmführer in kriminalistični asistent,
6. Klöpfer Georg, SS Scharführer, kriminalistični asistent,
7. Leiler Fritz, SS Hauptscharführer, višji krim. asistent,
8. Magerl Josef, SS rezervist, pomožni uradnik,
9. Muhl, SS Hauptscharführer, višji kriminalistični asistent,
10. Padewit Walter, SS Hauptscharführer, višji krim. asistent,
11. Reissmann Wilhelm, SS Oberscharführer, kriminalistični asistent,
12. Sielaff Artur, SS Scharführer, kriminalistični sekretar,
13. Schmiel Paul, SS Scharführer, kriminalistični sekretar,
14. Teuschler Josef, SS Oberscharführer, kriminalistični asistent,
15. Wonhoff, SS Scharführer, kriminalistični sekretar,
16. Zeiner Hans, SS Hauptscharführer.

Tolmači so bili:

Daktilografinje:

1. Benuč Franc
2. Verdnik Karel
3. Fabijan Bartol
4. Harpf Helmut
5. Jaklič Rudolf
6. Kašman Vili
7. Kmetič Jože
8. Lorber Rudolf
9. Pap Franc
10. Randel Jože
11. Vidmar Alojz
12. Vuković Franc

1. Beutel Elfriede
2. Elsner Ingeborg
3. Fischbacher Ana
4. Grebenc Marija
5. Kummer Greta
6. Luttenberger Hilda
7. Steiner Herta
8. Stippel Friderika

Šoferji:

1. Harpf Helmut, šofer in tolmač
2. Stockreiter Alois
3. Kmetič Jože, šofer in tolmač

Razdelitev osebja po referatih, kolikor je znana, je bila:

Referat IV C 1 — kartoteka in osebni dosjeji:

Luttenberger Hilda

Referat IV A — komunizem, OF, partizani:

referenti:

tolmači:

daktilografinje:

Padewit Walter

Randel Jože

Beutel Elfriede

Sielaff Artur

Lorber Rudolf

Grebenc Marija

Hartlieb Thomas

Pap Franc

Stippel Friderika

Dimsnik Felix

Teuschler Josef

Referat IV N — agentura, izvidniki:

referenti:	tolmači:	daktilografije:
Zeiner Hans	Randel Jože	Elsner Ingeborg
Hübner Hans	Pap Franc	
Hartlieb Thomas		

Leta 1943 ni prišlo do večjih sprememb, ker so smatrali, da so odporniško gibanje uničili, čeprav se v drugi polovici, predvsem pa po kapitulaciji Italije čuti močnejša aktivnost terenske organizacije OF. Leta 1944 je imela gestapovska izpostava naslednji personalni sestav:

referenti:

1. Faschinger Josef, SS Scharführer, kriminalistični sekretar,
2. Hartlieb Thomas, SS Scharführer, kriminalistični sekretar,
3. Kirner Hans, SS Oberscharführer, kriminalistični sekretar,
4. Klade Filip, SS Oberscharführer, kriminalistični sekretar,
5. Kolmann Alois, SS Oberscharführer, kriminalistični asistent,
6. Krahbiel Hans, SS Scharführer, kriminalistični sekretar,
7. Magerl Josef, SS rezervist in pomožni uradnik,
8. Markl Fritz, SS Huptscharführer, krim. višji asistent,
9. Martin Rénatus, SS Hauptscharführer, krim. višji asistent,
10. Prantner Franc, SS Scharführer, kriminalistični sekretar,
11. Puwein Josef, SS Oberscharführer, kriminalistični asistent,
12. Sielaff Artur, SS Oberscharführer, kriminalistični sekretar,
13. Stöffler Otto, SS Scharführer, kriminalistični sekretar,
14. Schmidt Erich, SS Oberscharführer, kriminalistični asistent,
15. Tiemann Fritz, SS Oberscharführer, kriminalistični asistent,
16. Teuschler Josef, SS Oberscharführer, kriminalistični asistent,
17. Völkner Walter, SS Oberscharführer, kriminalistični asistent,
18. Weichseher Walter, SS Oberscharführer, kriminalistični asistent,
19. Zeiner Hans, SS Hauptscharführer.

Tolmači:

1. Bevc Martin
2. Blanc Jože
3. Guček Gustav
4. Jaklič Rudolf
5. Kašman Vili
6. Kocjan Ivan
7. Koprivc Martin
8. Lorber Rudolf

Daktilografije:

1. Grunhofer Elfriede
2. Doležal Inge
3. Gratzner Ester
4. Jug Štefanija
5. Klobučar Hilda
6. Martin Elfriede
7. Muck Edith
8. Pammer Inge

9. Pilauer Jože	9. Trommer Herta
10. Randel Jože	10. Richer Gertrude
11. Šoster Emil	11. Wolf
	12. Gielke (žena nam. šefa izpost.)

Šoferji:

1. Juvan Jože
2. Semigan Karl
3. Breznik Rudolf
4. Rakovec Karl

V zadnji tretjini tega leta je gestapo izpostava dobila na pomoč še oddelek tajne vojne policije (GFP) 738 iz Kölna, ki jih je vodil sekretar GFP Warken Kazimir. To so bili:

1. Warken Kazimir, vodja skupine, sekretar GFP,
2. Bottger Willy, namestnik vodje skupine, narednik GFP,
3. Albrecht Ernst, podoficir GFP, SS Hauptscharführer,
4. Dielsch Hermann, podoficir GFP, SS Hauptscharführer,
5. Haberl Gottfried, podoficir GFP, SS Hauptscharführer,
6. Kissling Hans, podoficir GFP, SS Hauptscharführer,
7. Klinger Karl, podoficir GFP, SS Hauptscharführer,
8. Lewalsky Robert, podoficir GFP, SS Hauptscharführer,
9. Lohee Leo, obergefreiter GFP, SS Rottenführer,
10. Renninger Franz, podoficir GFP, SS Scharführer,
11. Neumann Hans, podoficir GFP, SS Scharführer,
12. Popperl Hermann, podoficir GFP, SS Unterscharführer,
13. Röttel Hans, podoficir GFP, SS Unterscharführer,
14. Schindler Kurt, podoficir GFP, SS Unterscharführer,
15. Wernauth Felix, podoficir GFP, SS Unterscharführer,
16. Wolf Artur, podoficir GFP, SS Unterscharführer.

Osebe GFP so v glavnem uporabljali za stražarsko službo, dovajanje pripornikov, stalno službo dežurstva ter v akcijah proti partizanom in terenskim bazam OF.

Sicer pa je bila izpostava v glavnem razdeljena na referate:

Referat IV C 1 (IV 6 a) — kartoteka in personalni dosjeji — referent Šošter Rosa.

Referat IV A (IV A 1) — komunizem, OF in partizani:

referenti:	tolmači:	daktilografinje:
Markl Fritz	Jaklič Rudolf	Gratzer Ester
Klade Filip	Forber Rudolf	Trommer Herta
Puwein Fosef	Kocjan Ivan	Klobučar Hilda
Schmidt Erich	Šoster Emil	Martin Elfriede
Martin Renatus	Kašman Vili	Muck Edith

Teuschler Josef
Siellaff Artur
Pratner Franz
Kollmann Alois
Weihseher Walter

Koprivc Martin

Wolf
Gielke

Referat IV N — agentura in izvidniki:

referenti:	tolmači:	daktilografije:
Zeiner Hans	Bevc Martin	Jug Štefi
Kirner Hans	Randel Jože	Doležal Inge
Hartlieb Thomas	Blanc Jože	Beutel Inge
		Tauber Inge
		Rieder Elfriede

Referat IV E 2 — prekrški delovnih pogodb, inozemski delavci
Referent Tiemann Fritz.

Referat IV 3b — industrijsko zavarovanje — Werkschutz
Referent Völkner Walter

Z ozirom na pomoč v oddelku tajne vojne policije je treba pripomniti, da je Geheime Feldpolizei (Tajna vojna policija) do vključitve pretežnega dela Abwehra (vojaške obveščevalne službe) v RSHA bila ustanovljena in pripadala Abwehru. Po reorganizaciji pa je bila vključena v varnostno policijo. Osnovne naloge GFP so bile:

1. odkrivanje in preprečevanje vseh poskusov, ki bi pripeljali v nevarnost ljudstvo in državo, posebej špijonažo, veleizdajo, sabotažo, sovražno propagando in subverzivno dejavnost na operativnem vojaškem območju;

2. zbiranje in ocenjevanje rezultatov preiskav v zvezi z dejanji pod točko 1;

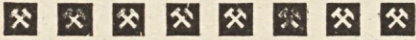
3. da v podrobnosti izvaja protiobveščevalne ukrepe za zavarovanje operativnega območja oziroma da kontrolira njegovo izvajanje, da daje pomoč v nasvetih vojnim ustanovam in enotam, posebej častnikom, ki jim je pri štabih poverjena naloga protiobveščevalnega delovanja;

4. izvrševanje nalog vojne protiobveščevalne službe, ki niso v pristojnosti varnostne policije, na podlagi ustanov Abwehra in svojih predpostavljanih. Posli tajne vojne policije niso bili v pristojnosti kontrole sodišč.

Po vključitvi večine služb Abwehra so se posli tajne vojne policije zelo hitro pretapljali v gestapo. Postala je njegov sestavni del.
(nadaljevanje sledi)

ne mladince, ki so že sedaj aktivni v družbeno-političnem življenju in delu.

Drago Jamnik

Najboljši

KMD pri OK ZSMS Zagorje je za najboljšo osnovno organizacijo v združenem delu izbrala OO ZSMS TLGE Siporex. Predlagala je tudi, naj bi omenjena organizacija prejela republiško priznanje.

Okoli dvajset mladih iz te osnovne organizacije je 8. julija izvedlo lokalno MDA. Izkopali so jarek za električni vodnik k novo zgrajenemu skladišču. Seveda pa je teh štirideset metrov jarka le ena izmed zadnjih akcij mladih iz te sredine, ki jih izvajajo po obsežnem akcijskem programu dela.

Drago Jamnik

Uresničili svoje cilje

Zagorski brigadirji stalne MDB Franc Farčnik so se v vseh petih letih obstoja kalili na številnih lokalnih, republiških in zveznih MDA v Makedoniji in Vojvodini. Letos pa so za občinski praznik iz ZMDA Titograd prinesli vsa možna priznanja ter bili alternativno predlagani za plaketo Veljko Vlahović. Dovolj zgovoren dokaz je 204 % rekorden rezultat dela na trasi. Bil je za 40 % boljši od drugouvrščenih. Z doseženimi 172 % na udarniški dan pa so le za las prepustili prvo mesto, čeravno so delali ob visoki vročini, ki se je stari brigadirji ne spominja-

4. TOZD GRAMAT

1	3	4	5
1.	44.000	21.920.131,85	50
2.	25.750	12.193.056,60	48
3.	18.250	9.727.075,25	54
4.	4.565	2.489.807,55	55
5.	13.685	7.237.267,70	53
6.	12.590	5.555.344,00	45
7.	1.095	497.525,50	46
8.	—	1.184.398,20	—
9.	—	—	—
10.	92	77	85
	8	23	15

5. DS SS DO RGD

3	4	5
19.240	9.854.331,10	52
3.839	2.115.842,05	56
15.401	7.738.489,05	51
2.462	1.163.928,85	48
12.939	6.574.560,20	51
11.006	5.720.808,70	52
950	492.916,30	52
983	360.835,20	37
—	—	—
85	87	—
15	13	—

6. DO RGD

1	3	4	5
1.	509.840	297.761.803,15	58
2.	194.289	135.245.910,45	70
3.	315.551	162.425.892,70	51
4.	76.340	41.591.984,90	54
5.	239.211	120.833.907,80	51
6.	182.908	99.985.441,65	55
7.	15.065	8.634.372,15	57
8.	41.238	12.219.094,00	30
9.	—	—	—
10.	77	83	67
	23	17	33

VI. DO IMD

3	4	5
71.521	41.419.435,55	58
32.355	17.408.998,40	54
39.166	24.010.437,15	61
12.242	5.962.798,45	49
26.924	18.047.638,70	67
18.094	8.603.816,40	48
2.042	951.036,25	47
6.788	8.492.786,05	126
—	—	—
67	48	—
33	52	—

2. TOTD EIMD

1	3	4	5
1.	32.548	15.953.147,30	49
2.	11.013	4.947.660,85	45
3.	21.535	11.005.486,45	51
4.	6.773	3.367.014,85	50
5.	14.762	7.638.471,60	52
6.	9.929	4.845.090,00	49
7.	1.110	547.875,10	49
8.	3.723	2.245.506,50	60
9.	—	—	—
10.	67	63	84
	33	37	16

3. DS SS DO IMD

3	4	5
8.533	4.105.788,90	48
1.147	711.162,15	62
7.386	3.394.626,75	46
1.118	510.298,90	46
6.268	2.884.327,85	46
5.239	2.601.941,00	50
525	245.294,85	47
504	37.092,00	7
—	—	—
84	90	—
16	10	—

4. DO IMD

1	3	4	5
1.	112.602	61.478.371,75	55
2.	44.515	23.067.821,40	52
3.	68.087	38.410.550,35	56
4.	20.133	9.840.112,20	49
5.	47.954	28.570.438,15	60
6.	33.262	16.050.847,40	48
7.	3.677	1.744.206,20	47
8.	11.015	10.775.384,55	98
9.	—	—	—
10.	69	56	85
	31	44	15

VII. DS ASO SOZD

3	4	5
28.537	10.524.983,85	37
12.461	3.328.815,50	27
16.076	7.196.168,35	45
2.720	1.687.269,70	62
13.356	5.508.898,65	41
11.396	4.740.426,30	42
991	337.662,85	34
969	430.809,50	44
—	—	—
85	86	—
15	14	—

VIII. DS TSO SOZD

1	3	4	5
1.	35.682	10.679.171,10	30
2.	9.281	3.127.737,35	34
3.	26.401	7.551.433,75	29
4.	3.056	1.173.066,40	38
5.	23.345	6.378.367,35	27
6.	20.005	5.533.138,10	28
7.	1.740	470.475,05	27
8.	1.600	374.754,20	23
9.	—	—	—
10.	86	87	80
	14	13	20

IX. SOZD REK-EK

3	4	5
4.330.587	1.917.255.535,74	44
1.992.051	1.008.974.671,38	51
2.338.536	908.280.864,36	39
718.983	376.533.482,35	52
1.619.553	531.747.382,01	33
1.288.610	603.491.835,85	47
86.720	43.982.337,75	51
244.223	44.450.249,11	18
—	160.177.040,70	—
80	—	—
20	—	—

jo niti iz akcije v Makedoniji. Pri vsem tem pa je potrebno poudariti še aktivnost na področju interesnih dejavnosti in veliko disciplino. Na akciji pa sta se 47 brigadirjem iz Zagorja pridružila še dva člana Komunistične partije Švedske, s katerima so se odlično razumeli. Razumeli so se tudi z brigadirji ostalih brigad in domačini. Osem brigadirjev so na akciji predlagali za sprejem v ZK.

Drago Jamnik

Analiza je sestavljena na osnovi doseženih rezultatov poslovanja po polletnem periodičnem obračunu in obravnavana pozitivna ter negativna gibanja v primerjavi z letnim gospodarsko finančnim načrtom. Z analizo podajamo grobo oceno poslovnih gibanj v I. polletju leta 1981 na ravni posameznih DO SOZD REK EK Trbovlje.

A) Premogovništvo — DO ZPT

I. Proizvodnja — celotni prihodek

1) Fizični obseg proizvodnje premoga:

- plan 1.500.000 ton
- doseženo 627.136 ton ali 42,8 %
- od tega:
- za energetiko (ton)
- plan 1.020.000
- doseženo 431.407 ali 42,3 %
- za komercialni premog (ton)
- plan 480.000
- doseženo 195.729 ali 40,8 %

Cilji, ki smo jih sprejeli na področju proizvodnje premoga niso bili doseženi. Proizvodni načrt je dosežen napram letnemu planu z indeksom 43, kar po dinamičnem planu znaša zaostajanje 16 % točk.

2) Kvaliteta premoga za energijsko potrošnjo:

- planirana kvaliteta
- 10.00 GJ/ton
- dosežena kvaliteta
- 9,92 GJ/ton ali 99,2 %

3) Celotni prihodek proizvodnje premoga

Na področju pridobivanja prihodka pri prodaji premoga ugotavljamo v prvem polletju iz-

Pred letošnjim dnevom rudarjev, so pripravili hrastniški pionirji iz osnovne šole Heroja Rajka in rudarska godba kratek program, ki so ga izvedli v čakalnici rudnika v Hrastniku. Vse navzoče rudarje je pozdravil in jim čestital k prazniku direktor DO Zaslavski premogovniki Ivče Berger, dipl. inž.

Foto J. Kirič

pad. Vzroki za izpad so predvsem naslednji:

- nedoseganje proizvodnje
 - nedoseganje cene premoga
 - neplačana realizacija na komercialnem premogu.
- Skupni izpad prihodka pri potrošnji in prodaji energetskega in komercialnega premoga znaša 223.472.000 din.

II. Porabljena sredstva

1. Direktni materialni stroški

Direktni materialni stroški oziroma, kot jih v planu prikazujemo kot osnovni izdelavni material, ki so neodvisni s količino proizvodnje, so v primerjavi s planiranimi na proizvodnji doseženi (000)

- plan 287.419
- doseženo 154.722 ali 54 %

Na prvi pogled ti stroški bistveno ne presegajo planiranih, če pa upoštevamo njihovo soodvisnost s količino proizvodnje, pa ugotovimo, da je stopnja prekoračitve višja.

2. Ostali materialni stroški

Na področju teh stroškov za katere menimo, da niso odvisni od količine proizvodnje, ugotavljamo, da so v mejah plana, kar je zelo pomembno, kajti v prejšnjih obdobjih smo vedno ugotavljali velike prekoračitve, predvsem pri postavki storitev.

III. Dohodek, delitev ter politika nagrajevanja in delitev sredstev za osebne dohodke

Dohodek je zaradi nedoseganja celotnega prihodka dosežen z indeksom 32, čisti dohodek pa z indeksom 23, kajti obveznosti so bile v mejah plana. Gibanje osebnih dohodkov je v okviru planiranih višin. Skupna masa obračunanih osebnih dohodkov je v primerjavi s planom dosežena s 45 %, povprečni brutto OD na zaposlenega znaša 18.440, kar znaša 93 % napram planiranemu za leto 1981.

IV. Finančni rezultat

V zbirni bilanci uspeha prikazuje DO ZPT izgubo v višini 160.177.040,70 din. Primerjava med izpadlim prihodkom in izgubo kaže, da bi v normalnih razmerah DO ZPT zaključila poslovanje pozitivno.

B) DO Senovo

I. Proizvodnja

1. Fizični obseg proizvodnje
 - plan 120.150 ton
 - doseženo 58.466 ton ali 48,7 %
2. Kvaliteta premoga za energijsko potrošnjo
 - doseženo 16,04 GJ/ton

II. Celotni prihodek, porabljena sredstva ter dohodek in delitev

Celotni prihodek je dosežen z indeksom 47,9 %, kar kaže, da bi bil dosežen v mejah plana ob doseženi planirani proizvodnji. Porabljena sredstva so dosežena v višini 49,9 % od planiranih, vendar so pomembne prekoračitve pri direktnih materialnih stroških (59,1 %), kar kaže na velik vpliv teh stroškov na enoto proizvodnje.

Dohodek je dosežen z indeksom 46,4 % ter čisti dohodek z 46,1 %. Obračunana masa sredstev za osebne dohodke je za 2,1 % pod planirano, doseženi povprečni BOD/zaposlenega 1-6 1981 je 16.330 din, kar je za 2 % pod planiranim za leto 1981.

Zmanjšan je obseg nadurnega dela v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta za 3 %. DO Senovo je prvo polletje leta 1981 zaključila s 33 % akumulacijo v primerjavi s planirano,

kar pomeni, da je sicer poslovala pozitivno, vendar z motnjami.

C.) DO Kanižarica

I. Proizvodnja

1. Fizični obseg proizvodnje
 - plan 120.000 ton
 - doseženo 58.700 ton ali 48,9 %
2. Kvaliteta premoga za energijsko področje
 - doseženo 11,14 GJ/ton

II. Celotni prihodek, porabljena sredstva ter dohodek in delitev

Celotni prihodek je dosežen z indeksom 43, porabljena sredstva pa s 47, ker je višina porabljenih sredstev procentualno višja od doseženega razmerja do planiranega celotnega prihodka, se to negativno odraža v doseženem dohodku (40 %). Sredstva za osebne dohodke so nižja od planiranih za 10 % točk, doseženi BOD/zaposlenega je 17.776 din, kar znaša 8 % pod planiranim za leto 1981. DO Kanižarica je poslovala v prvem polletju leta 1981 pozitivno z motnjami, kajti dosegla je samo 37 % akumulacije od planirane.

D.) Proizvodnja električne energije — DO TET

- 1) Fizični obseg proizvodnje
 - plan 497.000 Mwh
 - doseženo 250.860 Mwh ali 50,5 %

2) Celotni prihodek ter njegova delitev

Celotni prihodek je bil ustvarjen v višini 43 % od planiranega, kar kaže na neurejene odnose, kajti planirana proizvodnja je bila po dinamiki letnega plana dosežena z indeksom 100,9. Ob manjših porabljenih sredstvih od planiranih (39 %) je dosežen dohodek skoraj v višini planiranega (48 %). Višje obveznosti iz dohodka pa negativno vplivajo na višino doseženega čistega dohodka (41 %). DO so v prvem polletju prekoračile planirano maso za osebne dohodke za 2 % točki, prav tako pa tudi povprečni brutto OD na zaposlenega.

- plan 18.775 din
- doseženi 19.403 din ali 103,3 % od letnega plana. DO je zaključila obdobje z motnjami v poslovanju. Izgube ne izkazuje, vendar ima precejšen izpad zaradi nedosežene akumulacije.

E.) Rudarsko gradbena dejavnost — DO RGD

I. Proizvodni rezultati

A) RIG (din)

- plan 323.000.000
- doseženo 185.689.360 ali 57,5 %

2) ESMD (din)

- plan 66.600.000
- doseženo 46.501.374 ali 69,8 %

3) Avtoprevoz (t/km)

- plan 9.200.000
- doseženo 4.332.362 ali 47,1 %

4) Gramat

a) opekarne (enot)

- plan 10.000.000
- doseženo 4.654.219 ali 46,5 %

5) Kamnolom (m³)

- plan 50.000
- doseženo 23.390 ali 46,8 %

II. Delitev celotnega prihodka:

DO RGD presega planirano višino celotnega prihodka za 8 %, vendar ima visoko porabo materiala in storitev (70 % od letnega plana), kar ji znižuje indeks doseženega dohodka (51 %). Ob 54 % obveznostih iz dohodka dosega čisti dohodek v višini 51 % od planiranega. Obračunana masa sredstev za osebne dohodke je za 5 % večja od planirane. Povprečni brutto OD na zaposlenega se giblje sledeče:

- plan za leto 1981 17.642 din
- doseženo 1-6 1981 19.815 din ali 112,3 %

DO je zaključila poslovanje pozitivno, vendar z motnjami, kajti ne dosega planirane akumulacije predvsem zaradi slabega finančnega izida TOZD RIG.

F) Elektro-strojna dejavnost —
DO IMD

I. Pozitivni rezultati

1. SIMD (din)

— plan 71.521.000
— doseženo 41.419.435 ali
57,9 %

2) EIMD (din)

— plan 32.548.000
— doseženo 15.953.147 ali
49,0 %

II. Celotni prihodek in njegova delitev

Celotni prihodek je v DO dosežen z indeksom 55, porabljena sredstva pa z indeksom 52. Tako je presežen planirani dohodek za 6 %. Ob planirani višini obveznosti iz dohodka je doseženi čist dohodek v višini 60 % od plana (letnega). Ob ostalih elementih delitve sredstev na osebne dohodke, stanovanjsko izgradnjo in sklada se lahko izrazimo le pohvalno, kajti DO IMD edina v SOZD REK EK posluje pozitivno in celo ob polletju dosega sklade, ki so planirani za celo poslovno leto 1981.

Miloš Dolinar ml.

Rudarji med NOB in njihovo delo v povojni izgradnji

Opoldne se je oglasila sirena. Ta predirni zvok me je popeljal v čas med NOB. Vprašala sem se: — Le kako so rudarji pričakali osvoboditev? Kako je bilo z njimi med NOB? —

V Trbovlje in druge zasavske kraje so 11. 4. 1941 vdrle motorizirane nemške enote. Ker so bili rudarji ves čas pred vojno izkoriščani, jih propad kapitalistične Jugoslavije ni močno prizadel. Nemci so se ob zasedbi

Trbovelj zavedali, da je bilo tu eno prvih žarišč delavskega gibanja v Jugoslaviji. Hoteli so, da se med vojno ne bi znova porodil upor zopet prav tu v

Trbovljah. Postavljeni so bili pred nalogo, da zagotovijo reden promet po železniški progi mimo Trbovelj ter čim bolj povečajo proizvodnjo premoga v svojo korist. Rudarji so ob zasedbi Trbovelj upali, da se bo njihovo socialno stanje izboljšalo. Nemci pa so jim to tudi ves čas za trjevali in obljubljali. Tako so ustanavljali razne organizacije, ki bi privabliale prebivalstvo, zaposlovali so vse brezposelne, dovoljevali so praznovanje 1. maja ter jim zviševali plače. Okupator je v začetku s svojo demagogijo res delno uspel. Rudarji so hitro spoznali, da okupator želi čim več premoga, količina premoga pa je odvisna od njihovega dela. Toda bili so skoraž nemočni, saj so delali pod prisilo oz. za življenje. Med rudarji je bilo nekaj komunistov in skojevcev, ki so še ostale povedli v uporniško gibanje. Hoteli so zmanjšati proizvodnjo premoga in začeli že l. 1941 z manjšimi akcijami. Čeprav so bile te akcije na pogled majhne so bile zelo pomembne. Tako so od časa do časa prevrnili kak voziček, pokvarili stroj samo zato, da so upočasnili ali za trenutek ustavili proizvodnjo. Toda, tudi te »mile« akcije so zahtevale žrtve. Te pa so močno odjeknile v srcih rudarjev. Hkrati s tem pa se je v njih budila narodna zavest, kajti vedeli so, da ne bodo dopustili, da bi izkoriščal njihovo delovno in materialno moč. Hkrati z narodno zavestjo pa je rastla misel po maščevanju za ubitimi tovariši. Takrat jih je veliko odšlo v partizane. Ti rudarji so potem delovali v revirski četi, ki je imela na zasavskem in savinjskem področju velike naloge in je dosegla tudi lepe uspehe. Veliko teh rudarjev je padlo v bitkah za svobodo, posebno v bojih na savinjskem področju. Rudarji, ki so ostali v rudniku, pa so čakali na svobodo. Prišel je tisti dan osvoboditve — 9. maj 1945. Z veseljem ob osvoboditvi, pa je prišlo tudi spoznanje, s solzami v očeh, da mnogih najdražjih ni več med njimi. Kruta vojna je tudi med rudarji zahtevala žrtve. Teh je bilo kar 250 ali tre-

tjina padlih iz Trbovelj. Od tega jih je 150 padlo, 30 so jih ubili kot talce, 71 pa pomrlo v taboriščih: Auschwitz, Dachau, Mathausen in Rawensbrück. Rudnik pa je že čakal, da ga bodo obnovili, saj je bil opustošen, da je oviral varnost rudarjev in najhuje, vsa večja nahajališča premoga so bila izčrpana. Rudarji so v modernizacijo in rekonstrukcijo vlagali mnoga sredstva, saj so se zavedali, da je poleg cementarne rudnik največje bogastvo Trbovelj. Med rudarji so rastli udarniki, ki so veliko pripomogli za hitrejši napredek. Posodabljali so rudnik in delali z vso močjo, tako da so iz dneva v dan presegali norme.

Danes nakopljejo v rudniku v Trbovljah okoli 700 000 ton letno, zaposlenih pa je po TOZD v okviru delovne organizacije ZPT okoli 2400 rudarjev in delavcev. V svojih 177 letih obratovanja je rasel prav ob njem najstarejši proletarski rod, ki je bil tudi med NOB pobudnik za vstajo. Lahko smo poohotni, da živimo v kraju, ki ima tako bogato preteklost in je dal toliko žrtev za našo svobodo. Tudi mi se bomo borili, da noben tujec ne bo prestopil naših meja in bomo nadaljevali tradicijo v borbi za boljši jutri.

Mojca Holešek

Opomba uredništva

Gornji prispevek je bil ob letošnjem dnevu rudarjev in prazniku našega kombinata nagrajen z II. nagrado.

Zagorjani so proslavili svoj občinski praznik

Slavnostne seje ob letošnjem prazniku občine Zagorje 9. avgustu so se udeležili delegati vseh treh zborov občinske skupščine, nadalje delegati samoupravnih interesnih skupnosti in družbenih dejavnosti ter številni gostje in občani. Na seji je govoril Jože Medija, predsednik zbora krajevnih skupnosti občine Zagorje.

V obširnem govoru je orisal pomen slavlja ob občinskem prazniku občine Zagorje. Iz njegovega govora povzemamo nekaj podatkov, ki ilustrirajo rast in napredek zagorske občine.

»... Kljub sorazmerno ugodnim rezultatom vsaj na nekaterih področjih gospodarjenja v prvem polletju letošnjega leta pa se še vedno srečujemo z nekaterimi problemi, ki zavirajo naš hitrejši razvoj in povzročajo motnje v našem družbeno-ekonomskem življenju. Tako so v vrsti kolektivov v prvih šestih mesecih dosegli nižjo proizvodnjo kot lani v istem času. Kljub precejšnjim družbenim naporom izvoz pada, zaostrejuje se problem v preskrbi z nekaterimi vrstami reprodukcijskih materialov in surovin, in še bi lahko naštevali. Vendar pa je ob vseh težavah in dokaj bolj zaostrenih pogojih gospodarjenja kot v preteklosti uspelo delavcem v združenem delu naše občine doseči do konca junija letos že skoraj dve milijardi dinarjev celotnega prihodka ali okrog 44 % več kot v prvih šestih mesecih lani. Ti, na prvi pogled lepi rezultati, pa se močno razvrednotijo z inflacijo na odročju reprodukcijskih materialov, surovin in energije, saj je bilo za dosego teh rezultatov porabljenih kar 50 % več sredstev kot lani ali v absolutnem znesku precej več kot 1 milijardo dinarjev. Tako

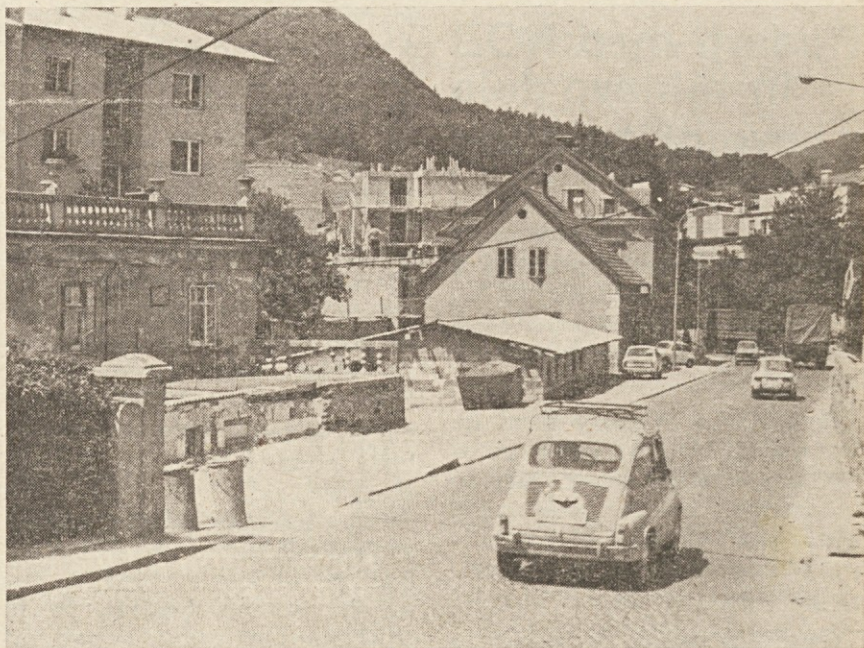
je delavcem ostalo na razpolago za pokrivanje vseh vrst potreb okrog 685 milijonov dinarjev, kar je 35 % več kot v primerjalnem obdobju.

Nekoliko podrobnejši pogled v samo delitev dohodka pa nam pokaže dokaj odgovoren odnos zagorskega združenega dela na področju delitve osebnih dohodkov in pri krepitvi materialne sposobnosti oziroma akumulacije. Tako je bilo za izplačilo osebnih dohodkov porabljenih nekaj manj kot 344 milijonov dinarjev ali le 21 % več kot v prvem polletju lani. Ta sredstva so omogočila ob znižanih stopnjah iz OD in ob stagnaciji na področju zaposlovanja izplačilo poprečnega čistega osebnega dohodka v znesku 10.787 din na mesec ali 28 % več kot lani.

Na tem področju gre torej za povsem skladen odnos s splošnimi družbenimi usmeritvami, ki se mora ob podobnih gibanjih na področju skupne porabe znotraj združenega dela pozitivno odražati na obnovitveni sposobnosti. Delavci so po polletnih obračunih namenili za različne oblike razširitve materialne osnove dela 84 milijonov dinarjev in s tem presegli lansko-

letne tovrstne rezultate kar za 86 %. Ta rezultat pa bi bil lahko nedvomno še boljši, če bi se celotna družbena skupnost podobno držala resolucijskih stabilizacijskih usmeritev. Tu mislimo predvsem na nekatere oblike skupne in splošne porabe, ki se napajajo iz dohodka temeljnih organizacij. Zaskrbljujoč je namreč podatek, da so morali delavci za pokrivanje tovrstnih skupnih potreb nameniti kar 74 mio dinarjev dohodka ali preko trikrat več kot lani. Res je, da gre tudi za določene sistemske spremembe na področju svobodne menjave dela in zaradi tega podatki niso povsem primerljivi, res pa je tudi, da moramo zelo resno in odgovorno proučiti umestne pripombe delegatov zbora združenega dela z dne 23. julija 1981 in s temeljito analizo locirati vsa tista področja skupne porabe, ki uhajajo iz resolucijskih okvirov, ker je drugače zaman računati na celovit uspeh družbenih stabilizacijskih prizadevanj.

Investicijska dejavnost v letošnjem letu v občini ni presegla normalnih okvirjev, vendar smo vseeno detaljno razčistili nekatere investicije, ki so bile spor-

Okolica upravne zgradbe skupščine občine Zagorje dobiva novo podobo. V neposredni sosesčini grade nov stanovanjsko — poslovni objekt Emona.

Foto D. Jamnik

ne. Gibanja osebnih dohodkov so bila v okviru dogovorjenih meril za letošnje leto, zaostajanje za rastjo dohodka je bilo celo večje, kot dovoljujejo sprejeti dogovori za letošnje leto.

Ob vseh prizadevanjih za stabilnejše gospodarjenje pa nas je prizadel še vdor vode in mulja v jamo Kotredež zagorskega rudnika, kar je kljub prizadevanjem in požrtvovalnosti rudarjev povzročilo zaprtje jame Kotredež. Glede na velik delež rudnika v družbenem proizvodni občine je ta problem ob vseh zaostrenih pogojih gospodarjenja še večji, predvsem tudi na področju zadovoljevanja potreb splošne in skupne porabe, kjer bo morala priti do izraza solidarnost. Po dolgem času smo pridobivanje premoga uvrstili med prednostne dejavnosti v občini Zagorje. Raziskave na območju Toplic tečejo vse prepočasi, kar povzroča in zaostuje reševanje nekaterih urbani-

stičnih in komunalnih problemov na tem območju, zato bo potrebno, da se v prihodnje dogovorjenih rokov tudi držimo, pri reševanju problematike povernega dela v jami Kotredež pa bomo zahtevali kar se da hitro reševanje vseh pristojnih dejavnikov tudi izven občine. ...»

Sicer pa je občina Zagorje ob svojem občinskem prazniku lahko pokazala še na druge uspehe, ki so jih dosegli v zadnjem obdobju, in sicer pri investicijskih naložbah v organizacijah združenega dela, zgraditvi doma starejšim občanom na Izlakah, adaptaciji zdravstvenega doma v Zagorju, gradnji mosta čez Savo, moderniziranih cestah Zagorje — Podkum in Izlake — Čemšenik ter Zagorje — Moravče.

Prav gotovo pa bodo Zagorjani lahko mnogo storili tudi v bodoče v vseh sredinah za svoj nadaljnji napredek.

Uspeh pihalnih godb na svetovnem prvenstvu

V času od 4. do 27. julija 1981 je potekalo v mestu Kerkrade na Nizozemskem (ali Holandija) svetovno prvenstvo godb in drugih glasbenih ansamblov. Tega letošnjega tekmovanja so se udeležile tudi tri slovenske pihalne godbe, in to: Rudarska godba Velenje, Delavski pihalni orkester Zagorje in Delavska godba Trbovlje.

Zagorska pihalna godba se je tega tekmovanja udeležila letos prvič, velenjska godba drugič in trboveljska tretjič. Vse tri godbe so dosegle na tem tekmovanju velik uspeh, saj so v prvi skupini, v kateri je tekmovalo 19 godb iz številnih evropskih držav, prejele zlato priznanje. Organizator letošnjega svetovnega tekmovanja godb in drugih glasbenih ansamblov je organiziral svetovno tekmovanje le-

to prej, kot je bilo sprva predvideno, in to na račun svetovnega nogometnega prvenstva, ki bo prihodnje leto.

Rok za prigrasitev na to tekmovanje je bil 1. december 1980. Organizator je poslal vsem zainteresiranim ansamblom navodila za prijavo, istočasno pa navedel tudi skladbe, iz katerih naj bi se posamezni ansambli odločili za eno od desetih obveznih skladb. Trboveljska godba se je odločila za morda najtežjo skladbo od vseh desetih, in to za skladbo Partita. Letos je bilo za nastopajoče toliko bolje, ker so bili s strani organizatorja predhodno seznanjeni, s katerimi od predlaganih skladb bodo lahko nastopili na tekmovanju. Prejšnja leta se je namreč organizator za skladbe odločal običajno tik pred nastopom

Vsaka godba je nastopila na tem tekmovanju s tremi skladbami, in to s prvo neobvezno za ogrevanje, z eno obvezno od desetih, ki jih je predvidel organizator tekmovanja in z eno neobvezno, ki jo je predlagala godba sama.

Slovenske godbe so na tem tekmovanju nastopale v različnih dneh. Tako je nastopila Rudarska godba iz Velenja 11. Delavski pihalni orkester Zagorje 18. in Delavska godba Trbovlje v soboto 25. julija t. l. Tekmovanje je potekalo v dvorani Roda Hall, kar pomeni rudarska dvorana. Roda je namreč bil še do nedavnega eden večjih premogovnikov v Holandiji. Od leta 1963 pa ne obratuje več. Nastopajoči so imeli običajno polno dvorano, ki sprejme od 3 do 4.000 poslušalcev. Nastopajoče godbe je ocenjevala tričlanska mednarodna komisija, v kateri so bili zastopani po en ocenjevalec iz Francije, eden iz ZR Nemčije, tretji pa je bil Belgijec oziroma Holanec.

Največje možno število točk je bilo 360. Ansambli, ki so dosegli od 324 do 360 točk (324 je 90 %), so prejeli prvo nagrado in še posebno priznanje, ansambli pa, ki so dosegli od 288 do 324 točk, (80 — 90 %) so dobili prvo nagrado, ostali pa drugo nagrado. Pihalne godbe so nastopale v treh skupinah. Slovenske tri godbe so nastopile v prvi skupini, ki je štela 19, druga skupina je štela 17 in tretja 11 pihalnih godb. Poleg tega so nastopali še ansambli s fanfarami prav tako v treh skupinah, v katerih je bilo skupno 24 ansamblov, in nadalje neke vrste pihalne godbe s kovinskimi instrumenti (brass band). Tudi teh je bilo skupno 14 v treh skupinah. Nastopilo pa je še šest simfoničnih orkestrrov — amaterskih. Med temi orkestri je bil tudi Celjski godalni orkester iz Celja, ki je dosegel 258,5 točke in s tem drugo nagrado oz. mesto.

Naše bralce najbolj zanimajo uvrstitve slovenskih godb, ki so se udeležile letošnjega svetovnega tekmovanja pihalnih or-

keistrov. Kot smo že omenili, je v prvi skupini nastopilo 19 godb oziroma pihalnih orkeistrov. Od teh jih je prvih pet prejelo poleg zlate plakete tudi posebno priznanje, nadaljnjih 11 pihalnih orkeistrov, ki so prejeli prvo nagrado in dobili zlato plaketo, so tudi naše slovenske godbe. Dve godbi sta zasedli drugo mesto oziroma srebrno plaketo, ena godba pa ni bila ocenjena. Posamezne godbe so prejele naslednje število točk:

skega orkestra še Stadtmusik Waldkirch iz ZR Nemčije.

Velenjska godba je nastopila pod vodstvom prof. Ivana Marina, zagorska godba pod vodstvom Edvarda Eberla in trboveljska pod vodstvom prof. Mihe Gunzka. Tekmovanja so se udeležile amaterske godbe iz Španije, Nizozemske, Belgije, Jugoslavije, Norveške, Švedske, ZR Nemčije, Avstrije, Švice, Finske, Francije, Anglije, Kana-

Skoraj vse godbe so štejele po 100 in več godbenikov. Godba, ki je zasedla prvo mesto iz Bunola Španija prav tako tudi godba iz Cullera — Španija, ki je dosegla drugo mesto s 345 točkami in pod vodstvom istega dirigenta kot prvonagrajeni ansambel, je štela 125 oziroma 130 članov. Medtem ko so bile naše godbe številčno precej slabše zasedene. Zagorska godba je nastopila, po znanih podatkih, z okoli 80 člani, trboveljska godba pa je imela na odru 73 članov.

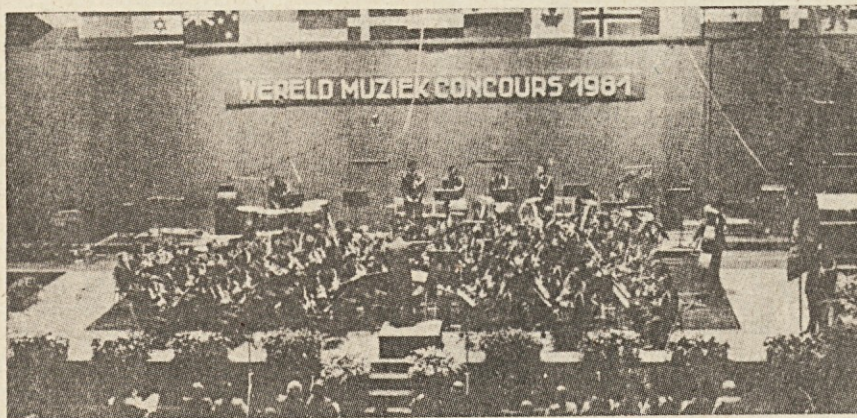
Glede na to, da je bilo v dnevnem in tedenskem časopisju o poteku priprav in uspehov zagorske godbe že več napisanega, naj na kratko opišemo še občutje in uspeh trboveljskih godbenikov. Obe godbi namreč imata korenine v zasavskih revirjih in skoraj bi si upal trditi, da ni v Jugoslaviji, morda niti v Evropi ali drugod po svetu podobnega primera, da bi dva delavska pihalna orkestra, ki sta dosegla svetovno kakovostno raven, izšla iz dveh sosednjih rudarskih krajev, katerih korenine so pognale prav iz vrst rudarjev. Zato toliko večje priznanje in čast vsem, ki živimo v zasavskih revirjih oziroma pri našem kombinatu.

Delavska godba Trbovlje je nastopila na tem tekmovanju z naslednjimi skladbami: Make donka (za ogrevanje), Partita (obvezna skladba, ki je trajala 17 minut) in Capriccio Rimskega Korsakova, ki je trajala 16 minut (po lastni izbiri). Nastopili so v že omenjeni rudarski dvorani ob 20,30 in ob domala polni dvorani, ki je štela preko 3.000 poslušalcev. Godba je nastopila isti večer kot španske godbe. Delavska godba Trbovlje je na tekmovanju oziroma nastopu odigrala izvrstno. V primerjavi s španskimi godbami pa je štela skoraj polovico manj godbenikov, kar je seveda v pogledu barve in gostote oziroma polnosti zvoka bila šibka točka, zavoljo katere pri točkovanju niso mogli ujeti španskih godb. Trboveljska godba je na svojem prvem tekmovanju leta 1974 v Kerkradeju poleg zlate plakete

Vrstni red	naziv godbe	mesto	država	točke za ob. skl.	za pr. izb.	skupaj
1.	Centro Instructivo La Armonica	Bunol	Španija	171	174,5	345,5
8.	Delavska godba Trbovlje	Trbovlje	Jugoslavija	149	156	305
10.	Rudarska godba Velenje	Velenje	Jugoslavija	147,5	151,5	299
14.	Delavski pihalni orkester	Zagorje	Jugoslavija	147	147	294
19.	Harmonie Du Creusot	Le Creusot	Francija	83	81	164

Enako število točk, kot jih je prejela Rudarska godba Velenje za 10. mesto, je dobil tudi ansambel — godba iz Švedske, na 14. mestu pa je poleg zagor-

de, Poljske, Čehoslovaške, Italije, Portugalske, Islandije, ZDA, Japonske, in Izraela. Zastopane so bile torej najboljše amaterske godbe vsega sveta.

Letošnjega svetovnega prvenstva pihalnih godb in orkeistrov v Keerkradeju na Nizozemskem so se udeležili tudi prvič člani Delavskega pihalnega orkestra Zagorje. Kot je znano so se vrnili iz tega prvenstva z zlato kolajno. Posnetek kaže njihov nastop v dvorani na Nizozemskem.

dobila še posebno priznanje. Takrat je dobila to priznanje le še holandska godba, torej sta ga prejeli dve godbi. Letos pa je prejelo to posebno priznanje poleg zlate plakete pet godb, od tega tri iz Španije, po ena pa iz Holandije in Belgije. Trboveljska godba si je izbrala najtežjo in najdaljšo skladbo, kar pa seveda ocenjevalna komisija ni posebej upoštevala. Godbeniki so potovali v Holandijo in nazaj z dvema avtobusoma. V spremstvu pa so bili še predstavniki godbe, zdrav-

nik, prevajalka. Godbeniki so se izredno dobro počutili in so seveda svoj uspeh temu primerno tudi proslavili. V Kerkradeju so bili gostje tamšnje godbe St. Pancratius, zato so stanovali tudi pri družinah članov te godbe. Naslednje tekmovanje bo v času od 5. do 28. julija 1985 prav tako v Kerkradeju v Holandiji. Upajmo, da se bodo naslednjega tekmovanja »Wereld Muziek Concours« udeležile tudi naše godbe. Prepričani smo, da jim bomo nudili vso potrebno pomoč, da se bodo godbeniki lah-

ko pravočasno pripravili v vseh pogledih na naslednje tekmovanje. Uspehu trboveljske godbe z leta 1974, 1978 in 1981 ter uspehu zagorske godbe iz leta 1981 naj se pridruži morda še večji uspeh leta 1985.

Obema godbama tako trboveljski, kakor tudi zagorski veljajo najtoplejše čestitke za doseženi uspeh na svetovnem prvenstvu, kakor tudi najboljše želje za nadaljnji razvoj obeh godb v naslednjih letih.

Tine Lenarčič

Nov spomenik NOB v Kotredežu

V nedeljo 30. avgusta t. l. bo pripravila krajevna skupnost Kotredež proslavo krajevnega praznika. V tem okviru bo potekala slavnostna seja skupščine krajevnih skupnosti in družbeno-političnih organizacij iz Kotredeža, nastopila bo teritorialna obramba, v popoldanskem času pa bo izvedeno tekmovanje koscev — moških in ženskih ekip, in tovariško srečanje krajanov.

Istega dne ob 10,30 pa bo pred novozgrajenim gasilskim domom v Kotredežu slavnostna otvoritev novega spomenika, posvečenega žrtvam NOB, taborišč, talcem in izseljencem. Ob otvoritvi bo govoril predstavnik krajevnih organizacij ZB NOV iz Kotredeža. Nov spomenik je v bistvu obelisk, 5 metrov visok

betonski steber s tlorisom 60 x 40 cm. Ta betonski kvader je na dveh straneh v vsej višini umetniško obdelan v mozaiku, ostali dve steni pa sta obloženi v rustiki, to je lomljenem belem marmorju. Kvader stoji na podnožju iz sivega marmorja, poleg njega pa je plošča v črnem marmorju z imeni vseh padlih borcev NOB, talcev, žrtev taborišč in izseljencev iz Kotredeža.

Investitor je krajevna skupnost Kotredež skupno s krajevnimi organizacijami ZB NOV Kotredež. Avtor spomenika je Franc Kopitar, akademski slikar, pri realizaciji pa so sodelovali poleg avtorja Franc Ostanek, Ivan Žgalin in Vanda Besednjak, vsi trije člani likovne sekcije RELIK Trbovlje. Prva dva, to

je Ostanek in Žgalin, sta člana kolektiva DO Termoelektrarne Trbovlje.

Pri oblikovanju svojstvenega spomenika žrtvam zadnje vojne je avtorja vodilo to, da je poskusil barvno in oblikovno ter figurativno prilagoditi spomenik kraju, kjer spomenik stoji. Hotel je namreč povezati novo središče Kotredeža, to je nov gasilski dom s kmečko okolico, s kozolci, gospodarskimi poslopji ipd. Spomenik naj torej povezuje novo in staro v Kotredežu.

Člane kolektiva našega kombinata vabimo, da se udeležijo otvoritve tega spomenika oziroma slavja, ki bo organizirano ob tej priložnosti. (tl)

Srečanje literatov v Zasavju

Na pobudo zveze kulturnih organizacij Slovenije — komisije za literarno dejavnost bo letos prvič organizirano v zasavskih revirjih območno srečanje občanov, ki se bavijo nepoklicno z literarno dejavnostjo, to je s pisanjem pesmi, črtic, esejev, potopisov, humoresk, basni, dramskih besedil itd. Srečanje bo koncem oktobra t. l. v Trbovljah ali v Zagorju.

Prispevke je treba poslati najkasneje do 20. septembra t. l. na naslov Zveza kulturnih organizacij Slovenije — komisija za literarno dejavnost, 61000 Ljubljana, Kidričeva 5, lahko pa se gradivo odda tudi na sedežu Zveze kulturnih organizacij Trbovlje v Delavskem domu.

Obseg in oblika posameznih literarnih prispevkov ni omejena. Izbor za javno predstavitev

pa bo opravila posebna komisija.

Začetniki, ki se literarno udeležujejo lahko svoje prispevke pošljejo na omenjeni naslov v treh izvodih, napisane na pisalni stroj. Vsi prispevki morajo biti opremljeni s šifro. V posebni zapečateni kuverti, ki naj bo priložena prispevkom, pa je treba napisati poleg šifre tudi poln naslov avtorja in nje-

gov poklic. Komisiji je možno poslati le tiste prispevke, ki doslej niso bili publicirani v knjižni obliki.

Člane kolektiva našega kombinata vabimo, da se prijavijo na ta natečaj oziroma na srečanje nepoklicnih literarnih ustvarjalcev. Podrobnejše informacije lahko interesi dobe na sedežih zvez kulturnih organizacij v Hrastniku, Trbovljah in Zagorju.

Dolina črne reke

Roman iz rudarskega življenja

Starejši Zagorjani dobro poznajo svojo občanko Valerijo Skrinjar-Tvrzovo. Sedaj prebiva v Sarajevu. Že od nekdaj se ukvarja s pisanjem raznih črtic in povesti. Letos aprila pa je dokončala rokopis novega romana pod naslovom Dolina črne reke. V tem romanu se v ženski podobi pretaka življenje rudarske družine. Dekle se v partizanski koloni spominja okoliščin, v katerih je odrasla in nosi v sebi breme siromaštva in težkih razrednih razmer. V NOB med borci, v drugačnih medsebojnih ljudskih odnosih spozna lepoto in vrednost življenja. Ko se po osvoboditvi vrne v svoj rudarski kraj, v rudarsko dolino, takoj tudi sama sodeluje v spreminjanju črne doline v dolino svetlobe, kljub osebni tragediji občuti radost in varnost. Roman nima dokumentarne vsebine, je pa vsebinsko vezan na Zagorje in tudi na nekatere konkretne dogodke, ki so se odigrali v njenem rojstnem, rudarskem Zagorju.

Glede na to, da pisateljica živi v glavnem v Sarajevu, bo roman pod gornjim naslovom izšel v Sarajevu v srbohrvaščini.

Morda bo njen roman tudi v slovenski obliki zagledal kdaj luč sveta? (tl)

Rudarjeva roka

Mesečina spi.

Nov dan
na gričih
se tiho budi.

Iz večne noči
zemeljskih nédri prežet
se na kramp nasloni
utrujen rudar.

Hunt s premogom hiti
mimo njegovih dlani
v svetel dan.

In ko se po šahtu
vzpenja in vrača —
od znoja tovarišev obdan,
si ne sežejo v dlan.

Vsak záse pogleda
spet v svetel dan
in za trenutek zapre oči,
da temno noč in svetel dan spoji.

Tako mu tečejo leta
pod zemljo in nad njo razpeta.
Hrbet se krivi
in pljuča napno.

Vendar z rudarsko nočjo
ne menja svetlega dneva.

Srečno! odmeva ob tihi svetilki.
Njen blede plamen ožarja roko,
ki globoko pod zemljo
lomi črni kamen.

Pavla Rovan

Rudarstvo in energetika doma in po svetu

SVETOVNA KONFERENCA O ENERGIJI V NAIROBIJU

Dne 10. avgusta 1981 je generalni sekretar organizacije združenih narodov Kurt Waldheim odprl konferenco organizacije združenih narodov o energiji.

Poteka v Keniji v Nairobiju. Na konferenci so govorili o novih in obnovljivih virih energije. Na njej sodelujejo uradne delegacije in predstavniki znanstvenih in drugih ustanov iz več kot 150 držav članic svetovne organizacije. Jugoslovansko delegacijo na tem velikem znanstvenopolitičnem zborovanju je vodil delegat v svetu republik in pokrajin skupščine SFRJ Avgust Papič. Sicer pa so bili člani delegacije še: Miloš Krstič, Zoran Zarič, dr. Branislav Todorovič in predsednik naše ambasade, Dragan Arsenović.

V uvodnem delu so poudarili, da je najpomembnejši cilj zborovanja v Nairobiju ta, da zagotove bodočo mednarodno oskrbovanje na področju energije, kar ima izjemen pomen za nadaljnji socialno ekonomski razvoj tako v industrijskih državah, kakor tudi v državah v razvoju. Sedanji trenutek je zgodovinski in predstavlja nekako spremembo v ekonomskem razvoju v svetu glede na to, da so za vedno prešli časi poceni nafte in plinov. Prav iz tega razloga je nujno, da vse države skupno delujejo na uvajanju novih virov energije, ki bodo omogočili, da se zmanjša in racionalizira poraba konvencionalnih goriv.

V svetu obstajajo viri energije, ki jih je dovolj, da zadostijo potrebam vsega prebivalstva, vendar pa je potrebno, da razpoložljiva tehnologija in tehnologija, ki se bo še razvila, omogoči uspešno koriščenje teh virov.

Svetovno posvetovanje o energiji je pozdravil tudi predsednik Kenije Danijel Arap Moi, pa tudi predstavniki drugih držav. Vsi so poudarili pomembnost te konference za bodočnost vsega človeštva, poudarili so tudi, da naj bi razvite države menjale svoja obnašanja v pogledu porabe energije, ker pomembno prevladujejo nerazvite države in države v razvoju. Na konferenci so obravnavali 14 novih in obnovljenih virov energije. Pripravili pa so tudi svetovni akcijski program o bodočem reševanju energetskih problemov.

NOVI ELEKTRARNI

Do konca leta bodo zgradili novi elektrarni Salakovac in Grabovica na Neretvi. Opravili so že približno 90 odstotkov del, v jezove vgrajujejo zadnje kurbik betona, pospešeno pa namočajo tudi hidromehanično in elektroopremo. Istočasno prenavljajo 11 kilometrov dolg cestni odsek, gradijo mostove in nova naselja namesto starih, ki jih bo poplavlilo jezero. Novi elektrarni bosta letno skupno proizvajali blizu milijardo kilovatnih ur električne energije, vrednost del pa je 7 milijard dinarjev.

RUDNIK RAŠA — RAZISKAVE NA PREM OG

Rudnik Raša vlaga precejšnja sredstva v raziskave na premog na svojem območju in širšem istrskem področju. Na podlagi študij in projektov rudarskega raziskovalnega dela so ugotovili, da je opravičljivo vložiti v rudarska dela 100 milijonov dinarjev za ugotovitev ležišč premoga, ki so vredna več kot 30 milijard dinarjev. Poleg velike kurilne vrednosti ima črni premog v svojem pepelu pomemben del urana in potencirano opravičljivost energetskega koriščenja. Elektrogospodarstvo Reka je s sodelovanjem istrskih premogovnikov Raša v letu 1980 na raziskovalnem območju premogovnega bazena Raša izvajalo raziskave na področjih Pićan-Tupljak, Salakovci-Diminići, Koromačna in Plomin-Kožljak. Na področju Pićan-Tupljak so navrtali šest vrtin v skupni dolžini okoli 2700 m. Na temelju teh vrtanj je bilo omogočeno ugotoviti rezerve premoga na tem področju za novih milijon ton C 1 kategorije. Na področju Salakovci-Diminići pa so v preteklem letu izvrtali 1411 metrov vrtin. Tu pa so bile raziskave negativne. Na področju Koromačna pa je končana rudarska študija, ki so jo izdelali razni področni instituti v letu 1979. Ta študija je potrdila tehnološke in varnostne temelje za izvajanje rudarskih raziskovalnih del na premogovnem ležišču Koromač-

no. Menijo, da je treba nujno nadaljevati projektirano dinamiko izvajanja rudarskih del in študijskih proučevanj.

Brez dvoma v Raši vlagajo precejšnje napore in sredstva, da bi zagotovili nadaljnjo normalno obratovanje premogovnika.

POVEČANJE PROIZVODNJE PREMOGA OB POMOČI PORABNIKOV

V ibarskih premogovnikih črnega premoga in kovin v Baljevcu na Ibru so ugotovili, da bodo premog lahko kopali ne le v tem srednjeročnem obdobju, pač pa tudi do leta 2000. V priprave za sprejemanje proizvodnega programa, so bile vključene poleg samoupravnih organov tudi znanstvene in raziskovalne ustanove. Pri tem je pomagala tudi praksa, da bo proizvodnja premoga na podlagi vnaprej sklenjenih dogovorov. Govor je namreč o sprejetju samoupravnega sporazuma in dogovorov z nekoliko večjimi delovnimi organizacijami na širšem področju. Gre za sodelovanje tovarne papirja v Čačku, termoelektrarne Morava v Svilanju in v ŠIK »Jasen« v Kraljevu. Z dogovori so namreč določili količine potrebnega premoga, pa tudi potrebna sredstva za investicije. Premog bodo kopali torej tudi v bodoče. Od sedanjih 130.000 ton bodo povečali bodočo letno proizvodnjo na 180 oziroma celo 200.000 ton. Pomembno je tudi to, da bodo izločali precej sredstev za nadaljnje raziskave bodisi v obstoječih jamah, pa tudi v jamah, ki jih dokončujejo v Ušcu in Jarandolu. Nadaljnje raziskave v tem petletnem obdobju pa bodo izvajali tudi na območju Baljevca, Tadenja in Progorelice. V Baljevcu na Ibru pripravljajo projekt za ugotavljanje ležišč premoga v večjih globinah.

ENERGIJA IZ LIGNITA

V SAP Kosovo bodo s skupnimi vlaganji zgradili do leta 2000 električne centrale z močjo 8.500 MW. Po ocenah iz preteklega leta naj bi znašala vrednost

teh objektov okoli 160 milijard dinarjev. Sredstva bodo zagotovile skupno SAP Kosovo, SAP Vojvodina, SR Slovenija, SR Hrvatska ter ožja Srbija in Makedonija. To bo največji energetski projekt v naši državi, ki ga bo treba izpeljati v tem obdobju. Električna energija naj bi stekla iz teh objektov že leta 1988, in to iz elektrarne pri rudniku Sibovac. Ta rudnik bo dajal 18 milijonov ton lignita letno, iz tega pa bodo TE proizvedle 18 milijard kWh električne energije. Po površnih ocenah imajo na Kosovu okoli 6,4 milijard rezerv premoga. Pri zgraditvi TE na Kosovu bo sodelovala skorajda vsa domača strojna industrija. Uvozili bodo le manjši del opreme.

RUDARJI NAPOVEDUJEJO VEČJO PROIZVODNJO

V skrbških premogovnikih z jamskim kopom naj bi do konca tega srednjeročnega obdobja dosegli proizvodnjo 2 milijona 380 tisoč ton. Za to povečanje proizvodnje, ki bi bilo v primerjavi z letošnjo proizvodnjo skoraj dvakratno, bi potrebovali 4,9 milijarde dinarjev. Tretjino tega denarja naj bi porabili za vzdrževanje obstoječih rudnikov, drugi dve tretjini pa za razvoj zmogljivosti in stalno povečevanje proizvodnje.

OMEJEVANJE PORABE ELEKTRIČNE ENERGIJE

V SR Srbiji (brez obeh pokrajin to je Vojvodine in Kosova) so od 15. avgusta t.l. dalje uvedli I. stopnjo omejevanja porabe električne energije. Tako so sklenili na seji samoupravnih interesnih elektrogospodarske skupnosti Srbije na predlog združenega elektrogospodarstva Srbije. Za ta ukrep so se odločili zato, ker bo v naslednjih mesecih primanjkovalo za okoli 10 % električne energije. V tem okviru so pričeli omejevati ulično razsvetljavo, reklamno razsvetljavo in vse oblike porabe v gospodinjstvu. Toka doslej posameznim porabnikom še niso izklapljali.

Za podobne ukrepe so se odločili tudi na Hrvaškem, ker se je zmanjšala raven vode v akumulacijskih jezerih primanjkljaja pa ne bodo mogli pokriti iz drugih republik. Omejili so prav tako ulično razsvetljavo in reklamo, športne prireditve bodo organizirali ob dnevni svetlobi, omejili so televizijski program itd.

RAZGOVOR HAFNERJA IN KOROŠCA V MARIBORU

Predsednik slovenskih sindikatov Vinko Hafner in član predsedstva CK ZKS Štefan Korošec sta 11. avgusta obiskala elektrogospodarstvo Slovenije v Mariboru. Predstavniki združenih elektrogospodarskih podjetij Slovenije so oba gosta seznanili s svojim poslovanjem. Ugotovili so, da skupni prihodek v prvih šestih mesecih v višini 5,7 milijard dinarjev ni zadoščal, da bi v organizacijah združenega dela elektrogospodarstva in premogovništva lahko poslovali brez izgub oziroma motenj, čeprav je elektrogospodarstvo Slovenije ustvarilo v prvih šestih mesecih nekaj nad 73 milijonov din čistega do-

hodka. V prvih šestih mesecih letos smo v Sloveniji porabili 4.210 gigavatnih ur električne energije, kar je manj od načrtovanih količin. Proizvodnja v TE je bila za skoraj 14 % nižja od načrta. Do manjše proizvodnje električne energije v TE je prišlo zavoljo varčevanja s premogom. Elektrogospodarstvo Slovenije je že pripravilo predlog za 15 % zvišanje cen električne energije s tem, da bi ta denar porabili za razširjeno reprodukcijo. Ceno naj bi dvignili že do 1. oktobra letos. Če tega ne bodo odobrili, bo treba sprožiti postopek za spremembo srednjeročnega načrta razvoja elektroenergetike in znižati napovedi o porabi elektrike. Dela na gradbiščih novih elektrarn potekajo počasneje, zamude se povečujejo, stroški pa skokovito naraščajo. Oba gosta sta v razpravi opozorila na pomembnost elektrogospodarstva in premogovništva in na vodilne posameznike, ki vedno ne delajo najbolj odgovorno.

MOŽNOSTI SINTETIČNIH GORIV

Industrija, pa tudi vlade posameznih industrijsko razvitih

držav vlagajo velike napore v izpopolnjevanje tehnologije za pridobivanje sintetičnih goriv od leta 1980 dalje. Do leta 2000 bi tekoča sintetična goriva lahko tvorila 16 do 37 % celokupnega uvoza nafte držav OECD v letu 1980. Do tega sklepa je prišla skupina, ki so jo ustanovile organizacije za ekonomsko sodelovanje in razvoj OECD ter mednarodna agencija za energijo IEA. Ta skupina je proučevala šest tehnologij možnih virov energije, in to: ekstrakcijo in predelavo težkega olja in oljnih škrljavcev, direktno in indirektno utekočinjenje premoga, uplinjevanje premoga, nove tehnologije za izgorevanje premoga, gorivo dobljeno iz bio mase in proizvodnjo tekočih goriv iz zemeljskega plina. Če bi bili v tem desetletju zgrajeni industrijski objekti za te tehnologije, bi znašala proizvodnja sintetičnih goriv od 5 do skoraj 12 milijonov barelov (1 barel = 158,8 l) ekvivalenta nafte dnevno do leta 2000. Skoraj polovico tega bi bilo tekočih goriv.

PONOVNO ODPIRAJO RUDNIK ČRNEGA PREMOMA JERMA

V jugovzhodnem delu Srbije so v teku priprave za ponovno odpiranje rudnika črnega premoga Jerma — občina Babušnica. Po nepopolnih raziskavah so v tem rudniku ugotovili rezerve, ki znašajo okoli 14 milijonov ton premoga s kalorično vrednostjo od 3.800 do 7.500 kalorij. Rudnik Jerma je obratoval od leta 1926 do 1948. V tem razdobju so nakopali le manjšo količino premoga, morda vsega skupaj pol milijona ton. Če bodo rudnik odprli, bi znašala njegova zmogljivost okoli 360.000 ton premoga letno, iz česar bi pridobivali okoli 200.000 ton separiranega črnega premoga. Za ponovno obratovanje tega rudnika so zainteresirani železarna Smederevo, kakor tudi investitorji bodoče cementarne v Dimitrogradu.

Središče Trbovelj koncem preteklega stoletja. Na levi strani bivši rudniški konzum s prizidkom v katerem je bila pošta, na desni strani pa rudniška restavracija v prvotni obliki. V neposredni soseščini je bilo lesno skladišče in manipulacijski prostor za vozčke s premogom in drugim materialom. Na tem mestu stoji sedaj hotel Rudar, trgovske poslovalnice, zadaj SDK in Ljubljanska banka.

(fotografijo nam je posodil Franc Dolinšek)

INDONEZIJA POVEČUJE PROIZVODNJO PREMOGA

Sedanja proizvodnja premoga v Indoneziji znaša nekaj nad 7 milijonov ton. Prav toliko znaša tudi poraba. V načrtu imajo, da bodo proizvodnjo dvignili na 10 milijonov ton v letu 1992. Ta država pa si prizadeva, da bi tudi druge vire energije čim boljše izkoristili. Med drugim so to zemeljski plin, nafta in geotermalna energija. Računajo, da ima Indonezija po dosedanjih raziskavah okoli milijardo ton rezerv premoga.

NA SAVI NAJPREJ HE VRHOVO

Čeravno so zagotovljena za enkrat le sredstva za projektiranje in raziskave za zgraditev savskih hidroelektrarn, lahko pričakujemo, da bi pričeli z gradnjo prve HE na Savi, ki bodo zgrajene od Litije do Dobove, že v naslednjem srednjeročnem obdobju. Tako so ugotovili predstavniki slovenskega elektrogospodarstva, savskih hidroelektrarn, projektantov, ter občin Sevnica, Krško in Brežice. Najprej naj bi začeli z gradnjo HE Vrhovo.

RAZVOJ ENERGETIKE NA HRVATSKEM

SR Hrvatska si zelo prizadeva za razvoj tudi na področju energetike do leta 1985. Ne razpolagajo z zadostnimi prognozami in gibanji porabe in možnosti proizvodnje. Zato bodo potrebni dodatni napor, da bi lahko čimprej izdelali takšne dokumente, ki bodo izdelani po dejavnostih in pokrajinah. Na seji Republiškega komiteja za energetiko, industrijo, rudarstvo in obrt te republike so ugotovili, da se številne slabosti iz prejšnjega obdobja še nadalje pojavljajo. Te so predvsem: počasna in draga gradnja elektroenergetskih objektov in naprav, velika odvisnost od uvožene opreme in slabosti znotraj organizacije elektrogospodarstva. Za razvoj proizvodnje in prenosa električne energije so v tem obdobju predvideli več kot 40 milijard dinarjev. Ugotavljali pa

so tudi, da bodo morali še v naslednjih letih izkoriščati elektrarne na mazut, ker Hrvatska ne računa z večjimi zalogami premoga ali druge energije. Delno rešitev vidijo strokovnjaki v vnovičnem pričetku obratovanja premogovnikov, ki so jih pred leti zaprli in pa v sodelovanju s premogovniki v BiH. Pred kratkim so ustanovili poslovno skupnost za premog Hrvatske, ki združuje 39 delovnih organizacij SR Hrvatske.

V SRBIJI RUDARJI KOPLJEJO Z IZGUBO

Srbski premogovniki z jamskim kopom so imeli ob polletju 165 milijonov din izgub. Od desetih premogovnikov sta polletje zaključila brez izgub le rudnika Bogovina in Vrška Čuka. Med zgubarji pa vodijo rudniki: Rembas, Aleksinac, Lubnica in Soko. Eden najpomembnejših vzrokov za ustvarjanje izgub je relativno nizka proizvodnja. V šestih mesecih so v republiki Srbiji nakopali 508.000 ton premoga, kar je 18 % manj, kot so ga nakopali ob polletju lanske leto in 28 % manj od polletnega plana. Več premoga kot lanske leto so nakopali rudarji rudnika Bogovina in Štavalj.

RUDARSKA OPREMA — DOBRA PROGNOZA

Odkar se je nafta tako zelo podražila, je premog zopet dobil svojo veljavo, kar smo že pogosto omenjali. S pridobitvijo vnovične pomembnosti premoga kot energetskega goriva, pa hkrati nastopa tudi vprašanje racionalnega pridobivanja in transporta. Pri tem pa imajo velik delež tovarne rudarskih strojev in naprav. Tako, na primer, bo preko 300 ameriških tovarn, ki proizvajajo rudarsko opremo, letos povečalo proizvodnjo za 16 % napram lanskemu letu. V tem srednjeročnem obdobju pričakujejo, da se bo letno povečala rast proizvodnje za okoli 4 %. V ZDA je izvoz rudarske opreme pet do šestkrat večji kakor

uvoz. Tudi v naši državi se množe tovarne rudarskih strojev, kar je ozko povezano s povečanjem proizvodnje premoga, pa tudi odpiranjem pred leti zaprtih premogovnikov.

TERMoeLEKTRARNE SO PRESEGLE NAČRTE

V letošnjem prvem polletju je bila poraba električne energije v Sloveniji precej manjša, kakor so predvidevali v začetku leta po elektroenergetski bilanci. Manjša je bila za 3,9 % od napovedane. Vzrok za to je v precej manjši gospodarski oziroma industrijski aktivnosti, kot je bilo sprva predvideno. Termoelektrarne so precej povečale svojo proizvodnjo, posebno še zavoljo tega, ker je bilo po bilanci predvideno, da bo julija že pričela obratovati jedrska elektrarna v Krškem. Kakor nam je znano, pa bo ta proizvodnja stekla šele v jeseni t.l.

NA DRAVI 15 HIDROELEKTRARN

V naslednjih 15 letih bodo na reki Dravi v SR Hrvatski zgradili še pet novih HE. Ko bodo dograjene, bodo zmogljivosti na reki Dravi popolnoma izkoriščene. Pred petimi leti so izročili namenu HE Varaždin z zmogljivostjo 426 milijonov kWh. V prvih mesecih prihodnjega leta pa bo začela obratovati še ena HE pri Čakovcu; po zmogljivosti bo podobna varaždinski. Naša republika je že zgradila vseh osem predvidenih HE na Dravi.

Ko bodo dograjene vse HE na Dravi, bodo v sosednji republiki proizvedli milijardo 500 milijonov kWh električne energije na leto. Osem HE na Dravi v naši republiki pa proizvede milijardo 600 milijonov kWh na leto. Reka Drava nudi zelo ugodne pogoje tako za namakanje kakor tudi za električno energijo, saj dosega najvišjo gladino od maja do septembra, ko je voda najbolj potrebna.

SVETOVNA TRGOVINA S PREMOM

Svetovna trgovina s premogom zajema 1,8 % proizv. To gorivo je

na zemeljski obli bolj razporejeno kot pa nafta, ki jo poseduje le nekaj držav. Gospodarsko pomembne zaloge imajo v 80 državah. 98 % ocenjenih in 90 % ugotovljenih rezerv premoga pa vendarle odpade na komaj 10 %, od tega pa so največje rezerve le v štirih državah. To je v Sovjetski zvezi, ZDA, Kitajski in Avstraliji. Strokovnjaki ocenjujejo, da znašajo tehnično dostopne rezerve premoga 660 milijard tec (tone ekvivalenta premoga en tec je 0,7 tone ekvivalenta nafte), kar je približno 240-kratna svetovna proizvodnja iz leta 1977. Razumljivo pa je, da se vrednost rezerv stalno spreminja tako zaradi novih metod raziskovanja kakor tudi zaradi novih tehnologij. Spreminja pa

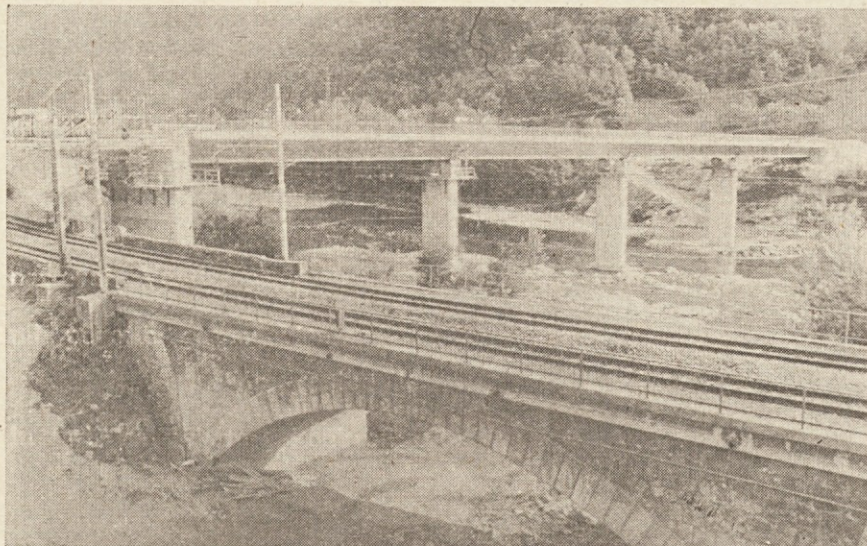
se tudi gibanje cen pri drugih gorivih, s tem pa se ustvarja ekonomičnost porabe premoga. Vse to je pripomoglo, da so se tehnično dosegljive rezerve premoga povečale od leta 1973 do danes za okoli 185 milijard ton. Od svetovne rezerve premoga odpade 60 % na tri države, to je na: ZDA, Sovjetsko zvezo in Kitajsko. Medtem ko ostalih 6 drugih najpomembnejših držav — Poljska, Zahodna Nemčija, Velika Britanija, Avstralija, Južna Afrika in Indija prispevaajo 25 %. Svetovna trgovina s premogom znaša danes blizu 200 milijonov tec na leto. Ocene svetovnih rezerv premoga pa se bodo spreminjale tudi v bodoče.

(tl)

Most v Zagorju bo kmalu dograjen

Mostovoma v Hrastniku in v Trbovljah, ki sta bila zgrajena čez reko Savo v preteklih letih, se bo v kratkem pridružil tudi novozgrajeni most čez Savo pri

železniški postaji v Zagorju ob Savi. Ta most pa se razlikuje od mostov v Hrastniku in Trbovljah v tem, da bo zgrajen hkrati tudi most preko potoka

V neposredni bližini železniške postaje v Zagorju grade že nekaj časa nov most čez Savo. Investitor je Republiška skupnost za ceste, izvajalec pa INGRAD iz Celja. Poleg Hrastnika in Trbovelj, bo tudi Zagorje tesneje povezano z ostalimi kraji naše domovine. Zaželeno je le, da bi hkrati nadaljevali tudi gradnjo ceste ob Savi iz Zagorja proti Trbovljam. Kot vemo, so se dela pred meseci ustavila zaradi pomanjkanja sredstev.

Foto A. Bregant

Medija, delno bo rekonstruirana zasavka cesta, izdelan cestni priključek na železniško postajo, pot v bližnji zaselek, cesta proti IGM, porušena bo stari most, prestavljene bodo komunalne napeljave in urejena javna razsvetljava.

Po podatkih inž. Vojska, ki jih je objavil v Zagorskem občinskem obveščevalcu, povzamamo, da znaša skupna dolžina mostu 160 m, od tega monolitni prednapeti del 142 m in montažni del nad železnico 18 m. Širina vozišča je 7,70 m, skupno z obojestanskimi hodniki pa je most širok 10,80 m. Most ima pet polj, od tega so štiri preko struge Save, premoščen z uporabo pri nas nove metode gradnje z navlačenjem konstrukcije, ki so jo v 11 takih zabetonirali na desnem bregu Save. Konstrukcija ima obliko votle škatle s konzolami. Deli konstrukcije so izdelani iz prednapetega betona MB 450 in povezani s kabli. Montažni del mosta tvori 14 prednapetih montažnih nosilcev, ki so kontaktno montirani in prečno prednapeti. Podporno konstrukcijo tvorijo desni brežni opornik, ki je plitvo temeljen, štirje stebri, ki so temeljeni na dveh uvrtnih benotto pilotih, premera 150 cm in levi obrežni opornik temeljen na šestih pilotih premera 130 cm. Piloti segajo 5 m v čvrsto skalo. Za izgradnjo mosta so porabili 1500 m³ betona in 180 ton armatur vseh profilov in hotkablov za prednapet beton.

Dodatno k temu je bil zgrajen tudi most čez Medijo. Ta je dolg 61,90 m in ima tri polja po 18,30 m. Širina vozišča je 6,40 m, z obema hodnikoma pa skupno 9,50 m. Prekladno konstrukcijo vsakem polju tvori šest prostoležečih montažnih nosilcev, ki so s prečniki povezani v celoto. Nad nosilci je 20 cm debela betonska plošča. Most leži na opornikih in pilotih. Za izgradnjo mosta so porabili 530 m³ betona, 70 ton armatur in 10 ton kablov za prednapenjanje.

Rok izgradnje je bil 31. maj 1981, na zahtevo izvajalca pa

je bil prestavljen na 30. 9. 1981. Predračunska vrednost del je znašala 91 milijonov 770.000 din, vendar se je ta znesek zaradi podražitev povečal za več kot 30 %.

Investitor je Republiška Cestna skupnost Slovenije. Novozgrajeni most bo precej izboljšal povezavo zasavskih revirjev proti Ljubljani. Celotna zasavska cesta pa bo dobila svoje mesto v povezavi revirskih občin tako proti Ljubljani kakor tudi proti Celju in Zagrebu šele potem, ko bo zgrajen cestni odsek med Zagorjem in Trbovljami, pa tudi ko bo zgrajen odsek ceste iz Hrastnika proti Zidanemu mostu oziroma Radečam. To vročo željo pa gojimo prebivalci zasavskih revirjev že dolga leta, vendar se je že tolikokrat zataknilo, da lahko upravičeno upamo, da bo po dolgih desetletjih čakanj končno tudi za to povezavo na voljo denar in pa pravočasno pripravljeni projekti. Upamo, da bomo dočakali to vsaj do konca tega srednjeročnega načrta.

V Zagorju so podelili priznanja

Občani občine Zagorje so tudi letos zelo slovesno praznovali svoj občinski praznik. Poleg številnih prireditev je bila zelo pomembna slavnostna seja vseh treh zborov občinske skupščine in skupščin samoupravnih interesnih skupnosti Zagorje ob Savi. Na seji so podelili vrsto priznanj.

Letošnja priznanja so prejeli-

— plaketo »zaslužni občan« je prejel Delavski pihalni orkester Zagorje ob Savi, medtem ko so članom orkestra predali priznanja ob praznovanju 120-letnice obstoja te godbe.

— priznanje »komuna I« sta prejela Krajevna skupnost Izlake in kolektiv tovarne Siporex;

— priznanje »komuna II« so prejeli: strelska družina Okrogar — Skvarča, občinska konferenca SZDL občine Omiš s katero je občina Zagorje ob tej priložnosti podpisali tudi listino o pobratenju ter osnovna šola Mlinše, ki ima celodnevni pouk;

— podelili pa so še eno zlato in pet srebrnih občinskih medalj ter 21 diplom, od katerih je bilo 16 diplom namenjenih rudarjem TOZD Premogovnik Kotredež za njihovo izredno požrtvovalno delo v času, ko so se

borili z blatom in vodo v kotredeški jami;

— predsednik skupščine občine Metod Malovrh, dipl. inž., pa je ob tej priliki predal mladinskemu pevskemu zboru Vesna državno odlikovanje »red zaslug za narod s srebrnim žarkom«, ki mu ga je podelilo predsedstvo SFRJ;

— podeljenih je bilo tudi 23 odlikovanj članom zveze rezervnih vojaških starešin Zagorje. Vsem prejemnikom priznanj in odlikovanj naše čestitke!

V nekaj vrstah...

RUDIS V ALŽIRIJI

Ni še dolgo tega, ko so končali z rudarskimi gradbenimi deli pri izgradnji alžirskega rudnika Kherzet Yusef sodelavci našega takratnega obrata za specialna rudarska dela, sedaj DO Rudarska gradbena dejavnost TOZD RIG. Dela so izvajali preko RUDIS-a. RUDIS pa se ni v celoti umaknil s tega tržišča. V začetku avgusta t. l. je namreč sklenil z alžirsko nacionalno družbo Sonipex pogodbo za graditev dveh tovarn obutve. Vrednost bo znašala 50 milijonov dolarjev. V obeh tovarnah bodo zaposlili blizu 700 delavcev. Poslovna skupnost RUDIS bo poleg gradnje in nabave opreme za tovarni poskrbela za šolanje kadrov in nudila tehnično pomoč ob začetku obratovanja. Delo so si ridobili po štirih letih priprav in v ostri mednarodni konkurenci. RUDIS nastopa kot nosilec konzorcija, ki ga tvorijo naslednje naše tovarne: PEKO — Tržič, Tekstilni in obutveni center Kranj, Tehnika Zagreb, Trimo — Trebnje, IMP Ljubljana, Koteks — Tobus — Ljubljana in še ena tovarna iz ZRN. V 27 mesecih od podpisa pogodbe morajo pričeti z obratovanjem v obeh tovarnah. Vsa dela in dobave bodo opravili jugoslovanski izvajalci.

UMETNA GNOJILA IZ HRASTNIKA

V Tovarni kemičnih izdelkov v Hrastniku se že nekaj let ukvarjajo z vprašanjem, kam z fosfornim blatom. Največ ga odteče po potoku Boben v Savo, kar pa tako iz ekoloških kakor tudi gospodarskih razlogov ni priporočljivo. V teku je izdelava razsikovalne naloge, po kateri naj bi v bodoče iz fosfornega blata proizvajali umetna gnojila. Letno je na razpolago 2.500 ton odpadnih snovi. Iz odpadnega materiala bi lahko letno proizvedli okoli 5.000 ton umetnih gnojil, ki bi jih s pridom uporabili v kmetijstvu. Raziskave bodo trajale približno tri leta.

TOVARNA IPOZ IMA DOBRE REZULTATE

Tovarna oziroma industrija preventivne osebne zaščite IPOZ Trbovlje je poslovala nekaj let na robu rentabilnosti. Kot že ime samo pove, proizvaja razna zaščitna sredstva — delovne obleke, rokavice itd., za številne kupce. Svoje obrate imajo sedaj v številnih lokacijsko ločenih objektih, kar proizvodnjo zelo podražuje, pa tudi v organizacijskem smislu ni mogoče izvajati

del tako kot to terjajo moderni principi gospodarjenja. Iz tega razloga so se že pred leti odločili, da bodo zgradili novo tovarno v koloniji 1. maja. Upajo, da bodo z deli končali še v letošnjem letu. Nato se bo 212 članski kolektiv vselil v nove prostore. Kljub temu pa so dosegli izredno dobre rezultate in so zato v letošnjem letu prejeli najvišje priznanje občine Trbovlje — Prvojunijsko nagrado s področja gospodarstva. Poleg količinskega porasta njihovih proizvodov so zelo povečali tudi produktivnost. Svojo privrženost kolektivu so pokazali predvsem v juliju in avgustu, ko so za nemškega partnerja v razmeroma kratkem času izdelali veliko število delovnih oblek. Zato so se nekateri delavci odpovedali koriščenju letnega dopusta v tem obdobju.

Na Leninovem trgu v Trbovljah so v zadnjih tednih dogradili tudi desni del velikega stanovanjskega bloka, ki ga gradi Samoupravna stanovanjska skupnost Trbovlje po naročilu številnih delovnih organizacij in drugih naročnikov iz Trbovelj. V levem delu zgradbe so stanovanja že poseljena. V teh je tudi nekaj članov kolektiva našega kombinata.

Foto A. Bregant

USMERJENO IZOBRAŽEVANJE BO STEKLO

Po dolgotrajnih predpripravah in zaključnih delih bo usmerjeno izobraževanje tudi v revirjih steklo v začetku septembra t.l. Tako ugotavljajo pristojni organi šolskega centra Trbovlje, pa tudi družbeno-politične organizacije. Sedež šolskega centra bo v bodoče v zgradbi Izobraževalnega centra STT (bivša kovinarska šola) v naselju Novi dom, Trbovlje. Zagotovljeni so mentorji v združenem delu, predvideno je organiziranje proizvodnega dela. Del potrebne opreme so že, del pa jo še bodo dobavili. V kadrovskem pogledu so stvari rešene, problematični pa so ostali prostori, ki jih bodo pridobili šele z nameravano zgraditvijo novega objekta pri trboveljski gimnaziji, kar pa bo seveda šele v prihodnjih letih. Vpis učencev je v glavnem v skladu s pričakovanji in plani. Na nas vseh sedaj leži, da ne bomo ostali le pri besedah, pač pa da bomo tudi z dejanji lahko uresničili cilje, ki smo si jih zadali s sprejetjem zakona o usmerjenem izobraževanju.

GASILCI V ZAGORJU IN NA DOLU SO PRAZNOVALI

V nedeljo 16. avgusta je potekala pri domu teritorialne obrambe v Zagorju, kjer ima svoj sedež tudi občinska gasilska zveza Zagorje, krajša slovesnost. Ob tej priliki so namreč razvili prapor občinske zveze v Zagorju, ki vključuje v svoj sestav 17 gasilskih čet v Zagorju s skupno 650 člani. Ob tej priliki so ugotavljali, da so člani v glavnem strokovno dovolj izurjeni, da pa požarna varnost ni povsod na željeni ravni. Zato bo treba prizadevanja požarnovarnostne inšpekcije jemati resno, pri tem pa tudi pomagati, da bi bila požarno-varnostna kultura prisotna v vseh organizacijah združenega dela, pa tudi pri občanah.

Isti dan pa so v popoldanskih urah na Dolu pri Hrastniku proslavili 80-letnico obstoja prostovoljne gasilske čete Dol pri Hrastniku. V tem okviru so že pred časom zunaj in znotraj obnovili gasilski dom, ki je star preko 200 let. Pri tem so opravili več kot 3.000 prostovoljnih ur. Pokrovitelj jubilejne proslave je bila skupščina občine

Hrastnik. Doslej je ta četa prejela dvoje priznanj, in to v letu 1972 priznanje Osvobodilne fronte občine Hrastnik, letos pa so dobili priznanje skupščine občine Hrastnik za posebne zasluge. Na dan proslave so spremljali predstavnike drugih gasilskih društev, pripravili so paradno, na slavnostnem srečanju so podelili priznanje oziroma odlikovanje društvu s strani gasilske zveze Slovenije, odlikovanje pa so prejeli tudi posamezni gasilci. Sledilo je tovariško srečanje.

V ZAGORJU SO ODPRLI OBNOVLJENI ZDRAVSTVENI DOM

V povojnem času je Zagorje prvo od revirskih občin dobilo v l. 1954 nov zdravstveni dom. Vendar pa ga je čas prerasel, zato so se že leta 1978 odločili, da bodo obstoječi zdravstveni dom nadzidali in ga prenovili. Z delom so pričeli že leta 1979. Dne 7. 8. tega leta pa so prenovitvena dela dokončali. Stala so po predračunu blizu 25 milijonov dinarjev. Financirali so jih v glavnem iz tretjega samoprispevka. V adaptiranem in delno

prenovljenem zdravstvenem domu je odslej združena vsa zdravstvena dejavnost občine Zagorje. Prenovljeni dom so odprli v okviru praznovanja občinskega praznika občine Zagorje.

V HRASTNIKU REORGANIZACIJA SKUPNIH SLUŽB SIS

Skupščina občine Hrastnik je pred nedavnim imenovala posebno komisijo za izdelavo predloga reorganizacije strokovnih služb samoupravnih interesnih skupnosti družbene dejavnosti v Hrastniku. Osnutek samoupravnega sporazuma za reorganizacijo je pripravljen za razpravo. V bodoče naj bi strokovne službe SIS vključevale tudi strokovne delavce v zdravstveni skupnosti in skupnosti socialnega zavarovanja. Te službe naj bi v prihodnje pokrivalo 9 samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti. Dokončno pa se še niso odločili o priključitvi samoupravne interesne skupnosti za zaposlovanje.

PROSLAVA NA PLEŠAH

Letošnja proslava občinskega praznika občine Zagorje ob Savi je tako kot vsa leta doslej vključevala tudi zbor občanov na Plešah. Potekal je v nedeljo 9. avgusta, ko so pripravili XI. tradicionalni orientacijski pohod po poteh partizanskih enot, končali pa so ga, kot rečeno, na Plešah, na mestu nekdanjega tabora I. štajerskega bataljona. Poleg številnih občanov in preživelih borcev so se tega slavlja udeležile tudi delegacije pobratenih mest Aleksinac in Omiš.

STARO SE UMIKA NOVEMU

Pred nekaj dnevi je GIP Beton Zasavje — TOZD Operativa Zasavje Trbovlje, po naročilu komunalne skupnosti Trbovlje, porušil staro Mervarjevo hišo ob Trboveljščici na začetku

Partizanske ceste. Stanovalce te hiše so preselili v druga ustrežna stanovanja. Ta objekt skupno z gospodarskim poslopjem so morali porušiti zaradi nadaljevanja gradnje nove struge potoka Trboveljščica in gradnje vzporedne ceste do Trga revolucije. Obličje središča Trbovelj se v zadnjem času spreminja izredno hitro, kar je posledica takoiimenovanih »stoletnih investicij«.

NOVO GLASILO SOZD GIK ZASAVJE

Sestavljena organizacija združenega dela Gradbeno industrijski kombinat Zasavje s sedežem v Zagorju je pred kratkim začel izdajati novo glasilo, namenjeno delavcem tega kombinata, pod nazivom GLAS GIKA.

Prva številka vsebuje koncept nove makroorganizacije gradbeno operative SOZD GIK Zasavje. Pričela se je namreč javna obravnava nove organizacije. Gre namreč za smotrnejše izkoriščanje proizvodnih sredstev v gradbeništvu v revirjih. Predvidena je tudi vključitev DO SGP Hrastnik v ta kombinat. (tl)

Počitnice šolarjev krajše in daljše

Koncem julija t.l. je Republiški komite za vzgojo in izobraževanje SR Slovenije po predhodni uskladitvi z družbeno-političnimi organizacijami sprejel pravilnik o spremembah in dopolnitvah pravilnika o šolskem koledarju za osnovne šole. Osnovni pravilnik je izšel v letu 1980, letos pa so ga nekoliko spremenili oziroma dopolnili. Zimske počitnice se po tem sklepu podaljšujejo na tri tedne, zmanj-

šuje pa se število pouka prostih dni v šolskem letu. Ukinjeni so prvomajski prosti dnevi od 28. do 30. aprila. Zimske počitnice bodo v dveh izmenah. Prva se bo začela z drugim, naslednja pa s četrtem ponedeljkom v januarju. Po eni strani bo ustrezno turistični dejavnosti, po drugi strani pa strokovnemu izpopolnjevanju učiteljev. Najpomembnejši razlog vsega tega pa je — varčevanje z energijo.

Poleg državnih praznikov in nedelj so pouka prosti dnevi v osnovnih šolah vse sobote, razen ene, namenjene za športni dan, če ni s programom življenja in dela osnovne šole drugače določeno; nadalje je dela prost dan 31. december, en dan v skladu z letnim delovnim načrtom osnovne šole in ničesar drugega.

Dnevi letnih šolskih počitnic trajajo za učence od 28. junija do 31. avgusta, razen za tiste učence, ki obiskujejo dopolnilni pouk.

Za šole usmerjenega izobraževanja pa bodo posebej določali proste dneve, zimske, pa tudi letne počitnice. (tl)

IZPOSOJENE ISKRICE

Vsi ključi ne vise na istem obesku.

(Angleški pregovor)

Ko nas zapušča sreča, za lastne napake obdolžujemo sonce, luno in zvezde.

(Shakespeare)

Samo v očeh drugih se lahko vidijo lastne pomanjkljivosti.

(Kitajski pregovor)

REPUBLICKO plavalno PRVENSTVO

Namensko varčevanje za deset novih vrst posojila

Ljubljanska banka nudi občanom na podlagi namenskega dinarskega varčevanja posojila za naslednje namene:

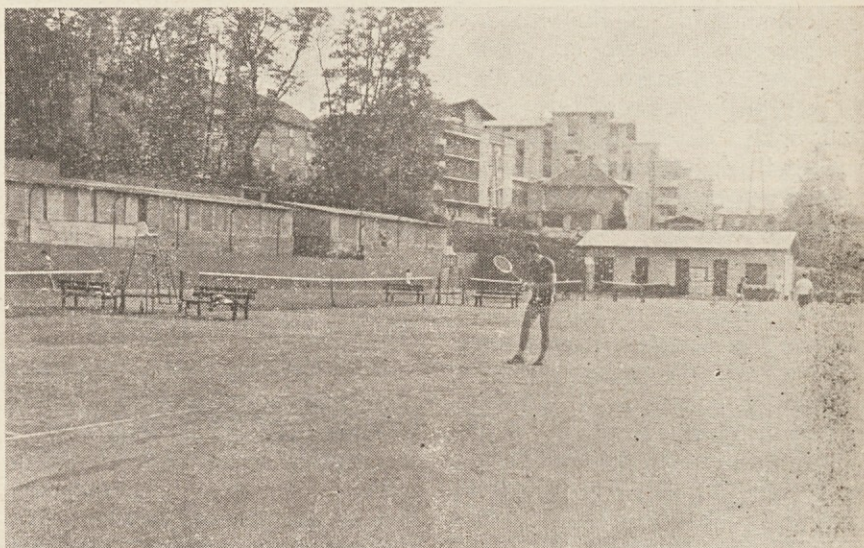
- nakup starih stanovanj ali stanovanjskih hiš,
- plačilo stroškov vzdrževanja oziroma obnove stanovanja ali stanovanjske hiše,
- nakup izdelkov in naprav za varčevanje z energijo v stanovanjih ali stanovanjskih hišah,
- gradnjo ali nakup garaže od organizacije, ki je pooblaščenca za prodajo,
- plačilo stroškov za priključek stanovanja ali stanovanjske hiše na električno omrežje, toplotno ogrevanje, vodovodno omrežje in kanalizacijo,
- plačilo stroškov za telefonski priključek,
- popravilo avtomobilov in kmetijskih strojev,
- plačilo uvoznih dajatev,
- plačilo vpisnine za izredno šolanje,
- plačilo invalidskih pripomočkov ter drugih pripomočkov in storitev za rehabilitacijo.

Pri namenskem varčevanju dinarskih sredstev se občan lahko odloči bodisi za redne mesečne pologe ali za enkratni polog. V obeh primerih pa varčevalna doba ne more biti krajša od 12 mesecev in daljša od 36 mesecev. Po poteku dogovorjene dobe varčevanja dobi občan od 150 do 330 odstotkov posojila na privarčevani znesek, odvisno od trajanja in načina varčevanja.

8. in 9. avgusta t. l. je potekalo v kopališču v Trbovljah republiško plavalno prvenstvo za starejše pionirje. Udeležilo se ga je okoli 100 plavalcev in plavalk iz okoli 11 klubov. Med temi pa so manjkali nekateri dobri plavalci, ki so se udeležili balkanskega mladinskega prvenstva.

Največ točk je osvojil plavalni klub Ljubljana, drugi je bil Triglav, tretji Olimpija, četrti Ilija, peti Rudar, nato pa so se zvrstili še Branik, Celulozar, Kovanar, Radovljica, Delfin.

Prvenstvo je bilo dobro organizirano in je dobro potekalo.

Na novozgrajenem teniškem igrišču, v naselju Pod gozdom, se dnevno ukvarjajo s tovrstnim športom številni mladi in starejši občani. Zadaaj na levi je stanovanjski blok v Koloniji 1. maja, na desni pa dom upokoencev Franca Salamona.

Foto A. Bregant

Kmalu bodo v prometu novi kovanci

Koncem julija t. l. je stopil v veljavo zvezni odlok o osnovnih obeležjih novih vrst denarnih kovancev vrednosti po 25 in 50 par ter 1, 2, 5 in 10 din. Odlok je bil objavljen v zveznem uradnem listu sredi julija in sprejet po doseženem soglasju z Narodno banko Jugoslavije. Značilnosti novih kovanih denarnih vrednosti bodo: dinar bo spremenil težo, velikost in barvo oziroma sestavo zlitine, vse to z namenom, da bi bili stroški kovanja čim manjši, denarno poslovanje pa čim bolj praktično in racionalno.

V novih zlitinah bo manj uvoženih dragocenih kovin, več pa bo domačega bakra, jekla in cinka. Dosedanji kovanci so namreč stali več kot pa je bila njihova vrednost. Izdelavo so podražile predvsem uvožene surovine.

Stari kovanci bodo v veljavi še najmanj pet let, dokler jih ne bodo popolnoma umaknili iz prometa. Z domačimi zlitinami bodo prihranili za okoli 400 milijonov din vrednosti niklja cinka in kobalta.

SIVA MRENA

Siva mrena ali katarakta je je očesna bolezen, pomeni pa motno lečo, ki ima za posledico zmanjšanje vidne ostrine. Vid je lahko boljše ohranjen, ostane pa lahko samo zaznavanje svetlobe, odvisno od stopnje motnosti leče. Kljub temu, da v laičnih krogih sivo mreno istovetijo s starostno sivo mreno, imamo razen nje še prirojeno sivo mreno (otrok se že rodi z motno lečo), potem pa komplicirano sivo mreno, ki je posledica drugih očesnih bolezni (vnetij očesa, poškodb očesa) ali posledica splošnih bolezni kot npr.: sladkorne bolezni. Iz tega lahko zaključimo, da je siva mrena bolezen vseh starostnih skupin.

Kdaj se pojavlja starostna siva mrena?

Lahko bi rekli, da pri velikem številu ljudi v starostni skupini nad 60 let ugotovimo začene skalitve leče zelo pogosto, vendar te ne napredujejo in ne prizadenejo vidne ostrine. Pri posameznikih skalitve leče napredujejo in postopoma zmanjšajo vidno ostrino tako, da je potrebno zdravljenje.

In kakšno je zdravljenje?

Zaenkrat ne poznamo učinkovitega zdravila, zato je potrebna operacija. Posamezne tovarne v inozemstvu poskušajo izdelati tablete ali kapljice za odstranitev ali zaustavljanje napredovanja skalitve leče, vendar te bistveno ne pomagajo. Kot sem že rekla, obstaja samo operativna odstranitev motne leče, ki se vrši na vseh večjih oddelkih in klinikah, danes dobro opremljenih tudi za mikrokirurške posege. Zato so operacije skoraj vedno uspešne. Kakšna bo ostrina vida po operaciji je odvisno od stanja očesa pred operacijo. Tako je vidna ostrina po operaciji starostne sive mre- ne skoraj vedno zadovoljiva, če ni starostnih sprememb na mrežnici. Pri komplicirani sivi mre- ni je vidna ostrina odvisna od stopnje spremembe očesa za-

radi drugih očesnih in splošnih bolezni. Pri prirojeni sivi mre- ni moramo otroka čimprej ope- rirati, da se vid lahko razvije, kajti če operiramo prepozno, kljub uspeli operaciji otrok ne vidi.

Kakšen pa je potek zdravljenja in okrevanja?

Pred odhodom v bolnišnico so potrebne preiskave pri inter- nistu oz. pediatru, ki ugotovi, če je zaradi splošnega stanja pa- cienta operativni poseg možen. Potem se bolnik napoti na us- trezen očesni oddelk ali klini- ko, kjer po operaciji ostane sa- mo štirinajst dni, pozneje pa nadaljuje zdravljenje pri očes- nem zdravniku v mestu bivanja, ki mu ta predpiše očala na kontrolnem pregledu.

Kako močna očala bo bolnik dobil po operaciji, je odvisno, če je prej videl normalno ali je bil kratkoviden. Če je bil krat- koviden, bodo očala po opera- ciji manj močna ali jih ne bo potreboval. Ostali bolniki pa potrebujejo očala, ki jim sedaj nadomeščajo lečo. Očala so se- veda precej močna in se je nanje potrebno navaditi. Pred- meti so videti nekoliko spreme- njeni ali so barve drugačne, kljub temu pa se očal vsi nava- dijo. Posamezniki so včasih ne- strpni, vendar je potrebna po- trpežljivost, ker je privajanje postopno (na začetku naj jih nosi po eno uro, kasneje pa vedno dalj časa). Namesto očal predpisujemo kontaktna stekla, najpogosteje pri mlajših osebah in otrocih, ki se ustavljanja kontaktnih stekel lažje naučijo ali jim je pri delu poreben glo- binski vid.

Na zaključku naj povem, da na posameznih klinikah po sve- tu in pri nas že operirajo sivo mreno tako, da se istočasno z odstranitvijo motne leče vgradi umetna leča, tako da očala po operaciji niso potrebna. Vendar pa se umetna leča ne daje vsem bolnikom, ker ima le-ta lahko za posledico zvišan OČESNI PRITISK, vnetje ali druge kom- plikacije. Tako jo pri nas vgra- jujejo sedaj le izjemoma pri mlajših osebah s sivo mreno, če nastane kot posledica poškodbe

očesa. Npr.: bolnik po običajni operaciji sive mre- ne z očali ne bi imel globinskega vida, kon- taktne leče ne bi mogel nositi, ker je na delovnem mestu ve- liko prahu, tako da pride v po- šte- v le vgraditev leče.

dr. Snježana Skočič

Električni aparati in naprave

Splošne smernice in navodila

Zelo važna in preizkušena za- ščita električnih naprav je to- kovno zaščitno stikalo. Tako sti- kalo ne varuje samo proti ne- srečam, marveč preprečuje tudi možnost požara v primeru, če pride do napake ali poškodbe na izolaciji.

Varovalke same v teh stva- reh ne nudijo popolne ali pa celo nikakršne zaščite. Zato ze- lo priporočamo uporabo zaščit- nik stikal.

Razna električna sredstva kot so podometne vtikalne doze, razna stikala, prostorski termo- stati in podobno, ki so na notra- nji strani odprti, morajo biti pritrjena na negorljivi podlagi, da se tako izognemo nevarnosti požara.

Pri montaži svetilk in svetil- nih naprav je treba upoštevati navodila, ki so navedena v protipožarnih predpisih.

Če električna grelna telesa nameščamo ali postavljamo ne- ustrezno ali napačno, lahko le- ta predstavljajo za okolico po- žarno nevarnost. Zato jih je tre- ba postavljati najmanj en me- ter od gorljivih snovi v smeri izžarevanja, v kolikor njihov proizvajalec ne zahteva drugač- nih minimalnih razdalj.

Uporaba zakrpanih ali pre- moščenih varovalk je prepove- dana. V rezervi je treba vedno imeti zadostno število pravilno dimenzioniranih varovalk.

Če nam varovalke stalno pre- gorevajo, se pravi, da so pre- obremenjene ali pa je nekje do-

ločena napaka. Če gre za preobremenitev, moramo naprave razbremeniti, na primer z izklopitvijo enega ali več potrošnikov. Napake lahko vnaprej zaznamo, na primer s pojavom električnega toka, iskrenjem, po duhu, po smodenju kakor tudi po navedenih šumih v radiu ali pa v televizorju. Take napake lahko odpravi le izkušen elektroinstalater.

VZDRŽEVANJE ELEKTRIČNIH NAPRAV

Štedilnike, kuhalnike, potopljive grelce, pečice, likalnike, pihajoče grelce, infra grelce, grelné podglavnike, odeje in podobno moramo uporabljati tako, da okolico ne ogrožamo z možnostjo požara. Pri električnih akumulacijskih pečeh, okoli katerih kroži zrak, moramo paziti, da tam, kjer vroč zrak izhaja, ne bomo imeli gorljivih snovi.

Razdalja med tako odprtino in med gorljivo substanco mora znašati najmanj pol metra.

Vsako električno napravo moramo po uporabi takoj odklopiti. Aparate, ki niso stacionirani, se pravi tiste, ki jih lahko prenašamo z mesta na mesto, tu gre predvsem za električne grelce raznih vrst, moramo po uporabi takoj izklopiti s tem, da vtičnico potegnemo iz vtične doze. sam izklop s pomočjo stikala, ki je na aparatu, praviloma zadosten, ker taka stikala izklopljajo le popolno.

Pri uporabi električnih aparatov in naprav (n. pr. aprature, ki se dajo premeščati, vodniki in stikala) moramo paziti, da njihova zgradba odgovarja pogojem ožjega okolja (n. pr. vlaga, prah, toplota).

Z električnimi sredstvi moramo pazljivo rokovati. Premakljive, se pravi prenosne vodnike in vtikalne moramo zaščititi pred stisnjenjem in mečkanjem, pred udarci in sunki kot tudi pred povoženjem z raznimi vozili.

Vlečenje priključnega kabla iz vtičnic lahko priključke omaja ali celo električno pretrga.

Na vodnike ne smemo obešati ali celo pritrjevati nikakršnih predmetov.

Brezhibnost tokovnega in napetostnega zaščitnega stikala moramo vsaj enkrat mesečno preizkusiti; prav posebno pa moramo to storiti po vsaki nevihti z bliskom in gromom.

To storimo s posebno preizkusno napravo. Če zaščitno stikalo ob delovanju preizkusne naprave ne izkloplja, moramo takoj poklicati strokovnjaka. Uporaba sestavljenih vtičnih doz s čvrsto vdelanim vtičnikom kot tudi uporaba vtičnic, ki predstavljajo z vtičnikom celoto, ni dovoljena. Tri polne vtične naprave za vrtilni tok (3 x 15 A) s stransko montiranimi drsnimi kontaktnimi pari niso dovoljene. V kolikor pa so že nekje v rabi, jih je treba takoj zamenjati.

Pri uporabi električnih naprav kot so na primer grelci, svetila, televizorji in antene, lahko nastopajo posebne nevarnosti za požar. Za zaščito pred temi nevarnostmi upoštevajmo posebne predpise n. pr.:

— protipožarna navodila za električna svetila;

— protipožarna navodila za montažo in uporabo električnih naprav v objektih, ki so v glavnem zgrajena iz gorljivega materiala;

— protipožarna navodila za vgradnjo ali postavitev električnih naprav v kose pohištva;

opomnik za protipožarno zaščito o električni toploti;

opomnik za preprečitev škode, ki jo lahko povzroči televizor.

Opomba: Pri pomanjkanju domačih predpisov in navodil lahko uporabljamo tuja navodila, n. pr. nemška.

HUMOR

Zenske vedno čakajo na pravega moškega, tudi potem ko so že poročene!

Zadnjič mi je pripovedoval Janez: »Sedaj mi gre čisto dobro. Dal sem se doživljenjsko zavarovat in po svoji smrti bom dobil 10 milijonov dinarjev.«

Uradnik vrne stranki formulir. »Pozabili ste napraviti piko na i.« »No, potem mi jo pa vi napravite,« prosi stranka. »Sploh ne,« pravi uradnik, »na formulirju mora biti enaka pisava.«

»No, kako je kaj bilo na morju?« vpraša Peter Pavla. »Neverjetno vroče, veš da so celo kuram ledena zrna krmili, da niso nesla kuhanih jajc.«

Stara mama pride v banko in dvigne ves svoj denar. Čez dobre četrt ure ga prinese nazaj vsa sijoča od sreče. »Zakaj ste pa svoj denar malo prej dvignili?« je radovedna blagajničarka. »Ve ste,« pravi stara mama, »denar je pa le treba včasih prešteti, če je še ves notri.«

Milan Kovač

Glasilo Srečno izdaja SOZD Revirski energetske kombinat Edvarda Kardelja, n. sol. o., 61420 Trbovlje, Trg revolucije 12. Izhaja mesečno. Družbeni organ glasila je časopisni svet — predsednik Rudi Kreže. Glasilo ureja uredniški odbor: Jože Skrinar, Hinko Jazbec, Matjaž Cerovac, Ivan Gorobinko, Dragica Bregant, Janez Oberžan (predsednik odbora), Emil Kohne (odgovorni urednik), Tine Lenarčič (urednik). Naklada 3.400 izvodov.

Za člane kolektiva SOZD REK Edvarda Kardelja je časopis brezplačen.

Rokopisov in fotografij ne vračamo.

Po mnenju republiškega sekretarata za Informacije št. 421-1/74 z dne 9. 1. 1974 spada glasilo »Srečno« med proizvode iz 7. točke 1. odstavka 36. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu, za katere se ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov.

Tisk KTL — TOZD TIKa Trbovlje.